

Albania

Decentralization and Local Development Programme (dldp)

**Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të
Ngurta Urbane
Bashkia Përmet
2024-2029**

Përgatitur nga: EcoDES Studio

Mars 2024

Një falenderim i veçantë shkon për stafin e BtF - HELVETAS Swiss Intercooperation Z. Arben KOPLIKU, dhe për stafin e asistencës teknike të EcoDES Studio Z. Konalsi GJOKA dhe Znj. Teida SHEHI që kontribuan në hartimin e planit lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve për Bashkinë Përmet.

Një kontribut të veçantë ka dhënë stafi i Bashkisë Përmet i kryesura nga Kryetarja e Bashkisë Znj. Alma HOXHA, e cila ka luajtur një rol kyç në ecurinë e procesit të hartimit planit si dhe stafi teknik, i kryesuar nga zv. Kryetarja Znj. Aulona MESHINI, Drejtoreshe e finances ne Bashki znj. Etleva Kreci, Specialisti i Shërbimeve Publike Z. Arian JAUPI, , Përgjegjësi i Sektorit të Mbetjeve Z. Arqile TELO.

SHKURTIMET

AKM	Agjensia Kombëtare e Mjedisit
ARM	Agjensia Rajonale e Mjedisit
BE	Bashkimi Europian
ISHMPU	Inspektoriati Shtetëror i Mjedisit Pyjeve dhe Ujrave
ISHSH	Inspektoriati Shtetëror i Shëndetësisë
MB	Mbetjet nga Bizneset
MBZHR	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
MF	Mbetjet nga Familjet
MIE	Ministria e infrastrukturës dhe Energjisë
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
NJA	Njësi Administrative
NJQV	Njësi Qëndrore Vendore
OJF	Organizata Jo Fitim prurëse
PLMIMNU	Planin Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane
PKMM	Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbetjeve
PGM	Pikë Grumbullimi Mbetjesh
PPP	Partneritet Publik Privat
SKM	Strategjia Kombëtare e Mbetjeve
VKM	Vendim i Këshilit të Ministrave
ZAM	Zona e Administrimit të Mbetjeve

TABELA PËRMBAJTJES

Lista e Figurave

I. HYRJE

1.1 Nevoja për hartimin e Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane

Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane (PLMIMNU) është një dokument planifikimi strategjik, i cili mundëson zbatimin e politikave kombëtare të mbetjeve në nivel lokal, si një dokument/ udhëzues i rëndësishëm për menaxhimin e mbetjeve urbane në Bashkinë Përmet.

Ky plan mundëson orientimin strategjik për të ardhmen dhe njëkohësisht krijon një qendrim të përbashkët midis aktorëve të ndryshëm për menaxhimin e mbetjeve në nivel lokal. PLMIMNU është më shumë i orientuar në veprime konkrete dhe të detajuara në lidhje me sistemin e grumbullimit, trajtimit, riciklimit, trajtimit final dhe impianteve respektive të trajtimit të mbetjeve.

Qëllimi i PLMIMNU konsiston në sfidën e re që ka bashkia për të ofruar shërbimin e menaxhimit të mbetjeve në të gjithë territorin e saj, duke optimizuar koston e shërbimit kundrejt buxheteve të limituara që ka bashkia si dhe në hartimin e nevojave për investime kapitale për sektorin e menaxhimit të mbetjeve. Gjithashtu plani fokusohet edhe në përcaktimin e metodologjisë për zbatimin e sistemit të monitorimit, si dhe në ngritjen e kapaciteteve të brenda bashkisë për zbatimin e planit

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe sigurojë si më poshtë:

- Përputhshmëri me Strategjinë Kombëtare të Mbetjeve (SKM) dhe objektivat e saj: duke kontribuar në zbatimin e politikave kombëtare dhe arritjen e objektivave kombëtare në fushën e mbetjeve;
- Opsionet e menaxhimit të mbetjeve: për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve në përputhje me objektivat kombëtare. Plani identifikon fushat dhe teknologjitë e duhura për minimizimin dhe depozitimin (asgjësimin) final të mbetjeve;
- Instrumente institucionale, organizative dhe rregullore: mundëson paraqitje të plotë të kuadrit institucional, organizativ dhe rregullator dhe rekomandon masat për përmirësimin e elementeve përbërës të tij, duke përfshirë ato që kontrollojnë mbetjet në të gjithë sistemin e menaxhimit për të siguruar përputhshmërinë me standardet e menaxhimit të mbetjeve;
- Nevojat financiare për investime: duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe nevojën për investime për zbatimin e skemave të grumbullimit dhe trajtimit të mbetjeve;
- Burime financiare për investime: duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve qeveritare për mbetjet sikurse dhe fonde nga institucione ndërkombëtare.

Viti 1994 shënoi momentin kur autoritetet lokale ju deleguan shërbimet e menaxhimit të mbetjeve dhe shërbime të tjera pastrimi, duke i bërë këto të fundit përgjegjëse për menaxhimin e tyre dhe njëkohësisht, duke u siguruar financimin nga qeverisja qendrore me anë të "granteve të pakushtëzuara". Hartimi i planit vendor nga Njësitë e Qeverisjes vendore është një detyrim ligjor i përcaktuar nga **Ligji i ri nr.10 463, datë 22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve"**, ku në nenin 12, pika 2 citohet: *Çdo njësi e qeverisjes vendore apo grup njësisht të qeverisjes vendore harton planin vendor të menaxhimit të integruar të mbetjeve për territorin që ka nën juridiksion, në përputhje me planin kombëtar dhe planin rajonal të menaxhimit të integruar të mbetjeve dhe me kërkesat e nenit 10 të këtij ligji.*

1.2 Hartimi i PLMIMNU në Bashkinë Përmet

Në kuadër të projektit "Mbështetje Bashkisë Përmet në sektorin e menaxhimit të mbetjeve", pjesë e Programit të Decentralizimit dhe Zhvillimit Lokal (dldp), Bashkia Përmet me mbështetjen e Helvetas Sëiss Intercooperation dhe asistencën teknike të EcoDES Studio, mundësoi hartimin e Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane.

Në fazën e parë të projektit u themelua grupi i punës me përfaqësues nga stafi i bashkisë, ekspertët dhe përfaqësues të dldp-së. Ata ishin pjesë e zhvillimit të Planit që në fillimet e tij duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet që janë ekonomikisht të mundshme me buxhetin që ka në dispozicion bashkia, dhe të pranueshme nga ana mjedisore me ndikimet minimale në mjedis dhe në përputhje me politikat dhe legjislacionin mjedisor në fuqi. Çdo etapë e këtij plani, duke përfshirë prioritetet e bashkisë, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore u diskutuan dhe u ranë dakort gjatë takimeve të grupit të punës.

Figura 1 Diskutime me grupin e punës në Bashkinë Përmet gjatë hartimit të planit
[Burimi: dldp]

Në Bashkinë Përmet është hera e parë që ndërmeret një iniciativë në fushën e planifikimit të shërbimit të mbetjeve, kjo në sajë të mbështetjes të vazhdueshme teknike dhe asistencës në kuadër të projektit Bashki te forta dhe Helvetas Swiss Intercooperation dhe asistencën teknike të EcoDES Studio si dhe me këmbënguljen dhe rolin e saj, dhe veçanërisht të Kryetares për ta ngritur dhe zbatuar rigorozisht dhe me sukses në qytetin e Përmetit si fillim, dhe më pas në NJA, ka shërbyer për grumbullimin dhe gjenerimin e të dhënave të nevojshme për bazat e një planifikimi të integruar të shërbimit.

Në hapa të ndryshëm të hartimit të planit, grupi i punës organizoi seanca diskutimi dhe konsultimi me përfaqësuesit kryesorë të bashkisë. Procesi i konsultimit, i cili çoi në punën e ngushtë midis aktorëve, duke rakorduar në ato që i nevojiten bashkisë, duke ofruar mundësi për komente apo diskutime të ndryshme. Përfaqësuesit e Bashkisë Përmet kanë asistuar gjatë lëvizjeve në terren dhe kanë dhënë asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e gjendjes ekzistuese të ofrimit të shërbimit në të gjithë territorin e bashkisë së madhe.

II. POLITIKA KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR ASPEKTET LIGJORE DHE INSTITUCIONALE NE MENAXHIMIN E MBETJEVE

2.1 Politikat kombëtare dhe principet bazë të menaxhimit të mbetjeve

Strategjia Kombëtare e Mbetjeve dhe Plani Kombëtar për Manaxhimin e Mbetjeve ¹ ka përcaktuar drejtimin e politikës së Qeverisë së Shqipërisë për manaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve deri në

2025, duke synuar minimizimin e impaktit të mbetjeve në mjedis në nivelin kombëtar dhe lokal si dhe përmirësimin e përdorimit eficient të burimeve në Shqipëri. Kjo strategji është krijuar duke u mbështetur në angazhimin financiar të Qeverisë Shqiptare për të transformuar statusin e vendit në lidhje me reduktimin e mbetjeve, riciklimin, kompostimin apo përpunimin me përfitim energjie. Ajo ka vendosur

objektiva sfidues dhe realiste njëkohësisht, të cilët synojnë mundësimin e ndryshimit rrënjësor të mënyrës së manaxhimit të mbetjeve në Shqipëri.

Strategjia kombëtare e mbetjeve paracakton katër shtylla kryesore me qëllim zbatimin e politikës dhe strategjisë së mbetjeve nëpërmjet Planit Kombëtar të Manaxhimit të Mbetjeve (PKMM). Këto shtylla politike janë thelbësore dhe shumë të rëndësishme për të garantuar qëndrueshmërinë dhe suksesin e të gjithë manaxhimit të mbetjeve në Shqipëri. Shtyllat politike janë si në vazhdim:

Planifikimi: Hapi i parë në zbatimin e procesit duhet të jetë zhvillimi i planeve për të çuar përpara axhendën e strategjisë dhe politikës së mbetjeve në lidhje me zbatimin;

Edukimi: Partnerët/bashkëpunëtorët kryesorë të sistemit duhet të edukohen në mënyrë që të përmbushin potencialin e tyre brenda sistemit dhe të lehtësojnë zbatimin e reformave;

Mbështetja financiare: Burimet njerëzore dhe vetë sistemi duhet të mbështeten financiarisht në mënyrën e duhur;

Kuadri ligjor: Sistemi kërkon një paketë rregulloresh. Për më tepër, për të siguruar hyrjen në Bashkimin Evropian, vendi do të duhet të bëjë përafrimin me legjislacionin përkatës të Komitetit Evropian në fushën e mjedisit në vitet në vijim.

Direktivat e BE-së dhe dokumentat strategjik, rekomandojnë që të gjithë planet në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal duhet të bazohen në parimet e përgjithshme të paraqitur më poshtë:

- **Hierarkia e mbetjeve:** Hierarkia e mbetjeve përfaqëson një nga parimet kryesore udhëzuese në manaxhimin e mbetjeve në BE. Hierarkia përshkruan një set të metodave prioritare në manaxhimin e mbetjeve duke vendosur “parandalimin dhe ripërdorimin” në majë dhe depozitimin si alternativën më pak të favorshme.

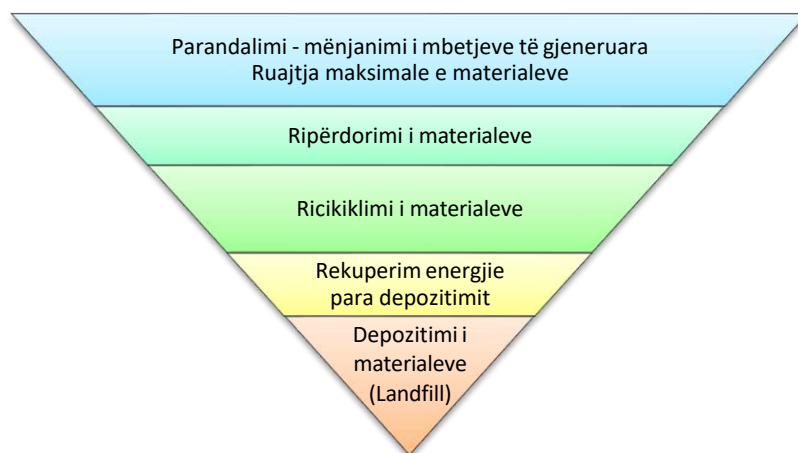

Figura 2 Hierarkia e menaxhimit të mbetjeve

- **Parimi reduktues:** Të sigurojë ruajtjen e burimeve natyrore, duke minimizuar sa më shumë të jetë e mundur gjenerimin e mbetjeve. Qëllimi kryesor në reduktimin e mbetjeve qëndron në domosdoshmërinë e ndërprerjes së lidhjes midis rritjes ekonomike dhe gjenerimit të tyre;
- **Parimi parandalues:** Të sigurojë reduktimin e impakteve nga mbetjet në shëndetin e njerëzve dhe të mjedisit, veçanërisht të reduktojë substancat e rrezikshme tek mbetjet;
- **Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë:** Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë kërkon që mbetjet të manaxhohen sa më afër vendit ku prodhohet. Politika e BE-së rekomandon që shtetet anëtare të merren vetë me mbetjet e tyre, duke shmangur eksportin në vende të tjera.

Parimi i përgjegjësisë së prodhuesit apo ndotësit: Parimi “Ndotësi paguan” kërkon që prodhuesit

e mbetjeve të mbulojnë koston e manaxhimit të mbetjeve që gjenerojnë. Kështu kostot mjedisore dhe kostoja e manaxhimit të mbetjeve në të gjitha proceset duhet të reflektohen në çmimin e produktit si dhe në tarifat për ofrimin e shërbimit. Objektivi është ofrimi i sistemi të drejtë dhe dekurajues për prodhimin pa kriter të mbetjeve.

Qeveria Shqiptare është e angazhuar në procesin e anëtarësimit të plotë në BE dhe për këtë qëllim Ministria e Turizmit dhe Mjedisit është duke punuar drejt përafrimit dhe adoptimit të legjislacionit Shqiptar në përputhje me instrumentet legjislative të BE-së. Progresi më i madh në fushën e mbetjeve është bërë në fushën e legjislacionit. Gjatë periudhës 2011 - 2016, legjislacioni Shqiptar për manaxhimin e mbetjeve është përmirësuar me ligje të reja, vendime dhe rregullore që reflektojnë direktivat e BE-së dhe detyrimet nga Konventa e Baselit.

2.2 Aspektete institucionale të menaxhimit të mbetjeve

2.2.1 Organizimi në nivel qendror

Aktorët kryesorë përgjegjës, në nivel kombëtar, në fushën e menaxhimit të mbetjeve janë Ministria e e Turizimit dhe Mjedisit, Ministria infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale dhe Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural

Bazuar në legjislacionin mjedisor në fuqi, **MTM** është institucioni i specializuar dhe përgjegjësi kryesor për hartimin e politikës së manaxhimit të mbetjeve; hartimin e legjislacionit, udhëzuesve dhe rregulloreve dhe zbatimin në nivel qendror me anë të dy autoriteteve të specializuara në varësi të saj: Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve (ISHMPU) dhe Agjencinë Kombëtare të Mjedisit (AKM) dhe Agjensive Rajonale të Mjedisit (ARM).

ISHMPU (në zbatim të Ligjit nr. 10431) është përgjegjës dhe ushtron aktivitetin për garantimin e mbrojtjes së mjedisit në nivel qendror dhe për kontrollin dhe zbatimin e legjislacionit mjedisor (ku përfshihen edhe mbetjet) në të gjithë vendin për të gjithë konsumatorët që gjenerojnë mbetje. Ai vendos penalitete për shkeljet administrative apo mund të pezullojë aktivitete që nuk janë në përputhje me legjislacionin mjedisor; informon rregullisht autoritetet lokale për gjendjen e mjedisit, aktet ligjore të miratuara dhe projektet e miratuara; kontrollon regjistrin e ndotësve (ku përfshihen dhe mbetjet), rregulloret teknike dhe teknologjitë. ISHMPU bashkëpunon me autoritete të tjera në nivel qendror, rajonal dhe lokal (si p.sh. ARM, Inspektorati Shtetëror Shëndetësor ISHSH, IKMT-ja, Policinë Bashkiake etj.) për përmbushjen e detyrave të këtyre të fundit.

Agjensitë Rajonale të Mjedisit (në zbatim të Ligjit nr. 10431) janë autoritete të specializuara për monitorimin dhe mbrojtjen e mjedisit në nivel rajonal dhe, bashkë me AKM-më si njësi qendrore, përbëjnë rrjetin e agjencive mjedisore. Ato kanë për detyrë: (i) të realizojnë zbatimin e ligjeve mjedisore dhe atyre të manaxhimit të mbetjeve në nivel lokal dhe rajonal; (ii) të bashkëpunojnë me autoritetet lokale në zhvillimin e aksioneve, planeve, projekteve apo fushatave të sensibilizimit në nivel lokal; (iii) kanë përgjegjësi në miratimin e vendeve të grumbullimit të mbetjeve dhe japin, në bashkëpunim me autoritetet vendore, lejet mjedisore për impiantet lokale të mbetjeve apo aktivitete të tjera lokale.

MIE dhe më konkretisht Drejtoria e Politikave të Ujësjellës Kanalizimeve dhe Mbetjeve të Ngurta ka për detyrë formulimin dhe zbatimin e politikave kombëtare, normave dhe standardeve për shërbimet publike në fushën e mbetjeve urbane apo mbetjeve të tjera. MIE është autoriteti përgjegjës në nivel kombëtar për planifikimin, financimin, zbatimin dhe monitorimin e investimeve publike në fushën e manaxhimit të mbetjeve, rehabilitimit të fushave të venddepozitimeve, ngritjes së landfill-eve etj. Në zbatim të kuadrit ligjor, ajo duhet të përgatisë rregullore, teknika dhe metoda për të gjitha proceset e manaxhimit të mbetjeve si ndarja dhe grumbullimi i tyre, transporti dhe riciklimi, trajtimi dhe grososja etj. Gjithashtu, MTI është autoriteti kontraktues për koncesionin e aktiviteteve ekonomike nën përgjegjësinë e saj, duke përfshirë fushën e shërbimeve publike ku bën pjesë edhe manaxhimin i mbetjeve.

Këshilli Kombëtar i Territorit, në zbatim të kuadrit ligjor në fuqi, miraton lejen e sheshit dhe lejen e ndërimit për objektet (si rrjedhje edhe për landfill-et) me një sipërfaqe më të madhe se 0.5 ha që ndërtohen jashtë kufijve administrative të sipërfaqeve të qytetit/fshatit/zonave të banuara.

Ministria e Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, në bashkëpunim me MTM dhe në zbatim të ligjit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve harton rregullore për manaxhimin e mbetjeve në nivele të ndryshme të hierarkisë së manaxhimit të tyre dhe gjithashtu harton dhe zbaton rregulloren për mbetjet spitalore (miratuar Udhëzimi Nr. 6, dt. 30.11.2007);

Inspektorati Shtetëror Shëndetësor është një autoritet në varësi të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Çështjeve Sociale, i cili ka për detyrë të kontrollojë dhe ndërmarrë veprime për të siguruar kushtet e nevojshme higjieno-sanitare për aktivitetet e ndryshme. Ai bashkëpunon me Inspektoratet Mjedisore dhe në raste të veçanta, edhe me inspektorate të tjera, sikurse edhe me autoritetet lokale për kryerjen e inspektimeve të aktiviteteve që lidhen me mbetjet. Aktiviteti i inspektoratit mbështetet në ligjin 7904 datë 8.3.1995 dhe ka për detyrë të vendosë gjoba për probleme që lidhen me mospastrimin e zonave urbane apo kur grumbullimi dhe depozitimi janë jo të përshtatshëm dhe bëhen të rrezikshëm për popullsinë. Përgjegjësia e inspektoratit shtrihet edhe në përcaktimin e vendgrumbullimit të mbetjeve.

Spitalet dhe gjithë prodhuesit e mbetjeve spitalore janë përgjegjës për administrimin e mbetjeve spitalore si dhe për projektimin e skemave të manaxhimit të mbetjeve të tyre, në përputhje me Planet Kombëtare të Manaxhimit të Mbetjeve dhe Planet e Manaxhimit të Mbetjeve të Rrezikshme.

Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (në bashkëpunim me MTM) është përgjegjëse për hartimin e rregulloreve për:

- Mbetjet industriale
- Mbetjet minerale
- Rehabilitimin e venddepozitimeve në përputhje me specifikat.

Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural (në bashkëpunim me MTM) është përgjegjëse për hartimin e rregullores për mbetjet bujqësore dhe shtazore.

Ministria e Financës (në bashkëpunim me MM) është përgjegjëse për hartimin e legjislacionit për paraqitjen e taksave të ndryshme mjedisore.

2.2.2 Organizimi në nivel lokal

Detyrat dhe përgjegjësitë: Bazuar në ligjin nr. 139/2015 “Për Vetqeverisjen Vendore” dhe ligjin nr.10463 datë 22.09.2011 bashkitë janë përgjegjëse për të organizuar shërbimin e grumbullimit, transportit, trajtimit dhe depozitimit final të mbetjeve, duke i deleguar këto shërbime organeve lokale ose duke kontraktuar një kompani private të specializuar. Bashkia përcakton:

- i. Strukturat bashkiake për administrimin dhe monitorimin e shërbimeve të manaxhimit të mbetjeve si dhe inspektimin e territorit urban;
- ii. Përcakton buxhetin e mjaftueshëm për mbulimin e shpenzimeve operative dhe të investimeve në fushën e mbetjeve; vendos tarifa për manaxhimin e mbetjeve urbane në territorin nën juridiksionin e saj dhe autorizon organizmat publikë apo privatë që t'i grumbullojnë ato;
- iii. Harton dhe miraton rregullore lokale specifike territoriale për çdo metodë manaxhimi për mbetjet duke zbatuar rregulloret “tip” të miratuara nga MM, MTI dhe MSH;
- iv. Harton planet e manaxhimit të mbetjeve urbane në nivel lokal apo rajonal në bashkëpunim me autoritetet rajonale dhe autoritetet e tjera lokale fqinje;
- v. Përcakton vendet dhe metodologjitë e përshtatshme për grumbullimin, trajtimin dhe depozitimin përfundimtar të mbetjeve në përputhje me kriteret mjedisore dhe planet e zhvillimit;
- vi. Mbledh të dhëna dhe mban regjistrin lokal të mbetjeve si dhe kryen fushata sensibilizuese.

Në përputhje me legjislacionin mjedisor dhe për mbetjet, bashkitë kanë detyrimet si më poshtë:

- (i) Të kujdesen për higjienën publike kur kjo rrezikohet nga ndotja që shkaktohet prej mbetjeve të gjeneruara apo atyre të braktisura;
- (ii) Të zbatojnë projekte dhe investime për përmirësimin e gjendjes së mjedisit urban në lidhje me ndotjen e mbetjeve;
- (iii) Të monitorojnë dhe inspektojnë të gjitha proceset e manaxhimit të mbetjeve nga grumbullimi deri në depozitim përfundimtar në përputhje me standardet kombëtare mjedisore dhe rregulloret dhe manualët lokale;
- (iv) Të inspektojnë “zotëruesin e mbetjeve” për të konfirmuar zbatimin e rregullave dhe standardeve në nivel kombëtar dhe lokal dhe të vendosë sanksione në rast shkeljesh;
- (v) Të bashkëpunojë me ARM për lëshimin e lejeve mjedisore për persona fizikë dhe juridikë që lidhen edhe me aktivitetin e tyre në raport me proceset e manaxhimit të mbetjeve;
- (vi) Të bashkëpunojë me ISHMPU, ARM si dhe inspektoriate të tjerë për të ndërmarrë inspektime të mbetjeve dhe aktiviteteve që lidhen me to brenda territorit dhe juridiksionit lokal;
- (vii) Çdo njësi e qeverisjes vendore është autoritet kontraktues për koncesionet lidhur me aktivitetet ekonomike nën juridiksionin përkatës dhe, si rrjedhojë, edhe për koncesionin e projekteve mbi mbetjet (neni 5 i ligjit nr. 9663).

Këshilli Bashkiak: është autoriteti përfaqësues lokal me përgjegjësi të drejtpërdrejtë për miratimin e buxhetit të mbetjeve dhe investimeve, miratimin e strukturave urbane për administrimin e mbetjeve, miratimin e nivelit të tarifave të mbetjeve dhe miratimin e dokumenteve rregullatore dhe strategjike (plane, plan-veprime) dhe është i përfshirë në procesin e dhënies së lejes për një vend për mbetjet e rrezikshme (Ligji 9537).

Policia e bashkiakë: është përgjegjëse për të evidentuar dhe parandaluar ndotjen mjedisore dhe depozitimet e papërshtatshme të mbetjeve, dhe për të siguruar zbatimin e urdhërave, akteve lokale dhe vendimet në lidhje me manaxhimin e mbetjeve.

2.3 Informacion përmbledhes mbi legjislacionin

Në tabelën më poshtë është bërë një përmbledhje e kuadrit ligjor Shqiptar në fushën e Menaxhimit të mbetjeve:

Kuadri Ligjor për Manaxhimin e Mbetjeve

Ligjet	Ligji nr. 10 463, datë 22.9. 2011 “Për Manaxhimin e Integruar të Mbetjeve”, amenduar me ligjin nr. 156, datë 10.10.2013
	Ligji nr. 9537, datë 18.5.2006 “Për manaxhimin e mbetjeve të rrezikshme”
	Ligji nr. 10 431, datë 9.6.2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”.
VKM-të	VKM nr. 428, datë 08.06.2016 “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore për hartën dixhitale venddeozitimeve të mbetjeve urbane”
	VKM nr.687 datë 29.07.2015 "Për miratimin për mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"
	VKM nr.575 datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për manaxhimin e mbetjeve inerte"
	VKM nr.387 datë 06.05.2015 "Për miratimin e rregullave për kontrollin e asgjесimit të PCB-ve, ç'ndotjen apo asgjесimin e pajisjeve që përmbajnë PCB dhe/ose asgjесimin e mbetjeve të PCB-ve të përdorura "

	VKM nr.127 datë 11.02.2015 "Për kërkesat për përdorimin në bujqësi të llumrave të ujrave të ndotura"
	VKM nr.641, datë 01.10.2014 "Për miratimin e rregullave për eksportin e mbetjeve dhe kalimin tranzit të mbetjeve jo të rrezikshme dhe mbetjeve inerte "
	VKM nr.608 datë 17.09.2014 "Për masat e nevojshme për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve BIO si dhe kriteret dhe afatet për pakësimin e tyre"
	VKM nr.579 datë 03.09.2014 "Për një shtesë në vendimin nr.99, datë 18.02.2005 të Këshillit të Ministrave, për miratimin e Katalogut Shqipëtar të Klasifikimit të Mbetjeve"
	VKM nr.418 datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim"
	VKM nr.371 datë 11.06.2014 "Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre"
	VKM nr.229 datë 23.04.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit"
	VKM nr.52, datë 05/02.2014 për disa ndryshime në Vendimin Nr.117, datë 13/02/2013 të Këshillit të Ministrave "Për kriteret që përcaktojnë kur disa tipe të metalit srap pushojnë së qeni mbetje"
	VKM nr.117, datë 13/02/2013 "Për kriteret në bazë të të cilave përcaktohet kur disa tipe të metalit skrap pushojnë së qeni mbetje"
	VKM nr.957, datë 19/12/2012 "Për mbetjet nga pajisjet elektrike dhe elektronike"
	VKM nr.866, datë 04/12/2012 "Për bateritë, akumulatorët dhe mbetjet e tyre"
	VKM nr.765, datë 07/11/2012 "Për miratimin e rregullave për grumbullimin e diferencuar dhe trajtimin e vajrave të përdorura"
	VKM nr.705, datë 10/10/2012 "Për menaxhimin e mbetjeve të automjeteve në fund të jetës"
	VKM nr.452, datë 11/07/2012 "Për landfill-et e mbetjeve"
	VKM nr.177, datë 06/03/2012 "Për ambalazhet dhe mbetjet e tyre"
	VKM nr.178, datë 06/03/2012 "Për incinerimin e mbetjeve"
	VKM nr.175, datë 19/01/2011 "Për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve dhe të planit kombëtar të menaxhimit të mbetjeve"
	VKM nr.798, datë 29/09/2010 për miratimin e rregullores "Për administrimin e mbetjeve spitalore"
	VKM nr.99, datë 18/02/2005 "Për miratimin e katalogut Shqipëtar të klasifikimit të mbetjeve"
Udhëzime	Udhëzim nr.1738, datë 12.03.2015 "Mbi kriteret e studim-projektimit për rehabilitimin e vend-depozitimeve të mbetjeve të ngurta urbane, si dhe ndërtimin e Landfilleve apo impianteve të trajtimit të mbetjeve të ngurta urbane"

Tabela 1 Kuadri ligjor shqiptar për menaxhimin e mbetjeve
[Burimi: Punuar nga autori]

2.4 Instrumentat për menaxhimin e integruar të mbetjeve në nivel vendor

Bazuar në ligjin kuadër për menaxhimin e integruar të mbetjeve, i miratuar në vitin 2011 dhe i amenduar përsëri në vitin 2013, NJQV-të (bashkitë) duhet të hartojnë instrumentat vendorë për planifikimin, zbatimin, monitorimin dhe kontrollin e shërbimit të mbetjeve, si:

- **Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane**, si instrumenti kryesorë i planifikimit për përcaktimin e vizionit dhe objektivat specifike, të mundshëm nga ana

ekonomike dhe mjedisore, në lidhje me drejtimit që do të ndërmarrë bashkia në fushën e menaxhimit të mbetjeve. Këto objektiva specifike duhet të reflektojnë orientimet e politikës kombëtare drejt menaxhimit të integruar të mbetjeve, të aktualizuara në gjendjen ekzistuese të bashkisë. Mbi bazën e objektivave specifike të dakordësuar në të gjitha nivelet vendimarrëse dhe me grupet e interesit, plani fillon dhe analizon skenarët e mundshëm të organizimit të shërbimit të shoqëruar me koston përkatëse dhe politikën fiskale që duhet të ndjekë bashkia në mbulimin e plotë të koston. Ai përfundon me një plan veprimi konkret të ndarë në afate kohore, brenda një 5 vjeçari, sipas përgjegjësive përkatëse të aktorëve të përfshirë në zbatimin e planit. Planit është një dokument planifikimi, i cili merr fuqi të plotë me miratimin nga Këshilli Bashkiak.

- **Rregulloret bashkiake për manaxhimin e mbetjeve për çdo rrymë specifike:** është përgjegjësi e Bashkisë Përmet të hartojë këto **rregullore** (duke zbatuar specifikat e ndarjes së re territoriale-administrative e cila tashmë është miratuar Me Vendimin e Këshillit të Bashkisë nr. 75 datë 31.10.2022 edhe ndoshta duhet të rishikohet), e cila përcakton metodologjitë dhe rregullat për shërbimet e pastrimit të qytetit dhe manaxhimin të mbetjeve për të gjitha rrymat specifike të mbetjeve, brenda territorit administrativ të bashkisë, duke hartuar procedura për ankesat e banorëve, gjithashtu edhe kapitulli për aplikimin e sanksioneve në rast të mos zbatimit të rregullores nga aktorë të ndryshëm. Rregullorja është miratuar nga Këshilli Bashkiak dhe ka marrë tashmë fuqi të plotë ligjore.
- **Rregulloret për llogaritjen e koston dhe tarifave mbetjet:** në sajë të asistencës teknike nga programi dldp, Bashkia Përmet ka qënë pjesë e shumë trajnimeve për aplikimin e modelit të llogaritjes së koston dhe tarifave të prezantuar nga programi dldp. Në këtë kuadër, nisur edhe nga fakti që shumë shpejt këto metodologji do të miratohen edhe në nivel kombëtar, për t'u përdorur zyrtarisht nga të 61 bashkitë vendit, bashkia duhet të hartojë rregulloret përkatëse në lidhje me rregullat dhe procedurat për llogaritjen e koston vjetore të shërbimit dhe nivelit të tarifave për konsumatorë të ndryshëm që janë pjesë e skemës, sipas modeleve të dldp-së. Këto rregullore do të qartësojnë punën e stafit të financës dhe tarifave, të cilët në bashkëpunim me stafin teknik të menaxhimit të shërbimit, duhet të llogarisin koston vjetore dhe të përcaktojnë politikën fiskale, e cila i përshtatet më mirë nevojave të bashkisë bazuar në konceptin e përballeshmërisë nga konsumatori, por edhe në drejtim të mbulimit të plotë të koston nga tarifat e pastrimit. Këto rregullore duhet të miratohen në Këshill Bashkiak.
- **Modeli i Sistemit të Monitorimit:** Ky është një instrument të cilin bashkia ka filluar të ngrejë dhe ta zbatojë për qytetin e Përmetit, ku çdo ditë administratorët e NjAd, inspektorët e terrenit, përgjegjësit e shërbimit, raportojnë në lidhje me gjendjen e PGM (a janë evaduar rregullisht apo jo) sipas formateve tashmë të hartuara dhe konsoliduar për NJA Përmet. Në këtë kuadër, Bashkia Përmet duhet ta shtrirë modelin e monitorimit edhe në njësitë e tjera administrative, duke anagazhuar edhe vetë administratorët e këtyre njësive apo stafin e tyre, që të jenë pjesë e procesit dhe të kryejnë raportimet ditore, javore dhe mujore tek qendra e Bashkisë. Në këtë mënyrë, bashkia në sajë të ngritjes të sistemit të monitorimit në të gjithë territorin e saj do të kuptojë më mirë nivelin e ofrimit të shërbimit, elementet ku ajo duhet të ndërhyjë për të përmirësuar situatën, apo edhe të rishikojë objektivat specifike për zonë, apo kategori të ndryshme të konsumatorëve. Me anë të këtij sistemi edhe sistemi i sanksioneve kryesisht për bizneset apo edhe për konsumatorët familjarë mund të ekzekutohen lehtësisht.
- **Strategjia e informimit:** një instrument tjetër mjaft i rëndësishëm për zbatimin e suksesshëm të planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve të ngurta urbane. Bashkia duhet të sigurojë angazhimin e plotë të komunitetit duke i informuar ata në lidhje me skemën e menaxhimit të mbetjeve që po zbaton në territorin e bashkisë dhe me politikën fiskale që ajo po aplikon. Bashkia duhet të hartojë një strategji informimi, që në hapat e parë të hartimit të planit, duke informuar komunitetin në lidhje me iniciativën që ajo ka ndërmarrë, objektivat e përcaktuar, skenarët që kërkon të aplikojë dhe politikën fiskale që bashkia kërkon të ndjekë. Kjo strategji duhet të përcaktojë edhe etapa të tjera që duhet të përsëritën vit pas viti, ku synimi kryesor duhet të jetë informimi i komunitetit në lidhje me proceset që zhvillon bashkia dhe marrja e opinionit të tyre në lidhje me performancën e shërbimit dhe sugjerimeve që ata mund të kenë. Zhvillimi i pyetësorëve të ndryshëm, apo i dëgjësave publike në periudha të ndryshme gjatë zbatimit të planit, janë disa nga elementet që strategjia e informimit duhet të parashikojë, për

të matur opinionin qytetar, i cili duhet të reflektohet si në përmirësimin e shërbimit ashtu edhe të strategjisë së informimit.

III. PËRSHKRIMI I SITUATËS SË PËRGJITHSHME

3.1 Profili i Bashkisë

Bashkia e Përmetit bën pjesë në Qarkun e Gjirokastrës dhe shtrihet në pjesën juglindore të vendit tonë. Ajo kufizohet në veri me bashkinë Skrapar, në lindje me bashkinë Kolonjë, në perëndim me bashkinë Libohovë dhe Këlcyrë. Qendra e bashkisë është qyteti i Përmetit, i cili përfaqëson qendrën e zhvillimit ekonomik dhe social, jo vetëm për bashkinë e Përmetit, por të gjithë shtrirjes gjeografik që njihet si Lugina e Vjosës. Bashkia e Përmetit përbëhet nga 5 (pesë) njësi administrative, që të gjitha pjesë e Bashkisë Përmet, të cilat janë: Q.Përmet, Çarshovë, Frashër, Petran dhe Qendër Q.Piskovë. Bashkia ka nën administrimin e saj një qytet dhe 49 fshatra.

Të gjitha njësitë e bashkisë janë zona malore, duke qenë se terreni është i pjerrët në më shumë se 45% të sipërfaqes së tij. Territori i Bashkisë është i organizuar përgjatë luginës së lumit Vjosa, që përshkon territorin e bashkisë. Njësia e Çarshovës, Petranit, Përmetit dhe një pjesë e Qendër Piskovë shtrihen përgjatë luginës. Ndërsa, njësia e Frashërit përbën skajin më të largët të Bashkisë dhe është tërësisht zonë malore. Vendodhja përgjatë luginës përcakton edhe komunitetet lokale me standart më të mirë jetese, në krahasim me ato që ndodhen më larg luginës.

Figura 3 NJA Në Bashkinë Përmet
[Burimi: Bashkia Përmet, punoi autori]

3.1.1 Të dhëna demografike

Popullsia e bashkisë (sipas Census 2011), Qyteti Përmet ishte 10,614 banorë ndërsa sipas Regjistrit Civil 2021 Bashkia raportohet të jetë 19,272 banorë, Në tabelën më poshtë jepen të dhënat për numrin e popullsisë, duke marrë në konsideratë Sot në territorin Bashkisë Përmet janë 11 NJA-ve. Në hartimin e këtij plani i jemi referuar numrit të popullsisë të marrë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë ashtu siç tregohet në tabelën më poshtë:

Nr. i popullsisë se Bashkise SIPAS rregj GJ. Civile	19,272
Nr. i popullsisë INSTAT	10,641
Nr. Popullsisë MFE	13,230
Nr. popullsisë që merr shërbimin e grumbullimit të mbetjeve	10,500

Nr	Qender Permet - Njesite Adminstrative	Popullsia 2021
1	Qyteti.Permet	9,703
2	Nj.Ad.Çarshove	2,814
3	Nj.Ad.Petran	3,048
4	Nj.Ad.Piskove-Frasher	3,707
Bashkia Permet		19,272

Tabela 2 Popullsia Bashkisë Përmet
[Burimi: Punuar nga autori]

3.1.2 Karakteristikat social ekonomike

Më shumë se gjysma e popullsisë, rreth 56%, jeton në qytetin e Përmetit. Njësia administrative me numrin më të vogël është ajo e Frashërit. Njësitë e tjera (Çarshovë, Petran dhe Q.Piskovë) përbëjnë 40% të popullsisë së bashkisë. Gjithashtu, duke marrë në konsideratë numrin e fshatrave për popullsi, mund të thuhet se me përjashtim të qytetit të Përmetit, njësitë e tjera administrative kanë numër të vogël popullsie për fshat, i cili varion nga 48 për Frashër (më i ulëti) në 100 në Çarshovë, Petran dhe Q.Piskovë (më i larti).

Në të gjithë bashkinë e Përmetit janë 4,492 familje dhe 454 biznese, ku qyteti i Përmetit dhe NJA Petran kanë numrin më të lartë të familjeve dhe bizneseve, siç tregohet në tabelën më poshtë:

Nr	Emërtimi	Familje	Biznese
1	Qyteti Përmetit	2,787	370
2	NJA Çarshovë	544	15
3	NJA Petran	696	35
4	NJA Piskovë	370	32
5	NJA Frashër	95	2
TOTALI		4,492	454

Tabela 3 Të dhënat për nr. e familjeve dhe bizneseve në Bashkinë Përmet janë marë nga sektori i taksa-tregje.

Ndër aktivitet kryesore ekonomike në Bashkinë Përmet përmendim zhvillimin e bujqësisë, kryesisht në Njësitë Administrative Piskovë e petran si dhe blegtorinë e cila është e zhvilluar në të gjithë territorin e bashkisë. Bujqësia është një nga sektorët më të rëndësishëm ekonomik të Bashkisë Përmet. Numri i fermave bujqësore është rreth 11,200 dhe me drejtim kryesisht blegtoral, perime dhe fruti kulturë (për tregun lokal), me një madhësi mesatare prej 1.1 ha/fermë e ndarë kjo në 2-3 parcela. Sipërfaqja e tokës bujqësore është 16,054 ha ose 22.4% e territorit të Bashkisë, tokë subargjilore e mesme (SAM) dhe me bonitet mesatar III-IV.

Vlen të përmendet, në Bashkinë Përmet ka një sërë stabilimentesh me industrinë fasone. Turizmi, si aktivitet ndërsektoral, është i lidhur me shumë aktivitete ekonomike me ndikim të jashtëzakonshëm në sektorë të ndryshëm, duke ofruar shërbime të lidhura me kohën e lirë dhe me udhëtimet e biznesit. Ai luan një rol të madh në zhvillim, pasi kontribuon në zhvillimin lokal, krijimin e vendeve të punës, zhvillimin e zonave në rënie industriale apo rurale, si dhe në rigjenerimin urban.

3.2 Aspekte institucionale në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Përmet

Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Bashkinë Përmet, dhe në NJA ofrohet nga sektori publik në bashki dhe monitorohet dhe kontrollohet rregullisht nga stafi i bashkisë. Në diagramën më poshtë tregohet se si funksionon struktura në bashki për menaxhimin e mbetjeve:

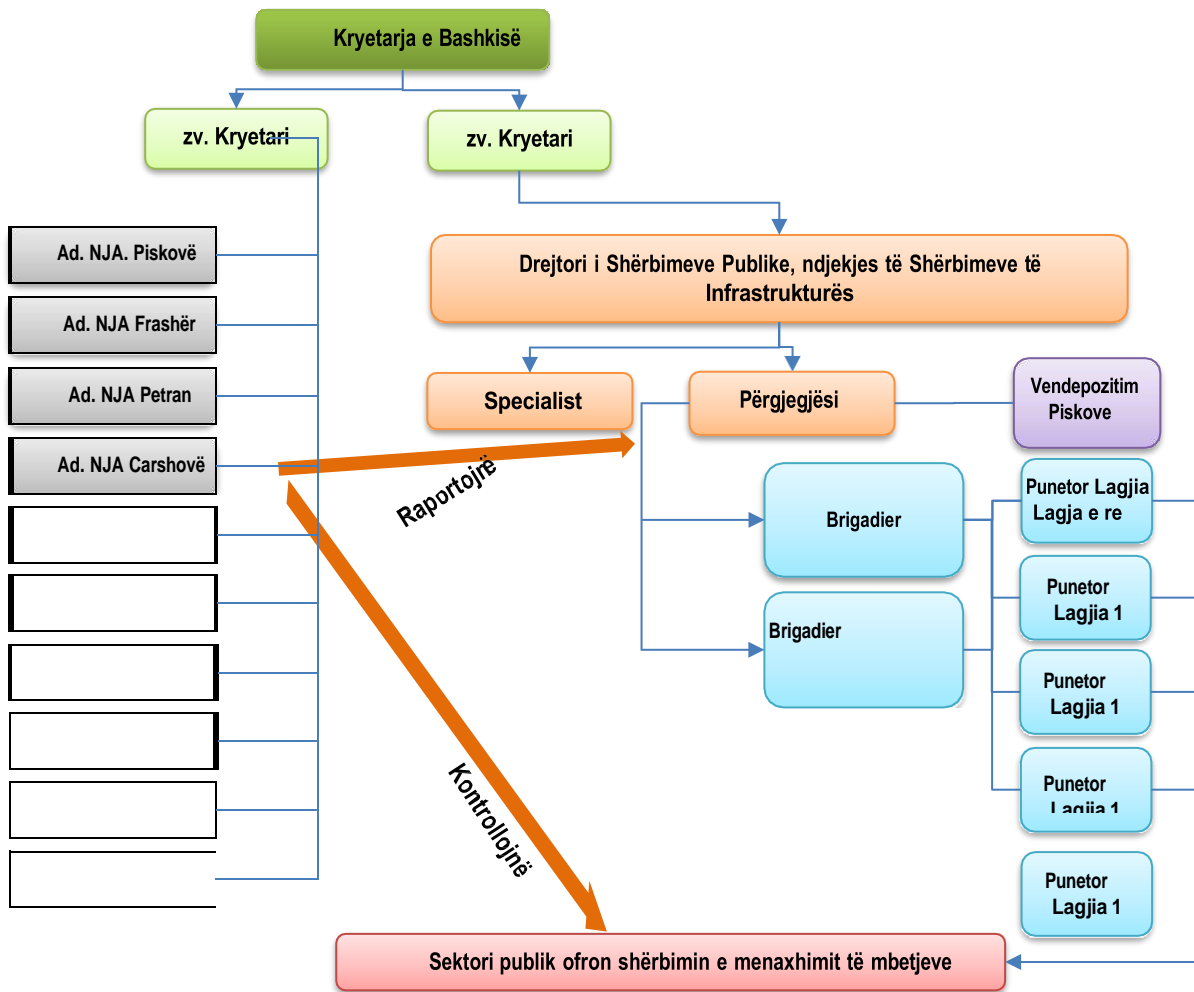

Figura 4 NJA Struktura e Bashkisë për menaxhimin e mbetjeve
[Burimi: Bashkia Përmet, punoi autori]

3.3 Aspekte teknike në menaxhimin e mbetjeve në Bashkinë Përmet

3.3.1 Të dhëna për sasinë e prodhuar e mbetjeve

Bashkia Përmet i dërgon mbetjet urbane në vendepozitim (Piskove), në të cilin mbetjet nuk, peshohen, trajtohen, kompostohen. Pas reformës administrative territoriale, Bashkia e madhe Përmet, e përbërë nga 4 NJA, në të cilat ofrohen pjesërisht shërbim për grumbullimin e mbetjeve

Organizimi i shërbimit

Shërbimi i mbledhjes dhe grumbullimit të mbetjeve në Bashkinë Përmet ofrohet nga sektori publik, nga vetë bashkia. Ky shërbim konsiston në aktivitete më poshtë:

- Grumbullimi i mbetjeve urbane të depozituara nga qytetarët, bizneset dhe institucionet brenda kontenerëve publik si dhe rreth tyre
- Dezinfektimi i kontenerëve dhe vendit përreth me gëlqere dhe klor,
- Transportimi i mbetjeve urbane me makinën teknologjike deri në pikën e vendepozitimit të përkohshëm në Piskovë.

Sektori i Pastrim Gjellbërimit pranë bashkisë Përmet, është ai sektor që mbulon shërbimin e pastrimit në qytetin e Përmetit, NJA Piskovë (fshatrat Pacomit, Piskovë, Kosinë dhe Kotal) dhe NJA Petran (fshatrat Ujrat Termale-Bënjë, Petran, Badelonje, Lipe, Skutaraq).

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Në strukturën e sektorit janë të punësuar 34 punonjës të sipas përshkrimeve të punëve përkatëse: i) 1 përgjegjës sektori; ii) 1 brigadier; iii) 4 shoferë; iv) 1 disinfektues; v) 15 punëtorë për fshirje dhe pastrim të territorit; vi) 5 punëtorë ngarkim-shkarkimi; vii) 6 pastrues lagjesh; viii) 1 sanitar.

Shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në qytetin e Përmetit, gjatë sezonit të dimrit kryhet çdo ditë të javës vetëm 1 herë në ditë gjatë orarit 04:00 – 10:00, kurse në sezonin veror shërbimi kryhet 2 herë në ditë gjatë 7 ditëve të javës. Në njësitë administrative në të cilat ofrohet shërbimi, frekuenca e ofrimit të shërbimit është 2 herë në javë nga ora 10:00 e në vazhdim punonjësit e sektorit kryejnë dhe shërbimin e pastrimit dhe grumbullimit të mbetjeve që hidhen në disa fshatra, jashtë pikave të caktuara. Në hartë më poshtë paraqitet edhe rrugëtimi i mjeteve për kryerjen e shërbimit të pastrimit në bashkinë Përmet

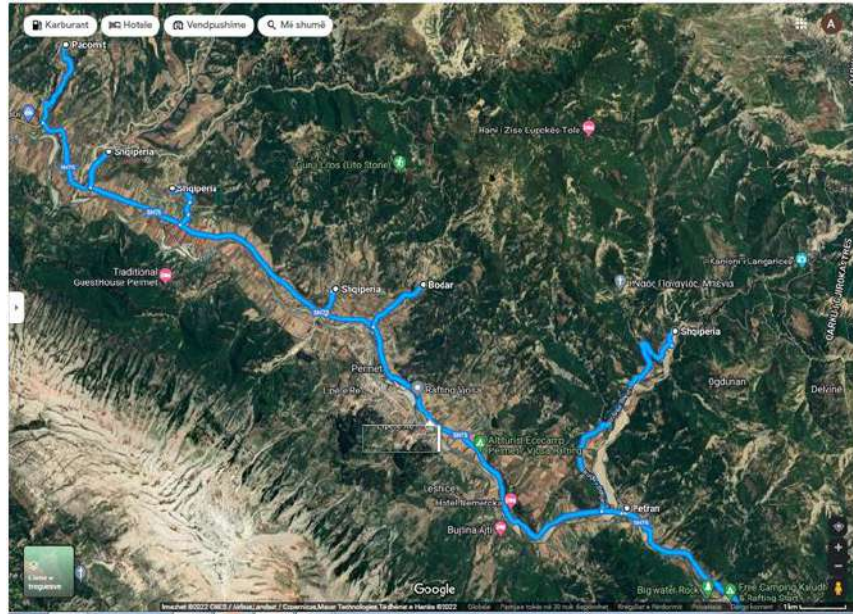

Figura 2 Lëvizja e mjeteve të shërbimit të mbetjeve në bashkinë Përmet
[Burimi: Bashkia Përmet]

Infrastruktura

Në territorin e bashkisë Përmet janë të shpërndarë si me poshte

- **Ne qytetin e Përmetit** janë 85 PGM, të pajisur me rreth 50 konteniere 1.1 m^3 , 35 $-1. \text{m}^3$, rreth 35 kosha të vegjël. (120 total)
- **Nj.Ad. Piskove** : 10 PGM te pajisur me 20 konteniere $1,1 \text{ m}^3$
- **Nj.Ad. Petran**: 12 PGM te pajisur me 10 konteniere $1,1 \text{ m}^3$ dhe 8 konteniere 1 m^3
- **Nj.Ad. Frasher** : 2 PGM, te pajisur me 4 konteniere $1,1 \text{ m}^3$ dhe 8 konteniere 1 m^3
- **Nj.Ad. Carshove**: Nuk ofrohet shërbim

Figura 3 Pozicioni i PGM-ve dhe kontenierëve në qytetin e Përmetit

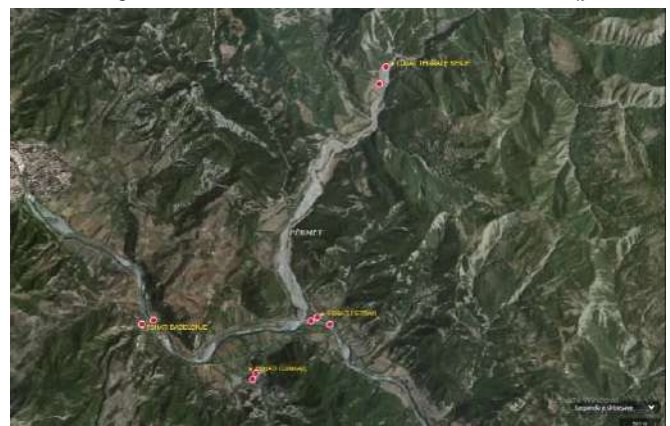
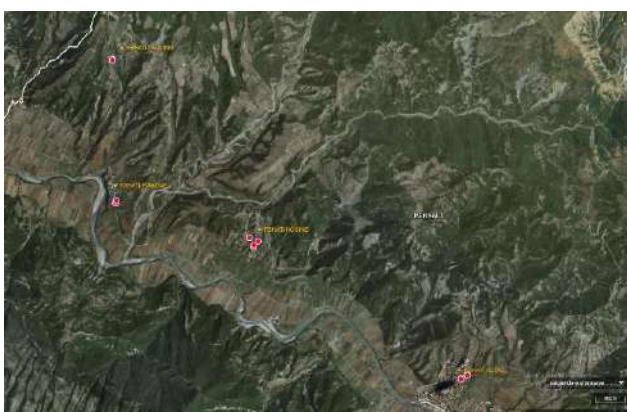

Figura 4 Pozicioni i PGM-ve dhe kontenierëve në NJA Piskovë dhe Petran

Mjetet teknologjike:

- 1 mjet transporti teknologjik 10 ton (prodhim i viteve'84)
- 1 mjet të ri teknologjik 3.5 ton (prodhim i viti 2022) (Grand Ambasada Japoneze)
- 1 kamion vetshkarkues 5 ton (prodhim i viteve'74), i cili kryesisht përdoret për
- zonat malore
- 1 fadromë që përdoret pjesërisht për menaxhimin e sheshit të depozitimit, por tejmase i amortizuar

1.1 Gjenerimi i mbetjeve dhe trajtimi i final i mbetjeve

Nga peshimi që është kryer në Bashkinë Përmet gjatë gjashtë ditëve në datat 22-23-24-25-26 Mars 2021, në kuadër të një projekti është evidentuar që sasia mesatare ditore e mbetjeve të grumbulluara vlerësohet të jetë rreth 8 ton/ditë mbetje urbane ose rreth 3500 ton/vit. Bashkia aktualisht i depoziton mbetjet urbane në vend depozitimin e përkohshëm i ndërtuar rreth dy vjet me parë nga Ministria e Mjedisit, i cili ndodhet rreth 10 km nga Qyteti Përmetit, në Fshatin Piskovë.

Në tabelat e mëposhtëme të dhëna të grumbullimeve ditore të mbetjeve në qytetin Përmet në dite të ndryshme në periudhën Mars vitin 2021:

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Dita 1 -22/03/2021

Zona e grumbullimit te mbetjeve te ngurta urbane				Te dhena te procesit te peshimit				
Njesia Administrative dhe/ose Qyteti	Fshatrat dhe/ose lagjet	Numri i konteniereve 1,1 m ³	Data e terheqjes se fundit te mbetjeve	Lloji i mjetit, tonazhi, te dhena si targa	Pesha e mjetit plot pas grumbullimit	Pesha e mjetit bosh	Diferenca midis dy peshimeve	Data e peshimit
					A	B	C = A-B	
PERMET	Lagja e re Kongresi I Permetit	45	3/21/2021	Benz Teknologjik 9T	14270	10590	3680	3/22/2021
Evaduar mbetjet në qytetit te Ose Nj.A.....	Lagja Bajame Qendra Lagja Meiden Lagja Sede Lagja SMT			Targe s'ka				

Dita 1 -22/03/2021

Zona e grumbullimit te mbetjeve te ngurta urbane				Te dhena te procesit te peshimit				
Njesia Administrative dhe/ose Qyteti	Fshatrat dhe/ose lagjet	Numri i konteniereve 1,1 m ³	Data e terheqjes se fundit te mbetjeve	Lloji i mjetit, tonazhi, te dhena si targa	Pesha e mjetit plot pas grumbullimit	Pesha e mjetit bosh	Diferenca midis dy peshimeve	Data e peshimit
					A	B	C = A-B	
PERMET	Lagja e re Kongresi I Permetit	30-32	3/21/2021	Benz 813	5755	4310	1445	3/22/2021
Evaduar mbetjet në qytetit te Ose Nj.A.....	Lgj. Manastirit Lagja Bajame,Qendra, Lagja Meiden,Lagja Sede Lagja SMT			Kamion i hapur vetshkarkues 5T DL0713A				

Dita 1 -22/03/2021

Zona e grumbullimit te mbetjeve te ngurta urbane				Te dhena te procesit te peshimit				
Njesia Administrative dhe/ose Qyteti	Fshatrat dhe/ose lagjet	Numri i konteniereve 1,1 m ³	Data e terheqjes se fundit te mbetjeve	Lloji i mjetit, tonazhi, te dhena si targa	Pesha e mjetit plot pas grumbullimit	Pesha e mjetit bosh	Diferenca midis dy peshimeve	Data e peshimit

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

					A	B	C = A-B	
PERMET	Lagja e re Manastirit30	30	3/21/2021	Benz 813	5645	4310	1335	3/22/2021
Evaduar mbetjet në qytetit te Ose Nj.A.....	Lagja Bajame Qendra Lagja Sede Lagja SMT	Ne toke		Kamion i hapur vetshkarkues 5T DL0713A				

Dita 1 Totali i mbetjeve te dates 22/03/2021 6 460 kg

Dita 2 Totali i mbetjeve te dates 23/03/2021 9 090 kg

Dita 3 Totali i mbetjeve te dates 24/03/2021 26 450 kg

Dita 4 Totali i mbetjeve te dates 25/03/2021 28 395 kg

Dita 5 Totali imbetjeve te dates 26/03/2021 26 310 kg

Dita 6 Totali i mbetjeve te dates 27/03/2021 9 975 kg

Rezultati peshimit javor të mbetjeve bashkiake ne qytetin Përmet 106 680 KG

Tabela 3 Krahasimi i normave të gjenerimit dhe prodhimit të mbetjeve për vitin 2018 në Bashkinë Përmet
[Burimi: Bashkia Permet]

Këto të dhëna nuk paraqesin vlera të sakta të sasisë së mbetjeve në muajt Maj, Qershor, Korrik dhe Gusht sasia e mbetjeve të grumbulluara në qytet dhe NJA ndryshon për shkak të fluksit të turistëve vendas dhe të huaj. Këto mbetje janë mbetje mix, qe do të thotë që ka nje përzierje te mbetjeve edhe me ato ndertimore. Sistemi i monitorimit që këkojmë të vendosim është një metodë që do të vijë në ndihmë bashkisë për të llogaritur sasi të e mbetjeve që grumbullohen në qytet nga të gjitha njësitë administrative dhe duhet forcuar më shumë, për të patur të dhëna sa më të sakta.

3.3.2 Përbërja mercologjike e mbetjeve

Gjatë hartimit të Startegjisë dhe Planit Kombëtar të Mbetjeve në vitin 2010, Bashkia Shkodër (vetëm NJA Shkodër), ishte një ndër qytetet, të cilat u morën si qytete kampion për përcaktimin e përbërjes mercologjike të mbetjeve. Në tabelën më poshtë tregohet përbërja mercologjike e qytetit të Shkodrës për 16 rrymat e mbetjeve të përzgjedhura gjatë fazës së kampionimit:

Nr.	Kategoria e mbetjeve	NJA Permet
1	Organike	45.4%
2	Druri	1.5%
3	Letër	5.1%
4	Karton	8.3%
5	LD- plastike	10.7%
6	HD-plastike	3.5%
7	Qelqi	5.4%
8	Tekstile	5.1%
9	Metale-ferrore	0.5%
10	Metale me ngjyra	0.5%
11	Mbetje spitalore	4.5%
12	Produkte Kauçuku	0.3%
13	Inerte	7.7%
14	MPEE	0.5%
15	Bateritë	0.03%
16	Prodime të mbetjeve nga kafshët	1.14%

Tabela 6 Përbërja mercologjike e mbetjeve në nivel kombëtar
[Burimi: zhvilluar nga autori]

Siç mund të shihet nga grafiku, mbetjet organike përbëjnë përqindjen më të madhe të mbetjeve në qytetin e Shkodrës, të ndjekura nga plastika, letra&kartoni dhe mbetjet inerte. 60.3% e sasisë të mbetjeve në qytetin e Shkodrës është e biodegradueshme (organike, lëndë drusorë, letër dhe karton) dhe potencial për t'u djegur, ndërsa 25.7% të sasisë të mbetjeve të qytetit e përbëjnë mbetjet e riciklueshme (plastikë, qelq, metale, tekstile), ku vetëm mbetjet plastikë përbëjnë 14.5% të sasisë së mbetjeve. Rreth 25% e sasisë janë mbetje të tjera.

3.3.3 Skema e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Përmet deri në fund të vitit 2023

Bashkia Përmet, pas reformës së re administrative dhe territoriale, përbëhet nga 5 NJA: Q.Përmet, Piskove, Frasher, Petran, Carshove,. Ajo shtrihet në jug të vendit me një pozitë gjeografike mjaft të favorshme me burime të shumta natyrore. Në pjesën kryesore të saj ajo laget nga Lumi Vjose, dhe në veri-lindje ndodhet parku Kombëtar Bredhi i Hotovës. Në territorin e Bashkisë rrjedhin lumenjtë Vjose, Lengarica, Sarandapori.

Në Bashkinë Përmet situata e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve në njësitë administrative deri në fund të vitit 2023 jepet si në tabelën më poshtë:

Nr.	NJA	Lloji i shërbimit
1	Qyteti Përmet	Ofrohet nga sektori publik i pastrimit
2	Pikove	Ofrohet nga sektori publik i pastrimit
3	Petran	Ofrohet nga sektori publik i pastrimit
4	Frasher Bredh i Hotoves	Me frekuece 2/muaj Ofrohet nga sektori publik i pastrimit
5	Carshove	Nuk Ofrohet shërbimi

Tabela 7 Situata e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Përmet, deri në fund të vitit 2023

[Burimi: Bashkia Përmet]

NJA PËRMET - Qyteti Përmet mbulohet me rreth 95% të territorit që mbulohet me shërbim gjatë 7 ditëve të javës. Në lidhje me normën e grumbullimit të mbetjeve, në sajë të të dhënave për sasinë e grumbulluar dhe numrin e popullsisë, kjo normë rezulton të jetë 0.8 kg/banorë/ditë.

3.3.4 Skema e ofrimit të shërbimit në Bashkinë Përmet deri në fund të vitit 2023

Në Qershor të 2017 Bashkia Shkodër nënshkroi kontratat e reja për shërbimin e mbetjeve për njësitë administrative nën juridiksionin e saj. Këto kontrata do të jenë të vlefshëe për periudhën 18 mujore Korrik 2017 – Dhjetor 2018. Pas kësaj periudhe bashkia do të hartojë termat e tenderit për kontratën e madhe për të gjithë bashkinë. Konkretisht në tabelat më poshtë tregohen tre kontratat që Bashkia Shkodër ka nënshkruar për ofrimin e shërbimit të mbetjeve në NJA (në NJA Shkodër Bashkia vazhdon ta ofrojë shërbimin si më parë):

Kontrata:	Bashkia Permet
Mjetet:	1 mjet – 10 ton viti i prodhimit 1984 (për qytetin dhe Rrethinat)
	1 mjet 5 ton viti i prodhimit 1974 (për qytetin dhe Rrethinat)
	1 mjet 3.55 ton viti i prodhimit 2022 (për qytetin dhe Rrethinat)
Frekuenca:	2 herë në dite ne Q,Permet
	3 herë në javë në Piskove-Kosine-Kutal-Bodar-Petran-Lipë-Badelonje-Gjinkar
	1 herë në javë në Ujrat termale Benje-Pacomit
	2 herë në muaj në Bredhin e Hotoves
Parku i mjeteve:	Ish Rruga-Ura

3.3.5 Riciklimi dhe kompostimi

Në territorin e Bashkisë Përmet nuk regjistrohen aktivitete në lidhje me riciklimin dhe kompostimin në asnjë nga njësitë administrative. Qyteti i Përmet vite më parë ka testuar vendosjen e sistemit me tre kosha në rrugët kryesore të qytetit, por kjo skeme nuk funksionoi dhe bashkia përsëri ka aplikuar sistemin e grumbullimit të mbetjeve vetëm më një kosh.

Në të shkuarën për pjesën e qytetit ka patur përpjekje për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme nga sektori i biznesit, por përsëri këto përpjekje nuk kanë mundur të kenë sukses të mëtejshëm.

Forcimi i biznesit dhe industrisë së riciklimin në vend do të jetë faktor i rëndësishëm së bashku me aktorët kryesorë për zhvillimin e skemave të riciklimin. Skema aktuale e grumbullimit të mbetjeve është klasike, ku mbetjet mblidhen dhe transportohen të përzier, pa ndjekur procesin e ndarjes, për në vende depozitimit e përkohshëm Piskovë. Aktualisht, ndonëse në bashkinë Përmet mund të ketë

patur kërkesa nga aktorë të rajoneve të tjera për të mbledhur disa fraksione të caktuara të mbetjeve të riciklueshme, popullsia Rome është ajo që kryen një aktivitet të përditshëm informal në grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme nga PGM apo në depozitimet ilegale në territor.

Detyra kryesore e Bashkisë Përmet është të nxisë dhe krijojë një mjedis të qëndrueshëm për zhvillimin e sektorit të riciklimin, duke ngritur një skemë efektive dhe efikase për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve të riciklueshme si plastikë, letër&karton, metal, qelq apo produkte të tjera të cilat kanë interes të lartë në tregun shqiptar ashtu dhe në rajon. Afrimi dhe nxitja e biznesit të riciklimin për të mbështetur skemat lokale të ndarjes dhe riciklimin të mbetjeve në zonat urbane të bashkisë do të mundësojë zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori dhe do të ulë barrën financiare të bashkisë.

Përfshirja e sektorit privat, me anë të konçesionit apo PPP do të inkurajohet si një mekanizëm për ofrimin e zgjidhjes më të mirë ekonomike që do të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore. Identifikimi dhe nxitja e biznesit të riciklimin që është aktiv në rajon apo jashtë kufirit shtetëror do të jetë një nga detyrat kryesore të bashkisë për të mbështetur riciklimin në qytet. Skemat e partneritetit - publik- privat mbeten zgjidhjet më të mundshme për një zhvillim të qëndrueshëm të këtij sektori.

3.3.6 Vëndeponitimi i përkohshëm në Piskovë

Nga Qyteti dhe të gjitha njësitë administrative të Bashkisë Përmet i transportojnë mbetjet për depozitim final për në këtë vëndeponitim. Kur mjetet teknologjike në vëndeponitim nuk peshohen. Në këtë vëndeponitim, si në shumë vende të tjera depozitimi i mbetjeve në vend, sektori informal kryen aktivitetet pothuajse të përditshëm në grumbullimin e mbetjeve plastike, ku grumbujt e tyre janë shumë evidente.

Figura 28 Vëndeponitimi Piskove
[Burimi: Autori]

IV. ASPEKTET FINANCIARE NE MENAXHIMIN E MBETURINAVE

4.1 Kosto e plotë e sistemit të menaxhimit të mbeturinave

Sipas të dhënave të marra nga Bashkia Përmet për vitet 2020-2021-2022 Në tabelën më poshtë tregohen më qartë zërat e buxhetit të parashikuar dhe realizuar për Bashkinë Përmet për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve:

Viti	Plan (lek/vit)	Fakt (lek/vit)	% e shpenzuar
2022	11,994,000	9,056,000	76%
2021	12,363,000	10,892,000	88%
2020	16,092,000	12,205,000	76%

Tabela 15 Përmbledhje e buxhetit të Bashkisë Përmet për menaxhimin e mbetjeve

[Burimi: Bashkia Përmet]³

4.2 Sistemi i tarifave të menaxhimit të mbetjeve

Sipas paketës fiskale të miratuar në këshill bashkiak, në tabelën më poshtë paraqitet niveli i tarifave të aplikuara për kategoritë e konsumatorëve gjatë tre viteve të fundit, ku të gjitha tarifat kanë pësuar një rritje (deri në 2-fish për rastin e tarifave të familjeve).

Bashkia Përmet	Viti 2020		Viti 2021		Viti 2022	
	Urbane	rurale	Urbane	rurale	Urbane	rurale
Familje (lek/vit)	1,200	1,200	1,400	1,400	2,400	2,400
Biznes i vogël (tarifa mes) (lek/vit)	1,200	6,000	13,000	6,000	15,000	7,800
Biznes i madh (tarifa mes) (lek/vit)	75,000	40,000	75,000	40,000	80,000	52,000
Institucione (lek/vit)	50,000		50,000		65,000	

Fatura për tarifën e pastrimit për një pjesë të popullsisë (aplikohet) nëpërmjet Ujësjetës-kanalizime si agjentit tatimor, kurse për bizneset bëhet me faturim direkt. Në tabelën më poshtë tregohet niveli i realizimit të të ardhurave për tre vitet e fundit dhe niveli i mbulimit të kostos. Në vitin 2022 shohim që kemi një tejkalim të mbulimit të kostos nga realizimi i tarifës së pastrimit, e cila mund të lidhet me disa faktorë, si borxhet e akumuluar etj.

Bashkia Përmet	Viti 2020			Viti 2021			Viti 2022		
	Plan	Fakt	Realizimi %	Plan	fakt	Realizimi %	Plan	Fakt	Realizimi %
Tarifa e pastrimit (lek/vit)	8,579,000	7,669,000	89%	9,120,000	6,638,000	73%	12,900,000	11,213,000	87%
Mbuli i kostos nga tarifat			63%			61%			124%

Burimi: Zyra e Finances në Bashki

V. PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE

5.1 Vizioni

1. Konsolidimi i shërbimit dhe mbulimi **100%** i pjesës urbane të bashkisë gjatë periudhës 2024 – 2029.
2. Zgjerimi i shërbimit në **100%** në zonën urbane dhe **90%** në zonën rurale gjatë periudhës 2024 – 2029.
3. Rritja e shkallës të kompostimit të biodegradueshme nga kopshtet në masën **50%** në të gjithë territorin ku bashkia Përmet do të shtrijë shërbimin gjatë periudhës 2024-2029.

4. Rritja e mbulimit të kostos operacionale **me 10%** çdo vit, gjatë periudhës 2024-2029.
5. Rritja e shkallës së grumbullimit të tarifës në masën **100%** për bizneset, **90%** për banorët dhe **100%** për institucionet përgjatë periudhës 2024-2029.

Referuar statusit aktual të menaxhimit të mbetjeve, prioriteteve të përgjithshme dhe konkrete në kuadrin e ndarjes së re administrative si dhe pritshmërive për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, dhe ruajtjes së burimeve natyrore u ra dakord që vizioni i bashkisë të jetë:

“Bashkia Përmet, një bashki e pastër, me një zhvillim të qëndrueshëm mjedisor dhe turistik, ku ofrohen shërbimet e menaxhimit të mbetjeve sipas standardeve më të larta në çdo njësi administrative në territorin e saj dhe aplikohen skemat e reja 3R për mbetjet”.

5.2 Objektivat

Bashkia Përmet gjatë 5 vjeçarit të zbatimit të planit lokal për menaxhimin e mbetjeve kërkon mbi të gjitha të konsolidojë shërbimin në zonat ku aktualisht e ofron këtë shërbim, duke rritur gradualisht cilësinë e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve për në ST. Më tej ajo kërkon të fillojë të zbatojë skema për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve urbane, duke synuar mbylljen e ciklit të plotë të menaxhimit të integruar të mbetjeve. Ky plan ka parashikuar hartimin e objektivave emergjente dhe objektivave afat gjatë:

Objektivat emergjente:

1. Plotësim i kuadrit ligjor dhe rregullator lokal për menaxhimin e integruar të mbetjeve urbane

- Miratimi i planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve;
- Hartimi/rishikimi i rregulloreve për shërbime të caktuara të mbetjeve, duke përcaktuara standardet minimale që duhen plotësuar;
- Adoptimi i modelit të dldp-së për llogaritjen e kostos dhe tarifave
- Përmirësimi i i sistemit të klientëve dhe rifreskimi databaës

2. Konsolidimi i shërbimit në njësitë administrative (Piskove, Petran,) ku ofrohet shërbimi dhe zgjerimi i shërbimit në njësitë administrative (Carshove dhe Frasher) ku aktualisht nuk ofrohet shërbim (në masën 10%) gjatë periudhës deri në vitin 2023.

- Në NJA-ve ku aktualisht ofrohet shërbimi, bashkia do të rrisë standardin e shërbimit duke përmirësuar infrastrukturën për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve;
- Në NJA-ve të reja që fillojnë për herë të parë këtë shërbimin, do të mundosohen me infrastrukturë për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve.

3. Reduktimi depozitimeve ilegale të mbetjeve urbane dhe sidomos të mbetjeve voluminoze.

Objektiva afatgjatë:

4. Nxitja e iniciativave për minimizimin e mbetjeve përmes stimulimit të grumbullimit të ndarë dhe kompostimit. Minimizimi i mbetjeve urbane që shkojnë në ST me 30% gjatë periudhës 2024 – 2029.

- Promovimi i ndarjes në dy rryma të mbetjeve urbane (të thata dhe të njoma) në lagjet kryesore të qytetit të Përmetit;
- Shtrirja e e skemës në dy rryma në lagje të tjera të qytetit, deri në mbulimin e plotë e tij;
- Promovimi i skemave të kompostimit të mbetjeve në NJA Piskove dhe në NJA Petran;
- Shtrirja e skemave të kompostimit edhe në njëstë e tjera administrative me karakter rural.
- Informimi i qytetarëve në lidhje me shërbimet e pastrimit që do të mbulohen nga tarifa;
- Aplikimi i fushatave ndërgjegjësuese në lidhje me pagesën e tarifës së pastrimit dhe rritjet progresive në sajë të përmirësimit dhe shtimit të shërbimeve për mbetjet: dëgjesa publike në të gjithë territorin e bashkisë me grupe të ndryshme interesi.

5. Forcimi i kuadrit financiar të menaxhimit të mbetjeve, duke konsoliduar mekanizimin e hartimit të buxhetit për shërbimet e mbetjeve dhe hartimin e marrëveshjeve dhe kontratave bazuar në standardet e paracaktuara në

rregulloret përkatëse të shërbimit.

6. Sensibilizimi i komunitetit dhe bizneseve për t'u bërë pjesë e iniciativave të bashkisë për mbajtjen pastër të territorit si dhe për aplikimin e skemave inovative për minimizimin e mbetjeve.

5.3.1 Rryma e mbetjeve, objekti i planit

Sipas legjisllacionit në fuqi¹³, ky plan do të fokusohet në rrymën e mbetjeve bashkiake (urbane) për të cilën Bashkia Përmet është drejtpërdrejt apo pjesërisht përgjegjëse:

Sipas përbërjes dhe mënyrës së manaxhimit të mbetjeve, mbetjet bashkiake do të klasifikohen në:

- Mbetje urbane (mbetje shtëpiake, ushqime, bimë, të riciklueshme, të dekompozuar, etj.), dhe
- Mbetje të veçanta urbane (mbetje ndërtimet dhe prishjet, voluminoze, pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj.) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare;
- Mbetje të rrezikshme që prodhohen brenda territorit të bashkisë nga banorë të përhershëm apo të përkohshëm.

Sipas burimit të gjenerimit mbetjet urbane (bashkiake) klasifikohen në dy rryma:

- Mbetjet e gjeneruara nga familjet (MF)
- Mbetjet e gjeneruara nga bizneset dhe industritë (MB), ku përbërja e mbetjeve nuk ndryshon nga karakteristikat e mbetjeve urbane

Ndërkohë, rryma të tjera të mbetjeve klasifikohen si mbetje masive, mbetje nga ndërtimet dhe prishjet (inerte), mbetje nga kopshtet që prodhohen në familje dhe që quhen 'mbetje të veçanta' për të cilat njëzia vendore duhet t'i ofrojë e vetme ose në bashkëpunim alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre, megjithëse largimi i tyre është përgjegjësi direkte e prodhuesit.

5.3.2 Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit

Në funksion të organizimit më të mirë të shërbimeve dhe efijencës së sistemit që do të propozohet, zonat e mbetjeve ose zona brenda kufijve administrative të bashkisë do ndahet në nën-zona mbetjesh që kanë diferenca në lidhje me tipologjinë urbane, infrastrukturën rrugore apo llojin e konsumatorëve. Kjo është e rëndësishme që sistemet dhe metodat që do të identifikohen dhe analizohen në vijim të këtij plani të përshaten më mirë me qëllim e rritjes së efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve. Kjo do të shërbejë për të planifikuar infrastrukturën e nevojshme për skemat e mbledhjes dhe transportit, si dhe shërbime të tjera të ngjashme apo organizimin e programeve për minimizimin e mbetjeve. Për këtë qëllim, zona e mbetjeve ndahet në këto nënzona:

1. **Nën-zona e parë:** Në këtë nën-zonë do të kategorizojmë zonat me dendësi të lartë popullesie si dhe zonat me tipare të ngjashme me zonat urbane. Referuar metodologjisë së dldp-së, për këtë zonë do të konsiderojmë kryerjen e shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve çdo ditë (7 ditë/javë). PGM do të jenë të shpërndara në mënyrë uniforme kryesisht çdo 50- 100m nga njëri-tjetri. Konkretisht në nën-zonën e parë të mbetjeve do të jetë Përmet dhe zona në NJA Piskove e Petran pergjate lugines se lumit (kryesisht gjatë stinës së verës ku ka një popullsi mjaft të dendur).
2. **Nën-zona e dytë:** kjo nën-zonë do të kategorizohen nga pjesë të territorit me tipare rurale fushore me numër jo të lartë banorësh, ku shërbimi parashikohet të kryhet mesatarisht 2-3 herë në javë dhe distanca midis PGM do të jetë 500-1000 m larg njëri-tjetrit. Në këtë nën zonë parashikohen të jenë këto NJA: Piskove, Petran.
3. **Nën-zona e tretë:** do të kategorizohen zonat malore apo ato të thella dhe me dendësi të ulët popullesie. Në këto zona shërbimi do të jetë i rrallë (1 herë në javë ose 2-3 herë në muaj në varësi të sasisë dhe distancave) dhe distanca e PGM do të jetë mbi 1000 m, pasi do të jenë pika grumbullimi në distancë të madhe nga njëra tjetra (një për çdo fshat). Në këtë nën zonë do të jenë këto NJA: Frasher, dhe Carshove.

5.3 Shërbimet e menaxhimit të mbetjeve

Në këtë plan 5 vjeçar, Bashkia Përmet parashikon tre shërbime kryesore të menaxhimit të mbetjeve, të cilat konsistojnë në:

- i) Shërbimi i pastrimit të rrugëve;
- ii) Shërbimi i grumbullimit, transportit i mbetjeve;
- iii) Depozitimi i mbetjeve në ST;
- iv) Shërbimi i minimizimit të mbetjeve.

Të katër këto shërbime pasi do të shpjegohen shkurtimisht më poshtë, do të përfshihen në dy skenarët e propozuar nga bashkia për organizimin e shërbimit në territorin e saj gjatë viteve 2024-2029.

5.3.1 Shërbimet e pastrimit të rrugëve

Organizimi i shërbimeve të pastrimit duhet të marrë në konsideratë nevojat për pastrimin e rrugëve dhe shkallën e ndotjes ditore nga mbetjet dhe hedhurinat, apo brenda një periudhe të caktuar ditësh.

Për këtë qëllim propozimi i frekuencave për secilën kategori rrugësh duhet të jetë objekt i një vlerësimi apo testi deri në përcaktimin përfundimtar në specifikime teknike të mundshme në rast se ky shërbim do të kontraktohet në të ardhmen.

Një element shumë i rëndësishëm në organizimin e shërbimeve të pastrimit të rrugëve është edhe kategorizimi i rrugëve në funksion të rëndësisë si më poshtë:

1. **Kategoria e Parë:** (përfshin rrugët kryesore dhe rrugët tregtare) nevojitet shërbimi ditor i fshirjes; është më i parapëlqyer pastrimi me makinë teknologjike i akseve kryesore (kur është e mundshme dhe ka efektivitet), por dhe mirëmbajtja e tyre gjatë ditës, vendosja dhe pastrimi ditor i koshave rrugore, si dhe shërbim i larjes gjatë verës, i cili mund të kombinohet me makinën teknologjike që kryen edhe fshirjen edhe larjen;
2. **Kategoria e dytë:** (rrugët kryesore me aktivitet të ulët komercial dhe me densitet të ulët kalimtar) fshirja manuale e rrugëve është e nevojshme të kryhet çdo ditë të javës.
3. **Kategoria e tretë:** (sistem rrugor periferik në zona me dendësi të ulët urbane, apo në zona me infrastrukturë jo të rregullt dhe rrugë të paasfaltuara) është i nevojshëm një shërbim mujor pastrimi (fshirje ose thjesht mbledhje mbetjesh dhe hedhurinash).

Bashkia Përmet, aktualisht ofron shërbimin e fshirjes së rrugëve kryesore në qytetin e Përmetit, ku gjatë turnit të natës punëtorët fshijnë rrugët dhe gjatë paradites bëhet mirëmbajtja e pikave të grumbullimit të mbetjeve apo fshirja e ndonjë hedhurine në rrugë. Mesatarisht janë të anagzhuar 10 punëtorë, të cilët kanë një normë ditore pastrimi prej 8,000 metra linear/ditë/punëtorë, ku në total në të gjithë qytetin e Përmetit fshihen 15 000m² rrugë kryesore dhe dytësore. Ky shërbim ofrohet çdo ditë me dy turne, dhe bashkia kërkon ta mbajë këtë standard edhe gjatë 5 viteve të ardhshme.

Bashkia synon të rrisë cilësinë e këtij shërbimi, duke filluar shërbimin e fshirjes dhe larjes mekanike në rrugët kryesore të qytetit me një mjet specifik për fshirjen mekanike, i cili do të ketë të angazhuar vetëm 1 shofer. Ky shërbim do të ofrohet dy herë në javë dhe gjatë një turni ditor mjeti do të fshijë 20 000 m²/ditë.

5.3.2 Grumbullimi, transporti i mbetjeve

Në parashikimin e shërbimeve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve Bashkia duhet të marrë në konsideratë parimin për parandalimin e ndotjes. Cilësia dhe kostot e shërbimit të mbledhjes dhe largimit të mbetjeve urbane lidhen drejtpërdrejtë me mënyrën se si konsumatorët hedhin mbetjet, përdorin PGM, respektojnë oraret e përcaktuara dhe zbatojnë rregullat lokale për manaxhimin e mbetjeve. Në këtë aspekt, bashkia duhet të plotësojë kuadrin e saj rregullaror në sajë të:

- Hartimit/rishikimit të rregullores vendore për manaxhimin e mbetjeve, ku do të përcaktohen procedurat, protokollet e punës, parashikimet se çfarë do të ndodh në rast avarish apo aksidentesh në punë, të drejtat dhe detyrimet e të gjitha grupeve të interesit të përfshira në menaxhimin e mbetjeve si dhe gjohet përkatëse në rast të shkeljeve të evidentuara. Si parakusht, bashkia duhet të caktojë një grup pune për monitorimin dhe për të vënë në zbatim këto rregulla;

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

- Parandalimin e hedhjes së paligjshme dhe derdhjen e mbetjeve jashtë kontenierëve gjë që duhet të sjellë në vëmendje rëndësinë kryesore që kanë fushatat e ndërgjegjësimit dhe programet e edukimit;
- Marrëveshje me konsumatorët e mëdhenj, për të përcaktuar përgjegjësitë dhe detyrimet e secilës palë, ku rekomandohet vendosja e orareve në ditë dhe orë të caktuara për dorëzimin e mbetjeve nga konsumatori në pikat e caktuar nga bashkia, ose grumbullimi i tyre nga bashkia, në sajë të një kontrate të veçantë, në pikat e gjenerimit të tyre.

Ndërkohë elemente të tjerë që kanë të bëjnë me shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve, që bashkia duhet të marrë në konsideratë gjatë planifikimit të shërbimit në territorin e saj, janë si më poshtë:

- Orare pune efektive dhe të përshtatshme:** Për të operuar sipas nevojave të pastërtisë dhe në mënyrë të efektshme dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të hartojë një program efektiv dhe të përshtatshëm pune. Ky program duhet të marrë parasysh ndryshimet ditore, javore dhe mujore në lidhje me numrin e banorëve dhe veprimtarive tregtare.
- Numri i duhur i kontenierëve:** Për të ofruar një shërbim të efektshëm dhe me kosto të ulët, bashkia duhet të sigurojë numrin e duhur të kontenierëve apo koshave dhe rregullsinë e mbledhjes së mbetjeve.
- Itenerar efektiv për mbledhjen e mbetjeve:** Përcaktimi i saktë i itenerarit për makinat e mbetjeve do të ulë koston duke pakësuar forcat që shpenzohen për mbledhjen e mbetjeve. Rekomandohet verifikimi i përputhshmërisë me parimet e efektshmërisë së itenerarit të grumbullimit të mbetjeve si dhe të kohës efektive me metodën (MTM – Metodës të Matjes së Kohës).
- Rritja e rendimentit në punë:** Bashkia duhet të gjejë mekanizma për të përmirësuar punën duke rritur rendimentin. Masat që mund të ndërmerren për të rritur moralin, përfshijnë përmirësimin e kushteve të përgjithshme të punës, pajisja me uniformë, stimujt për punë të mirë, trajnimi dhe forcimi i punës në grup.
- Mirëmbajtja e përshtatshme e kontenierëve dhe makinave të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve:** Mirëmbajtja dhe riparimi i specializuar i makinave dhe pajisjeve janë çështje të rëndësishme për shërbimin e mbledhjes së mbetjeve. Pavarësisht nëse shërbimi ofrohet nga bashkia apo kontraktohet një kompani private, bashkia duhet të përcaktojë ose parashikojë në kontratë mirëmbajtjen e duhur dhe standardet e riparimit që duhet të vihen në zbatim.

Referuar gjëndjes aktuale të shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve si dhe eksperiencës, arritjeve dhe problematikës të identifikuar në kapitujt e mëparshëm të këtij plani, nënvizojmë se shërbimi i ofruar në qytetin e Përmetit është më mirë se në zonat rurale Megjithatë Bashkia Përmet është e motivuar dhe e angazhuar të përmirësojë këtë situatë duke synuar si përmirësimin e nivelit aktual të ofrimi të shërbimit në lidhje me cilësinë, efikasitetin dhe efektshmërinë, por gjithashtu të krijojë një bazë të qëndrueshme mbi të cilën do të mbështeten iniciativat lokale dhe rajonale për minimizimin e mbetjeve. Për bashkinë është shumë e rëndësishme, jo vetëm konsolidimi i shërbimit dhe diversifikimi i tyre në Qytetin Përmet apo në qendrat urbane të njësive të tjera administrative, por edhe në rritjen e cilësisë në zonat rurale të njësive të tjera administrative.

Duke kaluar në një përfaqje teknike, ekzistojnë mënyra të ndryshme për grumbullimin, ruajtjen dhe transportin e mbetjeve në funksion të kategorive të konsumatorëve dhe tipologjisë urbane të zonave të

banuara. Sipas legjislacionit aktual dhe tipologjisë së zbatuar më së shumti për mbledhjen e mbetjeve, bashkia është përgjegjëse për të mbledhur vetëm “mbetjet urbane”, sipas përcaktimeve të dokumentave ligjorë dhe të këtij plani. Mbetje të tjera që ndryshojnë në përmbajtje (përbërje) nga mbetjet urbane nuk pranohen nga sistemi i bashkiak për grumbullimin e mbetjeve.

Për disa mbetje të ashtuquajtura “të veçanta” që prodhohen nga banorët mund të organizohen metoda për grumbullimin e tyre në mënyrë të diferencuar nga sistemi publik (bazë) bashkiak. Ekzistojnë kufizime të tjera për përdorimin e sistemit bazë bashkiak të grumbullimit të mbetjeve që lidhet me madhësinë dhe sasinë e mbetjeve veçanërisht nga konsumatorët jo-banorë. Duke iu referuar përcaktimeve ligjore (Neni 12 i Ligjit Nr. 8094, datë 21.3.1996), konsumatorët jo-banorë që prodhojnë mbi $\frac{1}{4}$ e sasisë që mund të hidhet në një kontenier mbetjesh (zakonisht $1.1m^3$) nuk lejohen të përdorin sistemin publik të grumbullimit të mbetjeve. Autoritetet vendore apo personat përgjegjës për grumbullimin e mbetjeve duhet të ofrojnë mundësi dhe metoda të tjera për mbledhjen dhe largimin e mbetjeve, në përmbushje të kërkesave dhe nevojave të konsumatorëve, shoqëruar me një sistem të ndryshëm tarifash.

Në lidhje me përcaktimin e infrastrukturës së nevojshme për zbatimin e skemës së përbashkët për grumbullimin e mbetjeve, duke marrë në konsideratë numrin e popullsisë sipas formulës të llogaritur

nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, dhe qëllimit për mbulimin e të gjithë territorit të bashkisë më shërbim, u realizua analiza për llogaritjen e infrastrukturës së nevojshme: kontenerë dhe makina teknologjike. Si fillim u përcaktua kapaciteti i përshtatshëm i kontenerëve si dhe frekuenca e dëshirueshme e shërbimit. Kontenerët me volum 1.1m³, plastik¹⁴ për qytetin e Shkodrës dhe metalik për njësitë e tjera administrative, rekomandohen si më të përshtatshëm për grumbullimin e mbetjeve në këtë bashki. Gjithashtu rekomandohet që kontenerët plastikë apo metalik të jenë me vaskë (trashësi 1.5-2 mm) dhe me sistem rrotash të qëndrueshëm, me kapakë për të mundësuar qëndrueshmërinë e tyre nga impakti i faktorëve të jashtëm. Ndërkohë bazuar në sasinë e mbetjeve të gjeneruara, frekuencës të ofrimit të shërbimit, dhe eksperiencës të ofrimit të shërbimit në Bashkinë Shkodër, për territorin e saj Bashkia preferon mjete teknologjike 10ton dhe 5ton, dhe vetëm në rastin e zonës së plazhit në Velipojë apo rrugicave të ngushta në qytet dhe në rrugët e ngushta të zonave rurale, përdorimin e mjeteve teknologjike 5ton. Në figurën më poshtë tregohet skematikisht skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në territorin Bashkisë Shkodër:

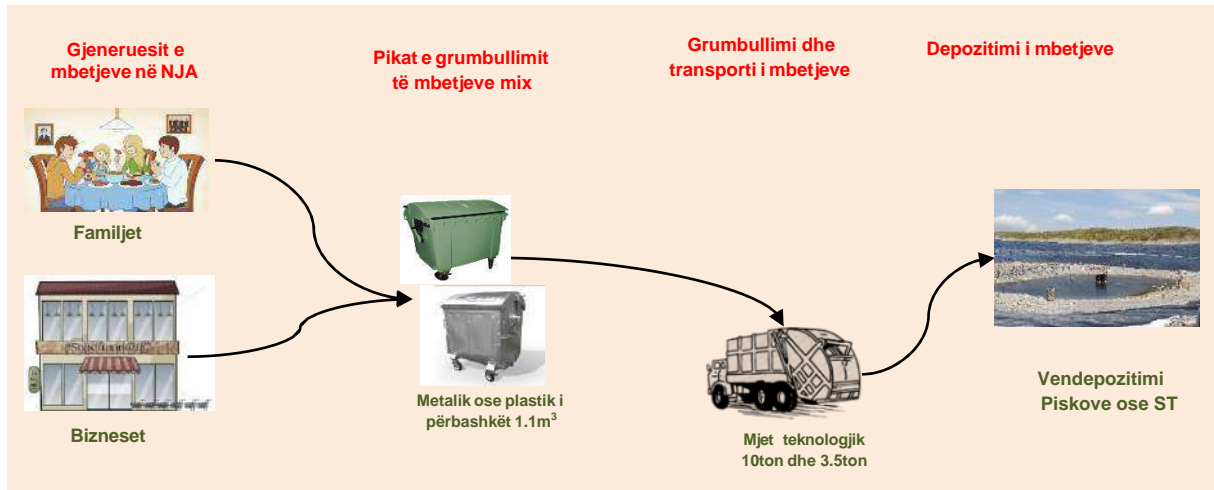

Figura 33 Skema e përgjithshme e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në Bashkinë Përmët
[Burimi: Punuar nga autori]

5.3.3 Trajtimi dhe depozitimi përfundimtar i mbetjeve

Sipas ligjit për vetqeverisjen vendore kanë si funksion shërbimet e menaxhimit të mbetjeve (grumbullim, transport dhe trajtim final të tyre). Në këtë llogjikë, rekomandohet që autoritetet vendore të rehabilitojnë vend-depozitimet e pakontrolluara dhe të parashikojnë depozitimin e mbetjeve në landfilllet rajonale të ardhshme apo ato ekzistuese në qarqet përkatëse.

Bashkia aktualisht i depoziton mbetjet urbane në vend depozitimin e përkohshëm i ndërtuar rreth një vit më parë nga Ministria e Mjedisit, i cili ndodhet rreth 10 km nga Qyteti Përmët, në Fshatin Piskovë. Referuar Planit rajonal të trajtimit të mbetjeve është parashikuar ndërtimi i ST lokal në Permet-Kelcyre, Tepelene-Memaliaj, Dropoull-Libohove dhe një ST në Gjirokastrë e cila më pas do të çojë në destinacionin final në landfillin e Bajkajt. Deri në miratimin përfundimtar të këtij ST do të oprobet me vendepozitimin e përkohshëm në Piskovë.

5.3.4 Minimizimi i mbetjeve

Sipas VKM nr. 48, datë 25.06.2017 “Për grumbullimin e ndarë të mbetjeve në burim”, janë përcaktuara disa objektiva, të cilat duhet të plotësohen nga NJQV-të deri në vitin 2020, ku konkretisht:

- NJQV-të deri në fund të vitit 2018, NJQV-të duhet të grumbullojnë në mënyrë të diferencuar, të paktën mbetje të letrës, metalit, plastikës dhe qelqit;
- Brenda vitit 2020, ato duhet të arrijnë normën e riciklimit me 50% të sasisë të mbetjeve të vitit 2014;
- Brenda vitit 2020, sasia e mbetjeve që shkojnë në landfill do të jetë 45% e sasisë së të mbetjeve që prodhohet, dhe pjesa tjetër duhet të shkojë për riciklim, kompostim apo për rekuperim me energji.

Pavarësisht mungesës së eksperiencës së autoriteteve lokale dhe operatorëve të mbetjeve si dhe vetë

komunitetit për të ndarë mbetjet, Bashkia ka shprehur vullnetin e saj për fillimin e skemave të ndarjes së mbetjeve në burim me një projekt pilot me pilot me GIZ në qytetin e Perme (dy rryma kartona, plastike dhe mbetje urbane) dhe në të qytetit

5.4 Manaxhimi i mbetjeve voluminoze dhe ndërtimore

Sipas kuadrit ligjor në fuqi për administrimin e mbetjeve (VKM nr.575, datë 24.6.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte") është përgjegjësia e prodhuesit (familje, biznes apo industri) që të largojë dhe transportojë mbetjet inerte (mbetjet nga ndërtimi dhe prishjet), ndërtimore apo voluminoze që mund të gjenerojë nga aktiviteti që kryen për në vendet e përcaktuara nga pushteti vendor për këtë qëllim. Ndonëse ekziston ky kuadër ligjor, i cili përcakton mjaft mirë detyrat për secilin aktor të përfshirë në këtë fushatë, asnjë nga bashkitë e vendit nuk ka përcaktuar një vend për depozitimin e mbetjeve inerte.

Në kuadrin ligjor theksohet se këto vende të përcaktuara për depozitimin e mbetjeve inerte/ndërtimore/voluminoze duhet të jenë të pajisur me leje mjedisore të posaçme dhe duhet të pranojnë vetëm këto lloj mbetjesh, dhe jo përzjerje apo përpunime të këtyre mbetjeve me elemente të tjerë, pasi ato mund të jenë të rrezikshme.

Të gjitha venddepozitimet e mbetjeve inerte kanë të njëjtën mënyrë operimi si landfilllet për mbetjet urbane, ku gjeneruesi i mbetjeve duhet të paguajë një tarifë kundrejt sasisë së mbetjeve inerte që transportohet, e cila mbulon koston e operimit të fushës, trajtimit të tyre dhe mbylljen përfundimtare të saj. Ndërkohë ndalohet ndërtimi i venddepozitimeve të përkohshme të mbetjeve inerte nga njësitë e qeverisjes vendore në zonat e mëposhtme:

- Zonat e mbrojtura, arkeologjike, turistike apo në çdo zonë që mbrohet me një akt normativ;
- Zonat në distancë 300 metra nga një pus furnizues me ujë dhe çdo burim tjetër ujqor;
- Zonat në distancë 100 metra nga një përrua, argjinaturë lumore, liqen, lum ose kompleks ligatinor;
- Zonat në distancë 300 metra nga një zonë e mbrojtur në përputhje me pikën e parë.

Landfilllet e mbetjeve inerte mund të jenë landfille vendore, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të prodhuara brenda territorit të një NJQV-je ose landfille rajonale, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të shumë NJQV-ve. Njësitë e qeverisjes vendore mund të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën për përcaktimin e vendit, ku do të ndërtohet landfilli rajonal dhe të mënyrës së funksionimit të tij. Operatorët, të cilët merren me trajtimin e mbetjeve në landfille dhe venddepozitimet e përkohshme të

mbetjeve inerte, janë të detyruar të raportojnë pranë NJQV-ve dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për të dhënat e mbetjeve që trajtojnë.

Në mënyrë të veçantë, ka një treg ripërdorimi për agregatat që rrjedhin nga mbetjet e ndërtimeve në rrugë, kanalizime dhe projekte të tjera ndërtimi. Nëse nuk ndahen që në burim apo nuk transportohen veçmas, ato mund të përmbajnë sasi të vogla të mbetjeve të rrezikshme, përzjerja e të cilave mund të paraqesë rrezik të veçantë për mjedisin dhe mund të pengojë riciklimin.

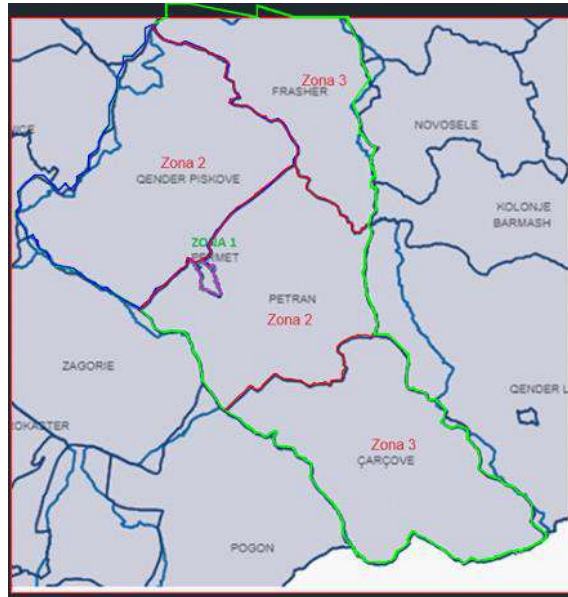
Shpesh herë mbetjet inerte përzihen me mbetjet urbane dhe më pas depozitohen në landfillin e Bushatit, i cili nuk është parashikuar të përdoret vetëm për depozitimin e mbetjeve urbane. Nga ana tjetër gjeneruesit e mbetjeve inerte shpesh herë i shkarkojnë ato në vende ilegale, atje ku të munden. Bashkia duhet të përcaktojë një zonë të caktuar në territorin e saj, ku të gjithë gjeneruesit e mbetjeve inerte të mund të dërgojnë mbetjet e tyre në këtë pikë dhe jo t'i hedhin ato në PGM të mbetjeve urbane apo në depozitime ilegale.

5.5 Skenarët e propozuar për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

Hyrja në fuqi e reformës territoriale u shoqërua edhe me një riorganizim të shërbimeve publike, ku njëri prej tyre është edhe ai i menaxhimit të mbetjeve. Aktualisht Bashkia Përmet ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve, e realizon nëpërmjet sektorit publik. Pas miratimit të këtij plani bashkia do të bëjë një riorganizim të zonave të shërbimit.

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Këta Skenar do të fillojë të zbatohet ne vitit 2024 - 2029, kur bashkia do të këtë miratuar planin e menaxhimit të mbetjeve. Territori i mbulimit me mbetje eshte ndrare ne 3- zona

A. Shërbimet që do të përfshihen në këtë Skenar

tregohet në hartën më poshtë:

Skenari bazë				
Zona 1	NJA Përmet	O&M		7,796,145.08 Lekë
Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë	O&M		2,246,297.85 Lekë
		O&M totale		10,042,442.93 Lekë
Zona 1	NJA Përmet	Kosto investimi (kontenier+makina)		6,349,057 Lekë
Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë	Kosto investimi (kontenier+makina)		3,357,320 Lekë
		Kosto totale investimi		9,706,377 Lekë
	Bashkia Përmet	Kosto totale		19,748,820.04 Lekë

Skenari 1				
Zona 1	NJA Përmet	O&M		7,796,145.08 Lekë
Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë, NJA Çarshovë (qender dogana Tre Urat)	O&M		2,843,743.52 Lekë
		O&M totale		10,639,888.60 Lekë
Zona 1	NJA Përmet	Kosto investimi (kontenier+makina)		6,349,057 Lekë
Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë, NJA Çarshovë (qender dogana Tre Urat)	Kosto investimi (kontenier+makina)		3,714,640 Lekë
		Kosto totale investimi		10,063,697 Lekë
	Bashkia Përmet	Kosto totale		20,703,585.56 Lekë

Skenari 2				
Zona 1	NJA Përmet	O&M		17,592,417.49 Lekë
Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë, NJA Çarshovë (qender dogana Tre Urat)	O&M		4,098,278.73 Lekë
		O&M totale		21,690,696.22 Lekë
Zona 1	NJA Përmet	Kosto investimi (kontenier+makina)		6,349,057 Lekë

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Zona 2	NJA Petran, NJA Piskovë, NJA Çarshovë (qender dogana Tre Urat)	Kosto investimi (kontenier+makina)	4,071,960 Lekë
		Kosto totale investimi	10,421,017 Lekë
	Bashkia Përmet	Kosto totale	32,111,713.02 Lekë

B. Të dhënat teknike në lidhje me ofrimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve

Riorganizimi i shërbimit, tashmë në 3 zona solli edhe ndryshime në lidhje me infrastrukturën e nevojshme për ofrimin e shërbimit, investimet për kontenierë apo mjete dhe frekuencat e ofrimit të shërbimit. Në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje në lidhje me infrastrukturën e nevojshme dhe të dhënat teknike për të tre nga zonat e këtij skenari:

Të dhënat bazë	
Zona e mbetjeve	Zona 1
Frekuenca e grumbullimit (nr. e grumbullimeve/jave)	7
Kategoria (Rurale, Urbane)	Urban
Popullsia e shërbyer në këtë zonë	7,409
% e popullsisë që përjashtohen (të regjistruar, por jetojnë jashtë)	0%
Popullsia shërbyer (merr/konsiderohet për shërbimin)	7,409
Rrugët (distanca nga ST një kah) [km]	10.0
Rrugët (distanca e përshkuar gjatë grumbullimit për një turn për një kamion) [km]	15.0
Mbetjet e gjeneruara për eqv. person [kg/ban]	0.70
Totali i mbetjeve të gjeneruara [t/dit]	5.2
Totali i mbetjeve të gjeneruara ndërmjet dy grumbullimeve [t] sipas frekuencës	5.2
Totali i mbetjeve të gjeneruar [t/vit]	1893

Kamionë	
Hipotezat : grumbullimi në të gjithë territorin e NJQVsë, çdo ditë grumbullimi	
Tipi i kamionit [t]	10
Faktori i mbushjes së kamionit [%]	0.85
Kapaciteti mbushës i kamionit (85% kapacitet mbushës) [t]	8.5
<i>Kufiri për numrin e turneve dhe kamionëve që nevojiten (duke marrë në konsideratë faktin e mbushjes së kamionëve plotësisht, për të evituar blerjen e një tjetri) [t]</i>	1.50
Numri i turneve për kamion në ditë [turne/ditë]	1
Numri i kamionëve të nevojshëm [total]	1.0

Kontenierë	
Hipoteza : grumbullim në të gjithë territorin, grumbullim çdo ditë	
Kontenitori i mbetjeve (Kazan/Qese) / Collection container (Bins/Sacks)	Kazan/Ëaste Bin
Tipi i kazanit / Bins type	1.1
Pesha e mbetjeve në një kazan [t]	0.117
Kazanë/qese ekstra (dëmtim ose nevoja shtesë)	0
Numri i kontenitorëve (sipas tipit të zgjedhur - 85% kapacitet mbushës)	44

Kostot operative (grumbullim, transport, mirëmbajtje, personel)	
Ditë në punë/VIT (nëse më pak se 2ton/ditë, grumbullimi 2herë/javë)	364
Kostot e karburantit [LEK/l]	200.0
Kostot e mirëmbajtjes	
Sigurimi i kamionit + taksat [LEK/kamion/vit]	28,000 Lek
Vaj + filtra [LEK/kamion/vit]	156,000 Lek
Goma [LEK/kamion/vit]	192,000 Lek

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Mirëmbajtja mekanike [LEK/kamion/vit]	247,000 Lek
Parkim [LEK/kamion/vit]	30,000 Lek
Kostot totale të mirëmbajtjes [LEK/vit]	653,000 Lek

Kostot e grumbullimit dhe të transportit	
Kostot e grumbullimit	
Koha për të ngarkuar një kamion në herë - koha e grumbullimit [h]	3.0
Koha totale për grumbullim (nr. kamionëve * kohë/kamion * nr. i turneve) [h/ditë]	3
Koha për të shkarkuar në "landfill" [h]	0.3
Proporcioni i kohës totale për grumbullim [%]	83%
Karburanti i konsumuar gjatë grumbullimit [L/vit]	31.4
Karburant total i konsumuar për grumbullim [L/vit]	11,411.4
Kostot totale për grumbullim [vit]	2,282,280 Lek

Kostot e transportit	
Shpejtësia e lëvizjes [km/h]	60.0
Koha e transportimit për në "landfill" [h]	0.3
Koha totale e harxhuar për transportim (një ditë/të gjithë kamionët) [hr/d]	0.6
Proporcioni i kohës totale për transport [%]	17%
Totali i km për transport për dit, të gjithë kamionat [km/d]	20
Karburan i konsumuar gjatë transportit [L/d]	10.0
Totali i karburantit të konsumuar për transport [L/vit]	3640
Kostot totale për transport [vit]	728,000 Lek

Grumbullim dhe transport, nëntotal kosto	
Koha në shkarkim në "landfill" (dist.*2/shpejtësi+shkarkim 0,30 h) [h]	0.6
Koha totale e shpenzuar nga një kamion për të përfunduar në një turn [h/turn]	3.6
Koha totale e harxhuar për grumbullim dhe depozitim (një ditë/të gjithë kamionët) [hr/d]	3.6
Totali i karburantit të konsumuar [L/ditë]	41.4
Totali i karburantit të konsumuar [L/vit]	15,051.4
Totali i kostos për karburant për grumbullim dhe transport [LEK/vit]	3,010,280
	Lek

Kostot e personelit	
Koha maksimale e punës [h/ditë]	8.0
Ditët maksimale të punës në javë [d/javë]	7.0
Orër maksimale të punës në javë [h/javë]	40
Mirëmbajtja [% e kohës së punës]	7.3%
Pushimet [% e kohës së punës]	7.7%

Shoferat	
Përlllogaritja sipas nevojës ditore:	
Numri i shoferave bazuar në nevojën ditore (duke marrë në konsideratë kufizimet sipas turneve = nuk mund të ndërrohen shoferat në mes të turnit)	1

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Përlllogaritja sipas nevojës javore:

Ëorking hours per ëeek / driver, including maintenance [h/ë]	25.4
Does it comply the laë, considering max ëorking hours and holidays? (if no, more drivers must be considered)	PO
Total drivers needed based on ëeekly needs (considering max. ëorking time, maintenance and holidays)	1
Remaining time for other tasks per ëeek / driver [h/ë]	14.59
Paga mujore e shoferit [LEK/muaj]	54500
Taksat [%]	17%
Paga e bruto e shoferave [LEK/vit]	763,218 Lek

Punonjës/operatorë

Numri i punonjësve për ekip (1 shofer, x punonjës)	2
Numri total i punonjësve	2
Punonjësit shoqërojnë kamionin në "landfill" (po/jo)	yes
Ëorking hours per ëeek / ëorker (incl. maintenance) [h/ë]	25.38
Remaining time for other tasks per ëeek / ëorker [h/ë]	14.59
Paga mujore e punonjësit [LEK/muaj]	50000
Taksat [%]	17%
Pga bruto e punonjësve [LEK/vit]	1,400,400 Lek

Kostot nëtotale për personelin

Kostot për personelin [LEK/vit]	1,143 Lek
Kostot për personelin [LEK/banor/vit]	292 Lek
Kostot totale për personelin [LEK/vit]	2,163,618 Lek

Kostot totale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel)

Kostot operacionale për ton [LEK/t]	3,078 Lek
Kostot operacionale për banor/vit [LEK/ban./vit]	786 Lek
Kostot nëtotale operacionale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel) [LEK/vit]	5,826,898 Lek

Investimet kapitale

Kamionë

Kostot e një kamioni [LEK]	4,797,600 Lek
Totali i kostove për kamionë (urbane e madhe + 1 rezervë) [LEK]	4,797,600 Lek

Kontenitorët (Kazanë ose Qese)

Kosto e një kontenitori (tipi i përzgjedhur) [LEK]	35,000 Lek
Totali i kostos për kontenitor [LEK]	1,551,457 Lek

Kostot e amortizimit

Kamionë

Amortizimi i kamionit në vite [vit]	15%
Amortizimi i kamionëve [LEK/vit]	719,640 Lek

Kazanë

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

Amortizimi i kazanit në vite [vit]	15%
Amortizimi i kazanëve [LEK/vit]	232,719 Lek
Kosto nëntotale për amortizimin [LEK]	
Kosto totale amortizimi [LEK/vit]	952,359 Lek
Kosto totale amortizimi [LEK/ton]	503 Lek
Kosto totale amortizimi [LEK/banor/vit]	129 Lek

Kostot totale ZONA 1	
Kostot totale operacionale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel, depozitim, amortizim)	
Kosto totale operacionale [LEK/vit]	6,779,257 Lek
Kostot totale operacionale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel, depozitim, amortizim + kostot administrative dhe fitim neto)	
Kostot administrative [% e kostove totale]	5%
Kostot administrative për grumbullimin e taksave [% e kostove totale]	3%
Kostot administrative për fushatat e ndërgjegjësimit publik [% e kostove totale]	3%
Kostot totale administrative [LEK/vit]	745,718Lek
Të ardhurat neto [% e kostove totale]	4%
Totali i të ardhurave neto [LEK/vit]	271,170 Lek
Kostot totale operacionale + administrative [LEK/vit]	7,796,145 Lek
Kostot totale për ton mbetje (cikël i plotë) [LEK/t]	4,118 Lek
Kostot totale për banor mbetje në vit (cikël i plotë) [LEK/ban./vit]	1,052 Lek
Investimet	
Kostot totale për investime	6,349,057 Lek

Kostot totale ZONA 2	
Kostot totale operacionale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel, depozitim, amortizim)	
Kosto totale operacionale [LEK/vit]	2,472,820 Lek
Kostot totale operacionale (Mirëmbajtje, grumbullim, transport, personel, depozitim, amortizim + kostot administrative dhe fitim neto)	
Kostot administrative [% e kostove totale]	5%
Kostot administrative për grumbullimin e taksave [% e kostove totale]	3%
Kostot administrative për fushatat e ndërgjegjësimit publik [% e kostove totale]	3%
Kostot totale administrative [LEK/vit]	272,010Lek
Të ardhurat neto [% e kostove totale]	4%
Totali i të ardhurave neto [LEK/vit]	98,913 Lek
Kostot totale operacionale + administrative [LEK/vit]	2,843,744 Lek

Kostot totale për ton mbetje (cikël i plotë) [LEK/t]	18,505 Lek
Kostot totale për banor mbetje në vit (cikël i plotë) [LEK/ban./vit]	814 Lek
Investimet	
Kostot totale për investime	3,714,640 Lek

C. Rrugëtimi i mjeteve për Skenarin I

Rrugëtimi i mjeteve për skenarët, sipas mjeteve përkatëse të cilat do kryejnë shërbimin në rrugët siç tregohet më poshtë:

Zona 1 Qyteti
Permet, Lugina
pergjate lumit vjose
Petran-Piskove

Rrugëtimi I: Lagja Mejdenish pularia, rrethinat (1 mjet 3.5 ton)- vendepozitim Piskove (ST)

Rrugëtimi II: Lagja Partizani rrethinat Qender e qytetit (1 mjet 3.5 ton)- vendepozitim Piskove (ST)

Rrugëtimi III: Lagja e rrethinat qytetit (1 mjet 3.5 ton)- vendepozitim Piskove (ST)

Zona 2 Piskove-Petran

Rrugëtimi I: Petran-Gjinkar-Ujrat Termale-Badelonje-Qilarisht(1 mjet 10 ton)-vendepozitim Piskove (ST)

Rrugëtimi II: Bodar-Kutal-Kosine-Piskove-Pacomit (1 mjet 10 ton)- vendepozitim Piskove (ST)

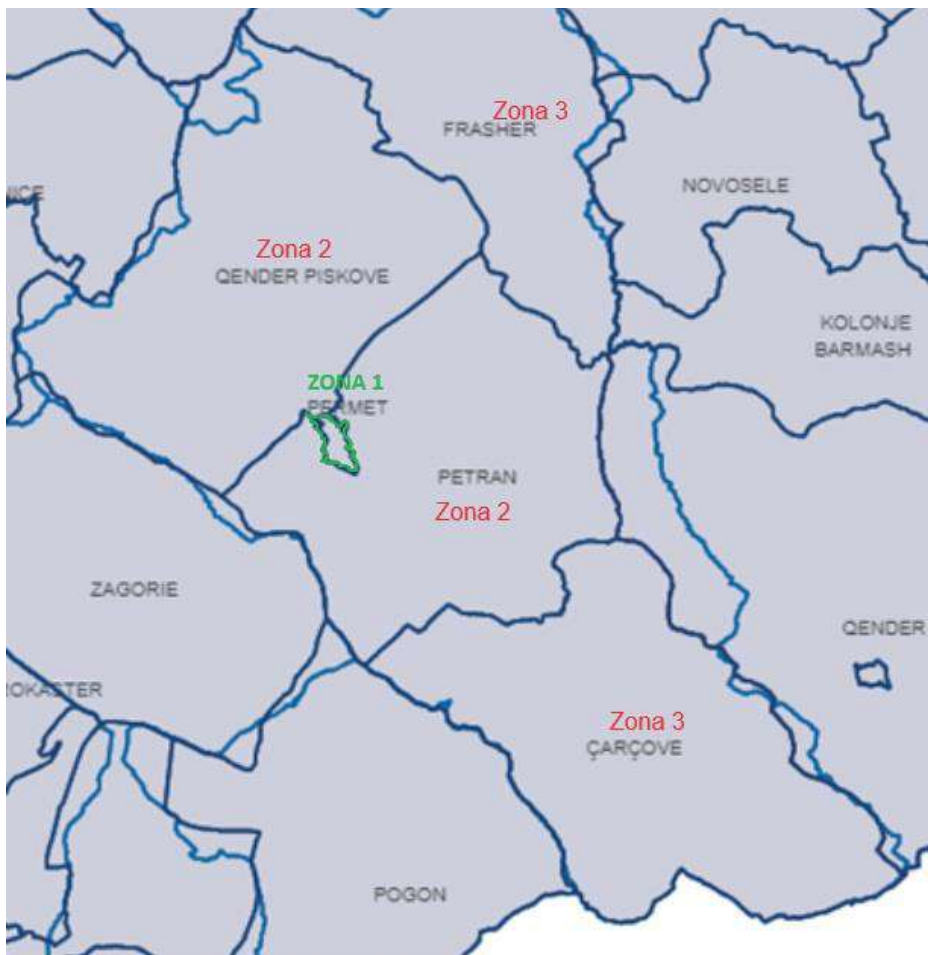
Rrugëtimi III:

Zona 3 NjAd
Carshove Tre-Urat dhe
Frasher -Bredhi i
Hotoves

Rrugëtimi I: Tre-Urat-Carshove-Iljare-Kaluth (1 mjet 3.5 ton)-vendepozitim Piskove (ST)

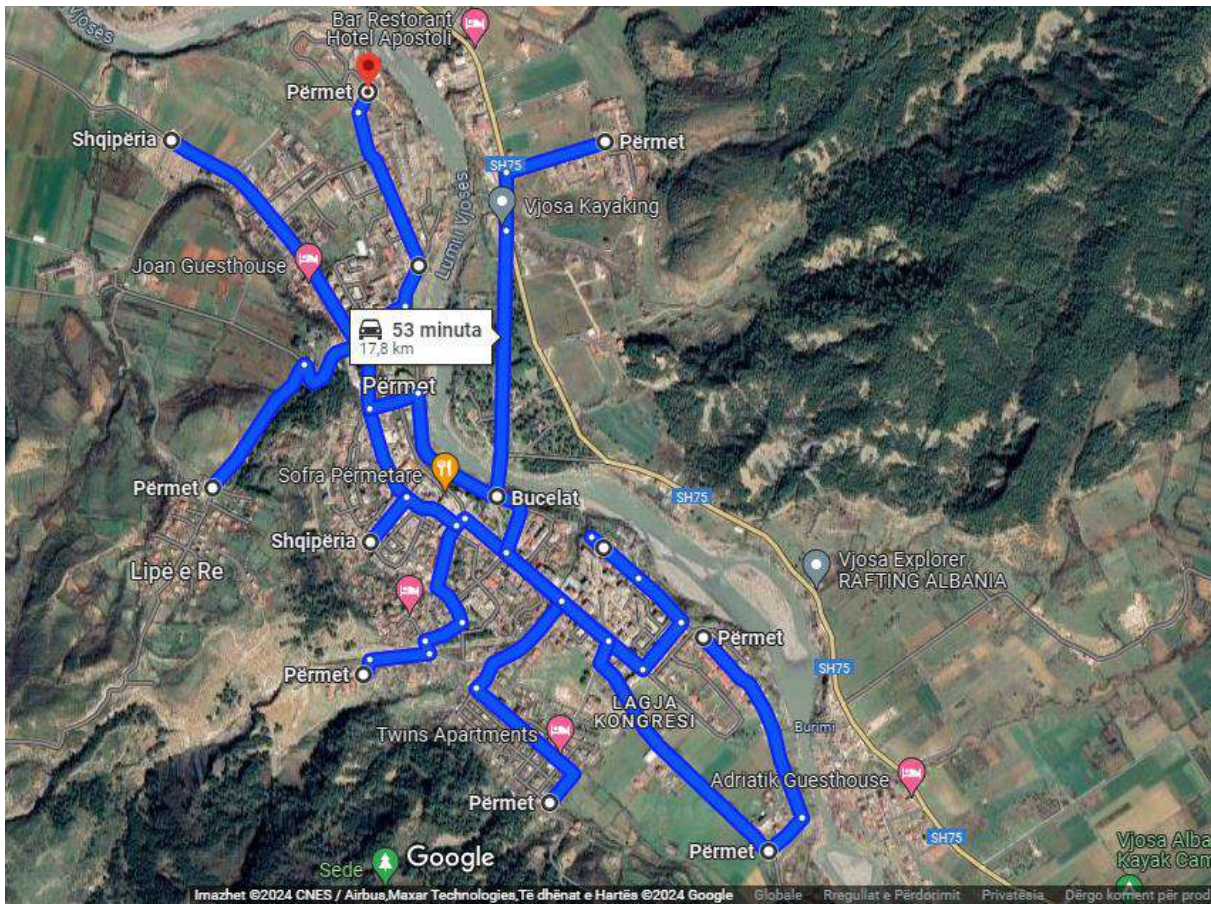
Rrugëtimi II: Frasher-Bredhi i Hotoves—Pagri-Mucenj (1 mjet 3.5 ton)- vendepozitim Piskove (ST)

Rrugëtimi III:

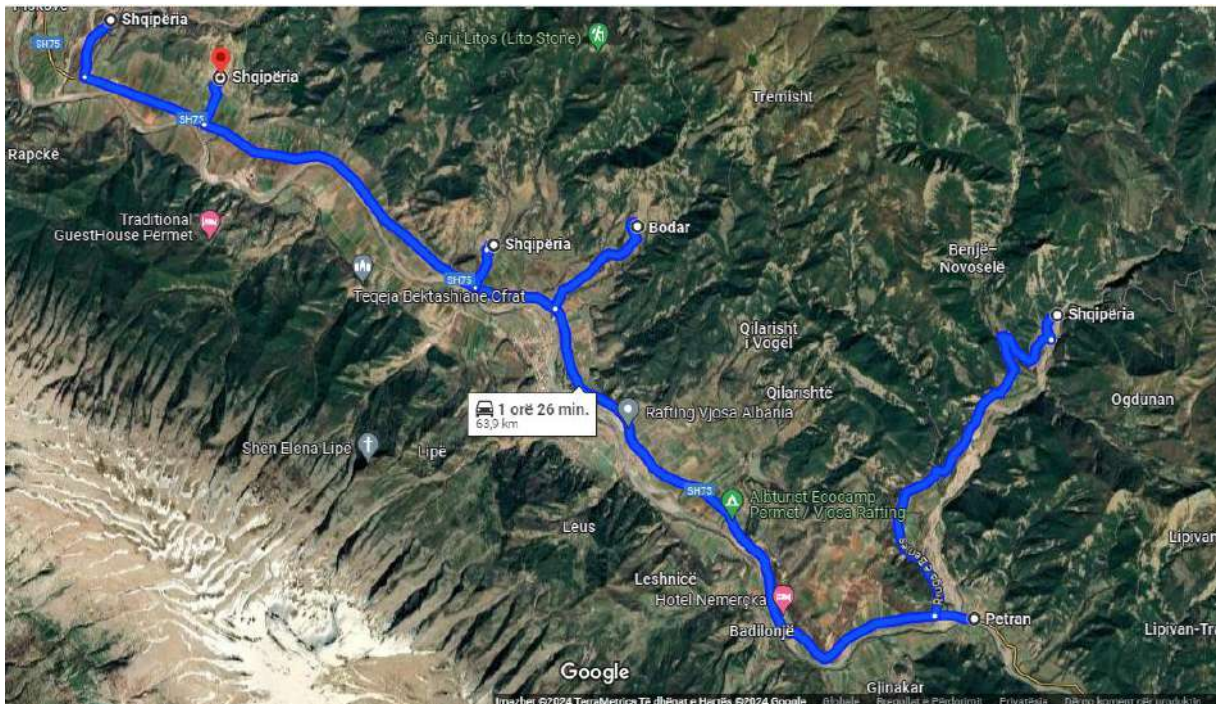

Ndarja e Zonave të menaxhimit të mbetjeve Bashkia Përmet

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

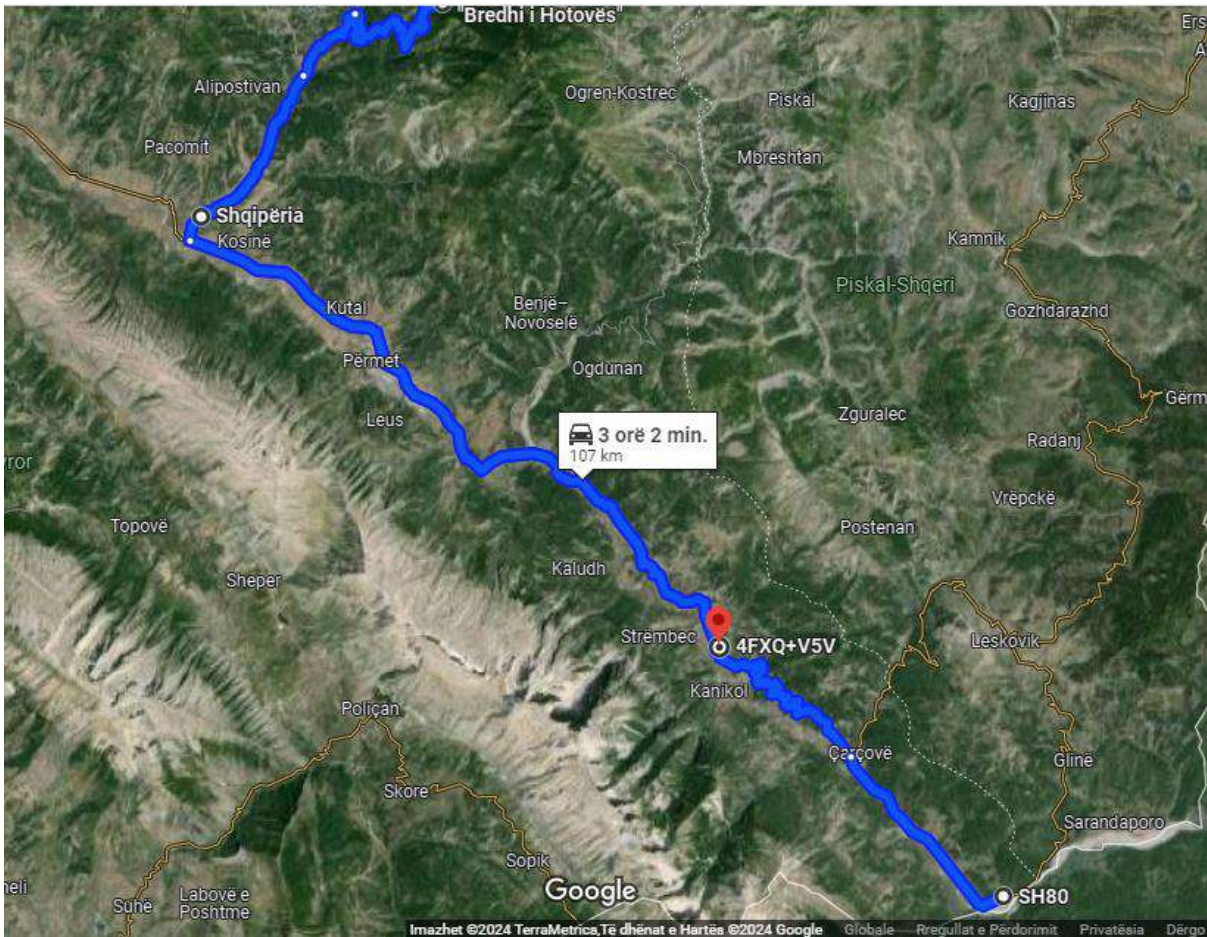

rrugëtimi i mjeteve Zona I (Qyteti Permet-rrethinat)

rrugëtimi i mjeteve Zona II (Fshatrat Petran-Ujërat termale – Qilarisht,-Kutal-Kosine)

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

rrugëtimi i mjeteve Zona III (Fshatrat Carshove-Frasher)

Tabela përmbledhëse për rrëgutimet sipas Zonave

ZONA LINDORE		E Hënë	E Martë	E Mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E dielë
Rrugëtimi I	Qyteti Permet- rrethinat							
<i>Nisja</i>	Nga Permeti							
<i>Pika fundore</i>	Vendepozitimi Piskove							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	25 km							
<i>Kohëzgjatja</i>	1h55'							
<i>Mjeti - I</i>	1 mjet 3.5 ton							
Rrugëtimi II	Petran_Piskove							
<i>Nisja</i>	Nga Permeti							
<i>Pika fundore</i>	Vendepozitimi Piskove							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	50 km							
<i>Kohëzgjatja</i>	2h08'							
<i>Mjeti-II</i>	1 mjet 10ton							
Rrugëtimi III	Carshove							
<i>Nisja</i>	Nga Permeti							
<i>Pika fundore</i>	Vendepozitimi Piskove							
<i>Gjatësia e rrugës (1 kah)</i>	80 km							
<i>Kohëzgjatja</i>	3h35'							
<i>Mjeti-III</i>	1 mjet 3.5 ton							

5.6 Politika mbulimit të kostos nga të ardhurat nga tarifat e pastrimit

5.6.1 Metodologji për mbulimin e kostos

Politika e mbulimit të kostos: 'Mbulimi i kostos' përfshin një sistem tarifash dhe taksash, të cilat kanë si qëllim specifikisht të mbulojnë disa ose të gjitha kostot e ofrimit të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve nga përdoruesit e këtij shërbimi, në përputhje me principin "ndotësi – paguan". Avantazhet e sistemit të mbulimit të kostos qëndrojnë në faktin se të gjitha kategoritë e konsumatorëve të shërbimit njihen me koston e plotë të tij, janë të përfshirë në mënyrë më të drejtëpërdrejtë me problemet e cilësisë së shërbimit, vlerësojnë peshën që merr pagesa e tarifës së tyre në mbledhjen e të ardhurave si dhe mundësitë reale të bashkive për t'i ofuar konsumatorëve këtë shërbim. Hartimi i politikave të mbulimit të kostos është përgjegjësi e bashkive dhe synon të përcaktojë nivelin e rikuperimit të kostos që duhet të arrihet për një periudhë të caktuar kohore, duke përcaktuar më parë:

- Llogaritjen e kostos së plotë të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve të ngurta bashkiake;
- Planifikimin e buxhetit e të bashkisë mbi këtë kosto;
- Përcaktimin e tarifave për kategoritë e ndryshme që përfitojnë shërbimin bazuar mbi nivelin e rikuperimit të kostos të përcaktuar;
- Procedurat e zbatimit dhe monitorimit.

Ndërkohë që literatura dhe eksperiencia tregojnë 7opsionet për objektiva të ndryshme të mbulimit të kostos, bashkia duhet të hartojë objektivat e saj të rikuperimit të kostos duke vlerësuar më parë kushtet në të cilat ndodhen (analiza e plotë financiare) si dhe më pas duke u konsultuar në mënyrë të vazhdueshme me ofruesin e shërbimit për të përcaktuar në mënyrë të qartë çfarë do të thotë kosto e plotë e shërbimit.

Në figurën e mëposhtme është paraqitur në një rend progresiv i opsioneve të mbulimit të kostos:

Figura 52 Opsionet e mbulimit të kostos së shërbimit të menaxhimit të integruar të mbetjeve

[Burimi¹⁸: përshtatur nga autori]

Konkretisht bashkia duke analizuar gjendjen e saj mund të kuptojë se në cilat nga këto opsione ajo është aktualisht dhe ku ajo kërkon të shkojë, në sajë të objektivave që ajo do të vendosë:

¹⁸ Eilson D. Ehitman A. Tormin A. 2001 Strategic Planning Guide for Municipal Solid Waste management. DFID and World Bank Version 2 March 2001

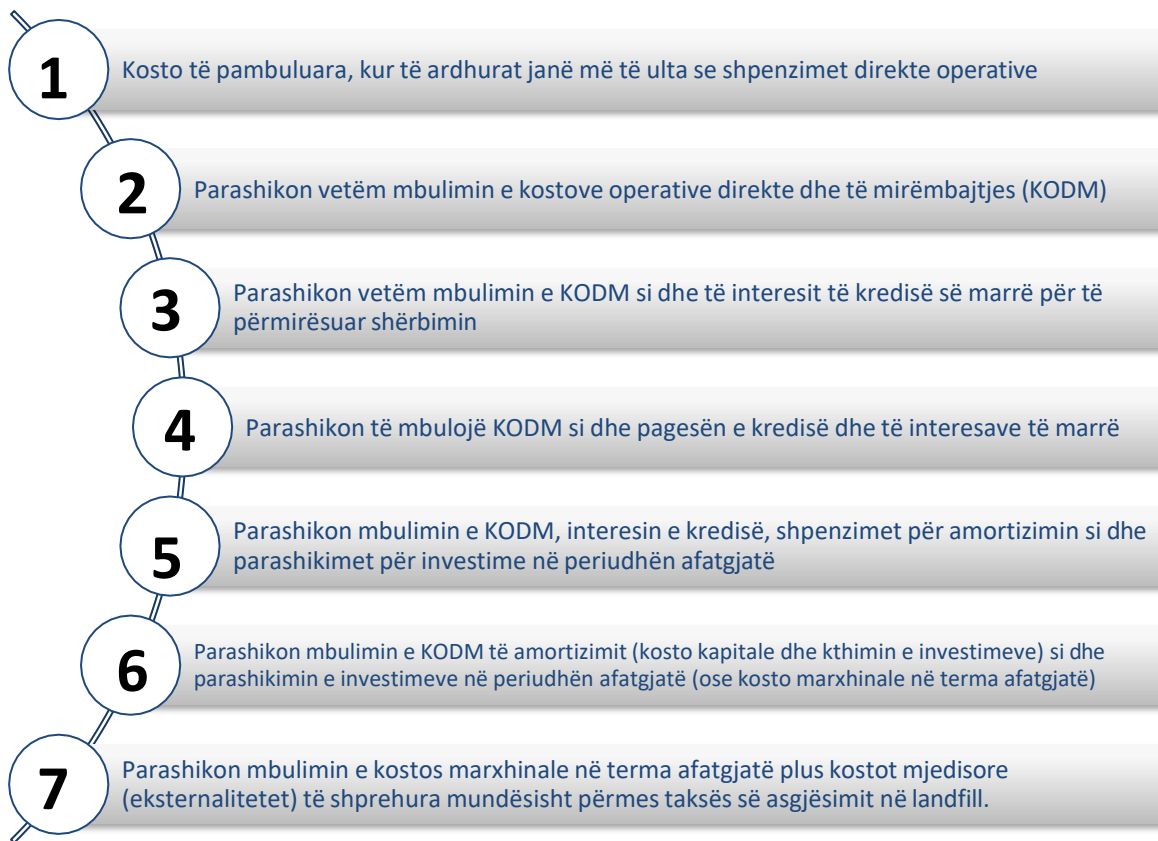

Figura 53 Përshkrimi i opsioneve të mbulimit të koston

[Burimi: zhvilluar nga autori]

Megjithatë për të ndërtuar një politikë të qëndrueshme dhe mbi të gjitha të zbatueshme të rikuperimit apo mbulimit të plotë të koston, bashkia ka nevojë për një bashkëpunim me nivelin qendror të politikë bërjes. Kështu në nivelin qendror duhet të zhvillohen standartet e ofrimit të shërbimit për të pasur një kuptim të përbashkët për të gjitha bashkitë për nivelin e ofrimit të shërbimit. Vetëm në këtë mënyrë mund të kemi procedura të standartizuara për monitorimin e shërbimit si dhe nivele të standartizuara (klasa) të krahasueshme në ofrimin e tij. Gjithashtu duhet të hartohen guidat e reja të përgatitjes së buxhetit sipas “qëndrave të buxhetimit apo të koston” për elemente të veçantë të shërbimit të mbetjeve (grumbullim, transport, riciklim, programe ndërgjegjësimiti etj). Vetëm në këtë mënyrë bashkia do të ketë mundësi të njohë koston e plotë të shërbimit që ajo ofron.

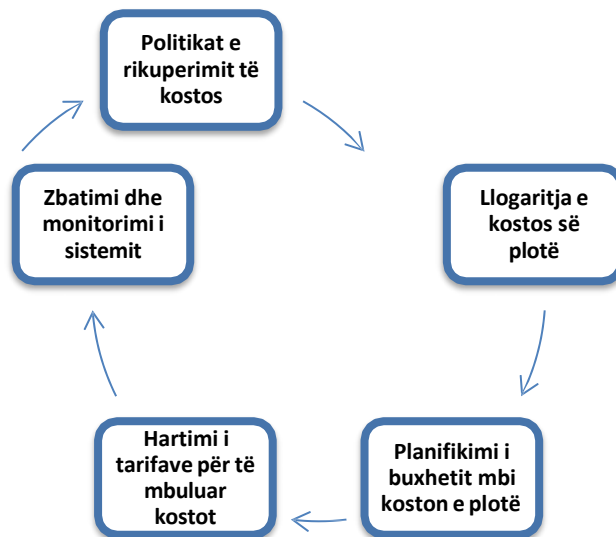

Figura 54 Hapat që duhen ndjekur për të zbatuar politikën e rikuperimit të koston

[Burimi: zhvilluar nga autori]

Strategjia për vjeljen e tarifave: Bazat për qëndrueshmërinë financiare të shërbimeve të mbetjeve mund të arrihen nëpërmjet sigurimit të shërbimeve efektive dhe me kosto eficiente, si dhe me sigurimin e një sistemi të qëndrueshëm financiar të bazuar në një politikë të drejtë dhe efektive të rikuperimit të koston. Aspektet financiare janë thelbësore për shërbimet dhe për qëndrueshmërinë. Performanca financiare është e lidhur me përmbushjen e objektivave mbi çështjet financiare dhe matet nëpërmjet disa treguesve financiarë që shqyrtohen përmes pyetjeve të mëposhtme:

- Sa i mbulon buxheti vjetor shpenzimet që rezultojnë nga nevojat (përfshijë koston kapitale, koston operative, apo koston e amortizimit)?
- Sa të ndryshme janë tarifat e miratuara në krahasim me ato që janë parashikuar në procesin e planifikimit?
- Sa mblidhen të ardhurat kundrejt planifikimit të tyre?
- Sa nga buxheti në përqindje mbulohet nga të ardhurat?
- Cili është raporti i mbulimit të shpenzimeve nga tarifat e mbetjeve dhe të ardhurave specifike të bashkisë?
- Sa të gatshëm janë konsumatorët (familjet, bizneset etj.) për të paguar për një shërbim më të mirë?

Në figurën e mëposhtme paraqitet në mënyrë të detajuar strategjia për mënyrën e vjeljes së tarifave që Bashkia Përmet mund të zbatojë:

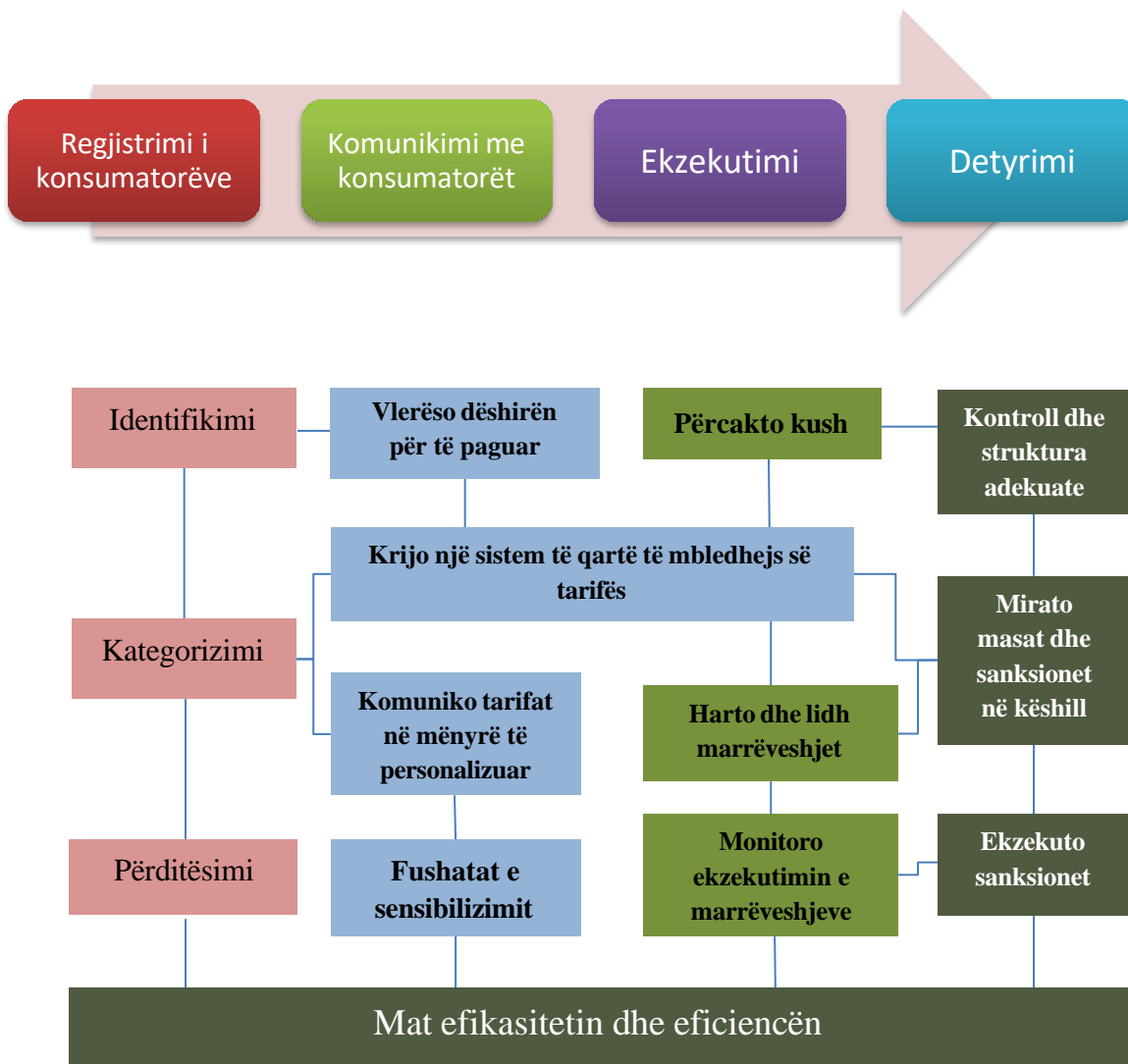

Figura 55 Strategjia për vjeljen e tarifave
[Burimi: zhvilluar nga ekipi]

- *Rregjistrimi i konsumatorëve*, që është edhe hapi i parë, përfshin identifikimin e të gjitha subjekteve që përfitojnë shërbimin e menaxhimit të mbetjeve, kategorizimin e tyre sipas karakteristikave (tipi, madhësia, natyra e mbetjeve që gjenerojnë, sasia, etj.) duke synuar ngritjen dhe mirëmbajtjen e një sistemi të përditësuar të dhënash brenda kufijve të bashkisë. Ky sistem duhet të kontrollohet rregullisht të paktën *një herë në vit* për të reflektuar të gjitha lëvizjet e popullsisë si dhe regjistrimin e të gjitha bizneseve të reja.
- *Komunikimi me konsumatorët* që përfitojnë shërbimin është një moment tjetër shumë i rëndësishëm në ndërtimin e një sistemi efikas në vjeljen e tarifave. Ky hap synon diferencimin e tarifave për konsumatorët e ndryshëm të shërbimit të menaxhimit të mbetjeve si dhe lidhja e tarifës me nivelin e cilësisë të shërbimit. Marrja e opinionit qytetar përmes pyetësorëve në lidhje me cilësinë e shërbimit të ofruar synon jo vetëm evidentimin e problemeve, por ka për qëllim edhe matjen e dëshirës dhe mundësive për të paguar duke kontribuar në krijimin e një sistemi të qartë procedurash për hartimin dhe vjeljen e tarifave. Një pikë tjetër e rëndësishme përse i përket komunikimit me konsumatorët është bërja transparente e tarifave përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit (media e shkruar dhe vizive, ëeb site etj).
- Pjesa më e madhe e autoriteteve vendore e kryejnë vetë procesin e *vjeljes së tarifave* nëpërmjet zyrave të tyre vendore të taksave apo drejtorisë vendore të taksave dhe tarifave. Ndonjëherë tarifat e mbetjeve vendosen së bashku me tarifat e tjera vendore (të tilla si fatura e furnizimit me ujë, ashtu siç e aplikon Bashkia Shkodër aktualisht) apo taksa të tjera vendore

(tatimi mbi pronën) brenda së njëjtës faturë. Për të siguruar qëndrueshmërinë e sistemit është e rëndësishme që të hartohen edhe disa mekanizma të rëndësishëm, duke filluar me mjetet e njoftimit për t'i bërë konsumatorët më të vetëdijshëm për përgjegjësinë ose detyrimin për të paguar, deri në aplikimin e mjeteve të zbatimit të tilla si sanksionet, gjobat, etj.

- Hapi i fundit, por jo më pak i rëndësishëm është edhe *detyrimi* i cili përfshin ngritjen e një sistemi me struktura adekuate kontrolli, të cilat do të hartojnë masat dhe sanksionet në rastet e mospagimit. Krijimi i strukturave të tilla me detyra dhe përgjegjësi të qarta duhet të jetë subjekt i çdo plani vendor për menaxhimin e mbetjeve. Të gjitha masat dhe sanksionet duhet të hartohen në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe politikat lokale të menaxhimit të mbetjeve. Gjithësesi shumë e rëndësishme për ekzekutimin efikas është që këto masa dhe sanksione të miratohen me Vendim Këshilli Bashkiak dhe t'i komunikohen të gjithë konsumatorëve të shërbimit përmes kanaleve të ndryshme të komunikimit. Bashkia duhet të ndër marrë një fushatë të fuqishme sensibilizimi për të gjithë konsumatorët, veçanërisht për banorët, duke reklamuar shërbimin e grumbullimit të mbetjeve, rregullat dhe përgjegjësitë.

5.6.2 Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit për skenarin I të menaxhimit të mbetjeve

Bashkia Përmet është angazhuar në përditësimin e databazës së klientëve (konsumatorët familjarë dhe biznese) për të përmirësuar planifikimin e tarifave vendore, jo vetëm tarifave të pastrimit, për të kuptuar më mirë potencialin fiskal të saj për të përballuar koston e shërbimit. Ky proces, specifikisht kërkon një iniciativë jo vetëm nga qendra e Bashkisë Përmet, por nga të gjithë administratorët e NJA për të regjistruar të gjithë klientët në databazën e bashkisë.

Përsa i takon politikës fiskale për tarifën e pastrimit, Bashkia Përmet gjatë procesit të hartimit të planit, ka zhvilluar dëgjesa publike me komunitetin në të gjitha njësitë vendore, ku ajo ka prezantuar edhe rritjen e tarifës së pastrimit për tre kontratat e reja të shërbimit të mbetjeve për të dy skenarët e përshkruar më lart. Në objektivat e Bashkisë, rritja në të ardhmen e tarifës së pastrimit është një ushtrim, i cili do të kërkojë shumë përpjekje nga ana e saj, si në përmirësimin e cilësisë së shërbimit, duke futur teknologji të reja, ashtu edhe në informimin e rregullt të komunitetit. Bashkia parashikon që për kontratat e ardhshme tarifa e pastrimit mos të pësojë rritje të ndjeshme, por të mbetet në këto nivele, në sajë të skenarit që do të përzgjidhet për ofrimin e shërbimit në të gjitha njësitë administrative.

Në tabelat më poshtë, për secilën nga tre zonat e shërbimit, kemi parashikuar se sa përqind e kostos operative do të mbulohet nga familjet, në sajë të një rritje prej 3% çdo vit të numrit të familjeve, ku tarifa e pastrimit mbetet në ato nivele të përcaktuara së fundmi nga bashkia në dëgjesat publike. Si fillim janë marrë si referencë nivelet e grumbullimit të të ardhurave të raportuara nga bashkia për vitin 2017, ku vit pas viti është propozuar një rritje me 10% e nivelit të grumbullimit të të ardhurave.

Në rastin e bizneseve ato janë marrë të përmbeldhura në dy tabela (biznesi i madh dhe biznesi i vogël) në ndryshim nga familjet, ku ato janë marrë më vetë për secilën njësi vendore.

Për sa i takon përqindjes të kostos që zënë tre kategoritë e konsumatorëve, bashkia ka përcaktuar:

- i) Familjet zënë **55%** të kostos operative
- ii) Bizneset e mëdha dhe institucionet zënë **25%** të kostos operative
- iii) Bizneset e vogla zënë **20%** të kostos operative

Skenari I – Zona Lindore – mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet

Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Rrethinat)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Postrisë)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Shalë)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Shosh)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Pult)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						
Tarifa familjare nga kosto operative e shërbimit (Guri i Zi)		2017	2018	2019	2020	2021	2022

1.1	Nr. i familjeve						
1.2	Tarifa vjetore e familjeve						
1.3	Planifikimi i të ardhurave nga tarifa (100% paguajnë)						
1.4	Niveli i grumbullimit të të ardhurave						
1.5	Të ardhurat e grumbulluara						
1.6	Pjese e kostos operative për familjet						
1.7	Përqindja e mbulimit të kostos						

Tabela 35 Mbulimi i kostos nga tarifa e pastrimit nga familjet për Skenarin I – Zona Lindore
[Burimi: Punuar nga Autori]

VI. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL

6.1. Rregullorja vendore

Bashkia Përmet duhet të përgatisë dhe rishikojë rregulloren lokale për administrimin e shërbimit të mbetjeve, ku të përcaktohet qartë rolin dhe përgjegjësia e prodhuesve dhe operatorëve të mbetjeve, me qëllim administrimin e suksesshëm të tyre brenda territorit të saj administrativ. Kjo rregullore duhet të përcaktojë rregullat dhe procedurat për administrimin vendor të mbetjeve, procedurat për trajtimin e ankesave të qytetarëve si dhe gamën e sanksioneve për mosrespektim të rregullave.

Më konkretisht kjo rregullore duhet të përfshijë:

- a. Standardet lokale të punës dhe cilësisë, metodologjitë dhe teknologjitë, rregullat e sigurisë dhe të shëndetit për shërbimet e pastrimit dhe të administrimit të mbetjeve;
- b. Rregullat dhe detyrimet e prodhuesve të mbetjeve;
- c. Sanksione në raste të dëmtimit të kontenierëve, të ndryshimit të funksionit apo vendodhjes së PGM apo kontenierëve;
- d. Marrjen e masave parandaluese për mosdjegjen e mbetjeve në kazanë, për moshedhjen e mbetjeve në rrymat ujore dhe kanalizimet, apo në vende të tjera nga ato të miratuara nga bashkia;
- e. Marrjen e masave parandaluese për moshedhjen e mbetjeve voluminoze dhe atyre të rrezikshme, mosdepozitimin e kafshëve të ngordhura dhe mbetjeve të rrezikshme në PGM të mbetjeve urbane;
- f. Shmangien e parkimit të automjeteve përballë apo pranë pikave të caktuara të grumbullimit të mbetjeve;
- g. Marrjen e masave për pastrimin nga ana e pronarëve të hapësirave rreth dyqaneve dhe pikave ambulatorie të shitjes;
- h. Marrjen e masave për sigurimin e një pastërtie të pranueshme duke dezinfektuar kontenierët dhe koshat rrugore të depozitimit të mbetjeve;
- i. Mbajtja e uniformave gjatë proceseve të punës nga punonjësit e pastrimit;
- j. Përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të administruesve të mbetjeve (operatorët e mbetjeve, industria e mbetjeve):
 - Veprimet të kryhen vetëm nga kontraktorë të liçencuar;
 - Procedurat administrative për dhënien dhe heqjen e licencave;
 - Pagesa e tarifave dhe taksave të vendosura nga autoriteti vendor;
 - Përdorimi i makinerive dhe kontenierëve të përshtatshëm;
 - Përdorim i vendeve të licensuara të depozitimit;
 - Regjistrimi i konsumatorëve që përfitojnë shërbime pastrimi;

- Mbajtja e të dhënave historike për mbetjet;
- Parandalimi i problemeve për shëndetin publik.

6.2 Zbatimi dhe sanksionet

Rregullorja vendore e administrimit të mbetjeve shoqërohet me një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Këshilli Bashkiak. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin “ndotësi paguan”, ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysh kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbetjeve, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për dekurajimin dhe parandalimin e ndotësve.

Gjobat lokale duhet të vendosen nga inspektorët bashkiakë që janë nën juridiksionin e bashkisë. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbetjeve.

6.4 Pjesëmarrja e sektorit privat

Ekzistojnë një sërë përfitimesh dhe avantazhesh lidhur me përfshirjen e sektorit privat në sektorin e menaxhimit të mbetjeve:

- Sektori privat zotëron një ekspertizë më të mirë teknike dhe akses më të madh ndaj kapitaleve financiare sesa sektori publik;
- Skemat e minimizimit të mbetjeve që kërkojnë financime në teknologji (makineri dhe kontenierë) mund të jenë shumë të përshatshme për një bashkpunim PPP;
- Administrata e sektorit privat është më efektive se ajo e sektorit publik;
- Aty ku sektori privat mund të realizojë shërbimet me standarde të njëjta apo më të mira dhe me kosto më të ulët për njësi, dhënia me kontratë e shërbimeve është një mundësi mjaft e mirë për të përmirësuar performancën e përgjithshme të shërbimeve të bashkisë;
- Dukë qënë që është i orientuar drejt fitimit, sektori privat ofron kontroll më të mirë të standardeve operative dhe teknike, etj.

Kontraktimi i shërbimeve të largimit të mbetjeve voluminoze, mbetjeve të riciklueshme apo dhënia me koncesion e impianteve apo aktiviteteve për trajtimin mbetjeve (përfshirë edhe Stacionin e Transferimit të Mbetjeve), duhet të shihet si një mundësi për të tërhequr investime nga sektori privat në infrastrukturën e mbetjeve. Përfshirja e sektorit privat me anë të koncesionit apo partneritetit publik- privat duhet të nxitet si një mekanizëm për të ofruar një zgjidhje më të mirë ekonomike dhe që mund të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore.

Sektori privat mund të marrë pjesë në secilën nga veprimtaritë e administrimit të mbetjeve të ngurta, siç jepet edhe më poshtë:

Ofrimi i mjeteve apo makinerive të rënda – me qira ose marrëveshje qiraje me pronarët e pajisjeve	Fshirja apo pastrimi i rrugëve dhe zonave të hapura – me kontratë shërbimi
Mbledhja e mbetjeve të përgjithshme urbane nga të gjitha lagjet – me kontratë shërbimi	Riparimi i mjeteve të bashkisë për mbetjet urbane – me kontratë shërbimi sipas nevojave apo me kontratë afatgjatë
Ofrimi i kontenierëve të posaçëm për skemat e minimizimit të mbetjeve	Operimi i ST – me kontratë shërbimi ose koncesion
Mbledhja e mbetjeve komerciale nga hotelet, zyrat, tregjet apo dyqanet	Vjelja e tarifave të përdoruesit apo taksave të mbetjeve – me të drejtë ekskluzive për mbledhjen e tarifave me agjentë, si ndërmarrja e ujësjellësit, apo elektriku.

Tabela 43 Pjesëmarrja e sektorit privat në administrimin e mbetjeve urbane
[Burimi: Punuar nga Autori]

VII. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të manaxhimit të mbetjeve, rritjen e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në nivele të kërkuara në territorin e bashkisë, është shumë i domosdoshëm përfshirja dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet ta mbështesë atë. Suksesi i çdo skeme menaxhimi mbetjesh bazohet plotësisht nga mbështetja e përdoruesve. Konsumatorët si familjet, bizneset apo institucionet, në sajë të një fushatë të fortë ndërgjegjësimi mund të ndikojnë në përmirësimin e sistemit të grumbullimit, duke zbatuar kërkesat e hedhjes dhe ndarjes së mbetjeve dhe duke penguar materialet e padëshirueshme (psh. mbetjet e rrezikshme), të hyjnë në rrymën e mbetjeve të grumbulluara. Ndërgjegjësimi publik ndaj çështjeve të mbetjeve dhe nivelit të pastërtisë, konsiderohet si një prioritet dhe objektiv primar krahas objektivave të tjerë që lidhen me infrastrukturën apo me depozitimin e sigurt të mbetjeve. Ka disa mënyrë për të rritur ndërgjegjësimin publik për çështjet e mbetjeve dhe për të dhënë informacion se si mund të trajtohen ato, me një kosto relativisht të ulët, por mjaft efektive për arritjen e objektivit.

Hartimi i një plani ndërgjegjësimi do të mundësojë: i) ofrimin e një informacioni të përgjithshëm dhe të veçantë për publikun në lidhje me nismat vendore të mbledhjes, riciklimit të mbetjeve, pastërtisë së territorit dhe kostos së shërbimit të menaxhimit të mbetjeve; ii) ndërgjegjësimin e publikut për detyrimet ligjore, rregullat dhe detyrimet vendore; iii) nxitjen e qëndrimit miqësor ndaj mjedisit.

Metoda për komunikimin dhe informimin: Metodën më të përdorura të komunikimit të informacionit janë broshurat, artikujt në gazeta, njoftimet, dhe reklamat në TV dhe radio lokale, dhe fletëpalosje që shpërndahen në shkollë. Një zhvillim të lartë sot në vend ka edhe teknologjia e informacionit si edhe aksesin në internet. Kjo teknologji si edhe tërheqja pas rrjeteve sociale të komunitetit (kryesisht atij në moshë të re) mund të jetë një mundësi e mirë për komunikimin dhe informimin e publikut për shkak edhe të kostos së ulët si edhe shpejtësisë që ofron. Gjithashtu mund të shfrytëzohen dhe evente të karaktereve të ndryshme (festa, tubime, koncerte), ku ka grumbullime të mëdha njerëzish dhe ku informimi dhe komunikimi me publikun bëhet më i lehtë.

Në programet e riciklimit apo minimizimit të mbetjeve metoda më e mirë është ajo “derë më derë”. Kjo metodë fton konsumatorët në nismat e riciklimit dhe kompostimit, për të përmirësuar qëndrimin e tyre ndaj ndarjes së mbetjeve në burim, për të zbatuar rregullat dhe respektuar oraret. Banorëve dhe bizneseve iu shpërndahen fletë informative për llojet e mbetjeve që mund të riciklohen, kompostohen dhe mënyrën se si ato duhet të veprojnë për t’u bërë pjesë e procesit.

Përdorimi i makinave teknologjike që shërbejnë për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve apo kontenerët për informim: Tek të gjithë makinat dhe nëse është e mundur tek kontenerët e mbetjeve duhet të shkruhet qartë dhe lehtësisht e lexueshme një slogane domethënëse për të mbajtur pastër zonën, numrin e telefonit të ofruesit të shërbimit si dhe numrin e telefonit falas që caktohet nga autoritetet vendore, sipas një formati të miratuar paraprakisht.

Marrja e opinionëve të qytetarëve: Një tjetër çështje e rëndësishme është krijimi i mekanizmave për marrjen e mendimeve dhe reagimit të qytetarëve: si mund të ftohet publiku t’i japë bashkisë mendime apo opinione ose komente për shërbimin e mbetjeve?

Dy metodat kryesore për të marrë mendimin e publikut janë:

- Mundësia e publikut për t’u ankuar: Bashkia apo operatori i shërbimit duhet të ketë zyrën e kontaktit/informacioni për të marrë ankesat. Numri i ankesave dhe zgjidhja e tyre është një nga parametrat e matjes së performancës së institucionit lidhur me menaxhimin e mbetjeve.
- Vlerësimi i kërkesës dhe sondazhi/studimi i “vullnetit për të paguar”: Për të vlerësuar kërkesën, vullnetin dhe mundësinë për të paguar, lind nevoja për të komunikuar me përfituesit e mundshëm të shërbimit lidhur me alternativat e shërbimit, kostot, buxhetin dhe tarifat. Për secilën zonë të komunitetit apo zonë për t’u përfshirë në sondazh, kampionet që duhet të realizohen duhet të variojnë midis 100 dhe 200 të intervistuar. Kjo praktikë duhet të kryhet periodikisht nga bashkia, ose sa herë ajo e shikon të arsyeshme për të marrë opinionin e publikut në lidhje me vlerësimin e performancës të shërbimit.

7.1 Fushata e informimit në Bashkinë Përmet gjatë hartimit të planit

Gjatë fazës të hartimit të planit Bashkia Përmet ka zhvilluar dëgjesa publike dy faza të ndryshme:

- Faza e parë për prezantimin e gjendjes ekzistuese të menaxhimit të mbetjeve urbane në Bashkinë Përmet;
- Faza e dytë për prezantimin e skenarëve të planit të menaxhimit të mbetjeve.

Gjatë diskutimeve që ka zhvilluar stafi i bashkisë me komunitetin e biznesin ata kanë shprehur gadishmërinë e tyre për të paguar tarifën, duke vlerësuar faktin se shërbimi i pastrimit është një ndër shërbimet publike me cilësinë më lartë në zonën e tyre. Ndonëse një pjesë e tyre kanë shprehur rezerva në lidhje me rritjen e tarifës, stafi i bashkisë ka shpjeguar teknikisht nevojën për një menaxhim më cilësor të landfillit të Bushatit me një kosto më të lartë, duke sjellë edhe si pajojë rritjen e tarifës hyrëse të mbetjeve në landfill.

Në lidhje me dëgjesat publike për skenarët e planit, komuniteti është shprehur mjaft pozitiv me shërbimet e reja që bashkia kërkon të ofrojë në kontratat e reja dhe shpreh gadishmërinë e tij në pagesën e tarifës dhe në kontributin për zhvillimin shërbimeve të menaxhimit të mbetjeve në tre zonat e reja të mbetjeve që bashkia kë përcaktuar.

7.2 Model për hartimin e një fushatë informimi për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve dhe skemave për minimizimin e tyre

Ky program, do t'iu vijë në ndihmë jo vetëm komunitetit, i cili do të njihet me skemat e reja dhe iniciativat pilot të riciklimit dhe kompostimit, por edhe nxënësve të shkollave, të cilët do të marrin iniciativën për t'u njohur me skemat e menaxhimit të mbetjeve dhe do të jenë pjesë e procesit të riciklimit dhe kompostimit, në nivel komuniteti apo në ambjentet e shkollave.

Objektivat potencialë të një fushate ndërgjygesimi dhe informimi mund të formulohen nga bashkia si më poshtë:

1. Ndërgjygesimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me skemat e reja të menaxhimit të mbetjeve, si do të kryhen, si dhe angazhimin e tyre konkret në aplikimin e tyre;
2. Ndërgjygesimin dhe rritja e numrit të qytetarëve që paguajnë tarifën për shërbimet e mbetjeve;
3. Mbështetje në aplikimin e skemave nxitëse për tarifa më të ulta të mbetjeve në sajë të angazhimit të komunitetit në aplikimin e skemave të riciklimit dhe kompostimit, duke përmirësuar në këtë mënyrë edhe shërbimin dhe cilësinë e mjedisit;
4. Rritja e numrit të qytetarëve dhe nr. nxënësve të shkollave të informuar në lidhje me procesin e minimizimit të mbetjeve (riciklim apo kompostim) dhe njëkohësisht që janë gati të ndërmarrin iniciativën për riciklimin e mbetjeve, si plastika, alumini, letra apo fillimin e skemave të kompostimit në zonat rurale;
5. Ndërgjygesimin dhe informimin e qytetarëve në të gjithë zonën e parashikuar në lidhje me procesin se si do të kryhet riciklimi dhe kompostimi, si dhe angazhimi i tyre konkret në aplikimin e skemave;
6. Prezantimin e skemave të ndryshme të minimizimit të mbetjeve për kategori të ndryshme të qytetarëve dhe aktorëve që do të përfshihen në këtë iniciativë;

7. Prezantimin e modeleve/metodave që do të ndihmojnë në informimin dhe trajnimin e aktorëve të interesuar në aplikimin konkret të riciklimit dhe kompostimit të mbetjeve;
8. Prezantimin e skemave nxitëse për rritjen e pjesëmarrjes të aktorëve që do të aplikojnë skemat e minimizimit të mbetjeve;
9. Promovimi i mbrojtjes së mjedisit urban dhe rural.

Fushata ndërgjegjësuere dhe komunikuese do të jetë pjesë e programit të bashkisë, ku ajo do të marrë përsipër zbatimin e saj në të gjithë territorin e saj. Me anë të këtij programi bashkia duhet të synojë që periodikisht (ashtu siç është përcaktuar edhe në hapat më poshtë) gjatë gjithë vitit, të zhvillojë fushata intensive ndërgjegjësimi dhe informimi për komunitetin dhe specifikiht për nxënësit e shkollave. Bashkia duhet të sigurojnë burimet e nevojshme financiare dhe njerëzore për të realizuar periodikisht gjatë vitit këtë program. Në lidhje me burimet financiare bashkia duhet të parashikojnë si fillim në buxhetin e saj një zë të veçantë për programin e ndërgjësimit dhe informimit, ku duhet të merret në konsideratë elementet si më poshtë:

1

Përgatitja e materialeve informuese, si kalendari periodik i fushateve ndërgjegjësuere, si broshura, postera apo stenda për në ambjentet e bashkisë, shkollave apo zonave të ndryshme të qytetit

2

Përgatitja e spoteve publicitare informuese për fushatat intensive periodike gjatë vitit kalendarik

3

Hedhja e informacioneve informuese në faqen e internetit të bashkisë dhe shpërndarja e informacionit në rrjete sociale

4

Përfshirja e ekspertëve/trajnuerëve të jashtëm që do të kryejnë sesionet e trajnimit në shkolla dhe në komunitet

5

Përgatitja dhe printimi i materialeve trajnuese për shkollat dhe komunitetin

Figura 79 Elementet e fushatës të ndërgjegjësimit dhe informimit

[Burimi: zhvilluar nga autori]

Shembull i programit të ndërgjegjësimit dhe informimit

Tema e fushatës: Rritja e njohurive të komunitetit dhe nxënësve në lidhje me skemat e manaxhimit të mbetjeve

HAPI 1- VEPRIMTARITË PARAPRAKE TË NDËRGJEGJËSIMIT

Bashkia duhet të promovojë në komunitet apo në zonat pilot, ide dhe mënyra të reja për manaxhimin e mbetjeve, si prezantimi i skemave të reja për grumbullimin e mbetjeve (në burim), ndarjen e mbetjeve, ripërdorimi i mbetjeve, metodat alternative të dorëzimit të mbetjeve, etj., duke ndërmarrë fushata ndërgjegjësimi për publikun e gjerë, të fokusuara për disa konsumatorë apo në një zonë pilot.

Synimi për këtë fazë është t'i informojë komunitetin se është marrë një vendim për aplikimin e një skeme të re; apo se ekziston një mënyrë tjetër më e preferueshme për manaxhimin e mbetjeve në krahasim me mënyrën tradicionale; dhe se ekzistojnë arsye të mira për të ndërmarrë një ndryshim në praktikën aktuale të manaxhimit të mbetjeve. Shpërndarja e këtij informacioni në publik duhet të vijë jo vetëm si një vendim i marrë në nivel bashkie, por edhe në formën e një kërkesë (me anë të një pyetësoi, i cili do të vlerësojë nevojat e komunitetit dhe mendimi që ka komuniteti për aplikimin e skemave të reja të manaxhimit të mbetjeve).

Nisur nga ky fakt, bashkia mund të fillojë fushatën e ndërgjegjësimit me anë të një pyetësoi, i cili mund të përsëritet periodikisht (1-2 herë në vit), për të vlerësuar si fillim opinionin e tyre në lidhje me gjendjen ekzistuese të manaxhimit të mbetjeve dhe prezantimit të metodave të reja të manaxhimit të mbetjeve, si ndarja në burim, riciklimi, kompostimi i mbetjeve. Në këtë pyetësor do të parashikohet edhe një pjesë në lidhje me opinionin/sjelljen e banorëve kundrejt tarifës së mbetjeve, a janë ata të informuar në lidhje me shërbimet të cilat ata paguajnë, mendimi i tyre në lidhje me propozimin e tarifave të reja për mbetjet etj.

Metodat më të preferuara të ndërgjegjësimit publik, të cilat mund të përdoren nga bashkia si fazë fillestare e ndërgjegjësimit të komunitetit për manaxhimin e mbetjeve është metoda derë më derë duke përfshirë vullnetarë apo studentë të interesuar të bëhen pjesë e fushatave aktive.

RRITJA E INTERESIT

Një një fazë të dytë, komuniteti që tashmë është informuar dhe ndërgjegjësuar për çështjet e manaxhimit të mbetjeve, si dhe për idetë apo programet e reja, do të kërkojë informacione të tjera shtesë, ose do të jetë në pritje për të kërkuar informacione shtesë, përderisa bashkia do të vendosë që të zbatojë këto skema të manaxhimit të mbetjeve në territorin që ajo administron.

Qëllimi është që t'i bëjnë ata më shumë me dije psh. për praktikën e kompostimit dhe riciklimit të mbetjeve ose për praktikën e ndarjes së mbetjeve. Pas përcaktimit të zonave ku do të zbatohen skemat e ndarjes në burim (riciklim apo kompostim), bashkia duhet të fillojë të hartojë një program të detajuar, i cili duhet të ketë si qëllim jo vetëm informimin e komunitetit në lidhje me iniciativat e reja që janë ndërmarrë për manaxhimin e mbetjeve, por edhe konkretisht ku do të konsistojnë, infrastruktura e nevojshme, cili do të jetë roli i tyre në këto iniciativa, përfitimet konkrete që ata do të kenë, niveli i tarifave dhe metodat nxitëse financiare etj.

Kjo fazë e rritjes së interesit do të propozojë konkretisht hapat që do të ndjekë bashkia për të realizuar këtë fushatë ndërgjegjësimi, ku do të parashikohet të organizohen takime, seminare, vizita në terren,

në impiantet e mbetjeve apo të riciklimit, etj., me pjesëmarrjen e individëve dhe grupeve të interesit duke përfshirë profesionistë dhe manaxherë të mbetjeve.

VLERËSIMI DHE PËRMIRËSIMI

Në këtë fazë, drejtuesit e programeve të bashkisë duhet të jenë në gjendje të vlerësojnë programin dhe rezultatet e tij çdo 3 muaj, për të parë nëse programi është realizuar sipas parashikimeve, nëse ka rezultuar i suksesshëm, i përshtatshëm dhe financiarisht i përballueshëm për të përmbushur mjaftueshmërisht pritshmëritë dhe objektivat. Falë vlerësimit mund të përmirësohen aktivitetet, grafikët ose rrugët e operimit, të merren vendime nëse do të vazhdohet me programin, apo të merren vendime për përmirësimin dhe mbështetjen e tij etj. Nga ana tjetër, autoritetet vendore synojnë të përfshijnë njerëzit më pranë programit, të rrisin pjesëmarrjen dhe kontributin e tyre.

Ky vlerësim mund të zhvillohet në fund të çdo fushate aktive (1 herë në muaj ose 1 herë në 3 muaj), ku njëسيا vendore përcakton disa forma të kontrollit si më poshtë:

- ✚ **Vlerësim vizual** në zonat, të cilat kanë filluar të zbatojnë skemat e reja të manaxhimit të mbetjeve;
- ✚ **Vlerësim sasior**, në lidhje me sasinë e mbetjeve të cilat janë reduktuar nga rryma e përgjithshme e mbetjeve (pra kanë shkuar për riciklim apo kompostim);
- ✚ **Vlerësim cilësor** i zonave në të cilat janë vendosur infrastruktura të posaçme për trajtimin e mbetjeve, si kosha për riciklim apo për kompostimin e mbetjeve, nëse ato janë funksionale apo jo dhe nëse janë të mirëmbajtura apo jo;
- ✚ **Vlerësim i opinionit** të qytetarëve, kryesisht të atyre të cilët kanë filluar zbatimin e skemave të reja të manaxhimit të mbetjeve me anë të një pyetësori të shkurtër, i cili duhet të nxjerrë në pah:
 - A është e përshatshme skema për qytetarët;
 - A janë ata të ndërgjegjësuar dhe informuar mjaftueshëm për operimin e suksesshëm të skemës;
 - Sistemi i aplikuar i tarifave a justifikon mjaftueshëm skemën e re të manaxhimit të mbetjeve etj.

Gjatë kësaj faze, si bashkia ashtu edhe konsumatorët do të kërkojnë prova të qëndrueshmërisë nga partneriteti i tyre i deritanishëm, me qëllim që palët të sigurohen se kontributi i gjithsecilit ka vlerë dhe se pala tjetër tregon përkushtimin e duhur. Në këtë fazë rekomandohen intervistat, takimet publike dhe seminarët për të treguar rezultatet dhe për të prezantuar hapat për të ardhmen.

Informimi për Sistemin e ri të tarifave: Bashkia me fillimin e aplikimit të skemave të reja do të fillojnë të aplikojnë edhe një sistem të ri të tarifave të mbetjeve, për një shërbim i cili do të ofrohet në një territor më të madh, ku në disa raste nuk ekzistonte më parë. Si fillim bashkia duhet të përcaktojë tarifën e mbetjeve dhe procesi i vendosjes së tarifës së mbetjeve duhet të kalojë në 9 hapa kryesorë, të cilat duhet të jenë pjesë e fushatës ndërgjegjëse për tarifën e mbetjeve:

1. **Njohja me konsumatorët** – bashkia duhet të identifikojë kategoritë dhe numrin e konsumatorëve që gjenerojnë mbetje në territorin e saj. Ky informacion duhet të paraqitet në broshurat informuese.
2. **Sasia e mbetjeve që gjenerohen në bashki** – Pasi janë përcaktuar kategoritë dhe numri i konsumatorëve, bashkia duhet të përcaktojë edhe sasinë e mbetjeve që gjenerohen në territorin e saj (sipas kategorive) dhe normat e gjenerimit të mbetjeve për kategoritë e konsumatorëve. Ky informacion që duhet të paraqitet në broshurat informuese do t'i japë mundësi konsumatorëve që të kuptojnë realisht sasinë e mbetjeve që gjenerohen në njësinë e tyre dhe sa e rëndësishme është pagesa e tarifës për të siguruar menaxhimin e tyre.
3. **Vlerësimi i opsioneve teknike** – Skema e re do të parashikojë edhe aspekte të reja teknike për mënyrën e ofrimit të shërbimit. Ky informacion, në lidhje me aspektet e reja teknike të shërbimit (nr. i kontenierëve, lloji i tyre për mbetjet miqs apo të diferencuara, numri i makina për transport, stabilimentet për depozitimin e mbetjeve etj) duhet t'i vihet në dispozicion komunitetit, që ai të kuptojë realisht teknologjinë e ofrimit të shërbimit të ri.
4. **Vendosja e marrëdhënies institucionale** – Komuniteti duhet të njihet me ndarjen e përgjegjësive dhe detyrave në skemën e re të ofrimit të shërbimit të mbetjeve. Cila do të jetë përgjegjësia dhe roli i secilit territor administrativ në skemën e re të manxhimit të mbetjeve? Në këtë mënyrë ai do të kuptojë edhe dinamikat përkatëse në territorin ku ai ndodhet.
5. **Njohja me koston e ofrimit të shërbimit** – Për të vendosur tarifa sa më afër realitetit duhet të përcaktojmë koston e plotë të shërbimit të manxhimit të mbetjeve sipas shërbimeve që do të ofrohen: i) për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve; ii) fshirjen dhe larjen e rrugëve; iii) trajtimin e ndërmjetëm të mbetjeve; iv) trajtimin final të mbetjeve; v) kostot operative; vi) kostot kapitale; vii) kostot indirekte etj. Në këtë mënyrë komuniteti e ka më të qartë koston e shërbimeve që ai do të marrë.
6. **Identifikimi i burimit të të ardhurave** – Komuniteti duhet të njihet edhe me burimet financiare të cilat do të sigurojnë ofrimin e shërbimit sipas standardeve.
7. **Përzgjedhja e niveleve të duhura për tarifat dhe llogaritja e tyre** – Pasi bashkia ka përcaktuar numrin dhe kategoritë e konsumatorëve, kostot e shërbimit dhe burimet e të ardhura, ajo ka mundësinë që të përcaktojë edhe nivelet e duhura të tarifave për kategoritë e ndryshme të konsumatorëve. Ky informacion është mëse i rëndësishëm për t'u ndarë me konsumatorët, ku ata njihen specifikisht se për cilat shërbime, me një kosto të caktuar, ata do të paguajnë.
8. **Vendimmarrja strategjike** – Në sajë të karakteristikave të njësive vendore merren disa vendime strategjike për vendosjen e nivelit të tarifave për kategoritë e konsumatorëve, ku përcaktohet sa përqind e koston përbëhet nga mbledhja e tarifave.

Komunikimi i sistemit të ri të tarifave – bashkia mund të përcaktojë mënyrën më të mirë për informimin e publikut në lidhje me 8 hapat më lart, të cilat mund të realizohen me anë të takimeve periodike, standave në hyrje të bashkisë apo edhe me broshura informuese, ku japin rezultatet e 8 hapave më lart

Nisur nga ky fakt, bashkia do të duhet të fillojë një fushatë ndërgjegjësimi për sistemin e ri të tarifave për mbetjet, e cila do të prekë qytetarët në dy nivele: i) ata që e paguanin më parë tashmë tani do të kenë një sistem të ri; ii) ata të cilët nuk kanë patur shërbim do t'u duhet së pari të njihen dhe të kuptojnë se si funksionon sistemi, ku ata do të bëhen pjesë dhe më pas të fillojnë të paguajnë.

Në fushatën ndërgjegjësuese dhe informuese për sistemin e tarifave, e cila do të jetë pjesë e fushatës për promovimin e skemës së re ndërvendore, bashkia duhet të marrë në konsideratë këto parime:

- Alokimin eficient të burimeve që ka në dispozicion bashkia;

- ✚ Ofrimi në mënyrë sa më eficiente të shërbimit - krijimi i incentivave për të ofruar shërbimin me kosto sa më të ulët;
- ✚ Përdorimi eficient i burimeve natyrore - përbushja e objektivave mjedisore, si promovimi i skemave të riciklimit dhe kompostimit;
- ✚ Mbulimi i kostos – tarifat e vendosura duhet të reflektojnë të gjitha shërbimet që kryhen për shërbimin e manaxhimit të mbetjeve;
- ✚ Qëndrueshmëria financiare – tarifat e vendosura duhet të reflektojnë një qëndrueshmëri të sistemit të manaxhimit të mbetjeve;
- ✚ Barazi horizontale mes përdoruesve, të cilët duhet të paguajnë të njëjtën shumë për të njëjtin nivel shërbimi të ofruar;
- ✚ Zbatimi i parimit “Ndotësi Pagan”;;
- ✚ Parimi i “Proporcionalitetit” – sasia e tarifës duhet të reflektojë sasinë e shërbimit të ofruar;
- ✚ Parimi i “Transparencës” – vendosja e tarifës duhet të jetë e qartë dhe nëse ka incentiva ato duhet të qartësohen për komunitetin.

VIII. PLANI VEPRIMI

8.1 Komponenti: Kuadri ligjor dhe institucional

1	Objektivi Strategjik	Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afate kohore	
1.1	Përgatitja e kuadrit ligjor dhe rregullator lokal të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me kërkesat në nivel kombëtar	1.1.1	Miratimi i Planit Lokal të Manaxhimit të Integruar të Mbetjeve Ngurta Bashkiake;	Bashkia Përmet ; Këshilli Bashkiak	2024
		1.1.2	Përditësimi i Rregullores Lokale të Manaxhimit të Mbetjeve në kushtet e ndarjes së re administrative;	Bashkia Shkodër (Përgjegjësi i Shërbimeve, Dep. Juridik) Konsulentë të jashtëm & Ekspertë; Këshilli Bashkiak	2024-2025
		1.1.3	Aprovimi i sanksioneve lokale dhe penalteteve për çështjet e mbetjeve;	Bashkia Përmet , (Përgjegjësi i Shërbimeve, Dep. Juridik, Drejtoria e manaxhimit financiar) Këshilli i Bashkiak	2024-2025
		1.1.4	Aplikimi i instrumentave të komunikimit dhe informimit të komunitetit rreth rregullave dhe penalteteve;	Bashkia Përmet , (Përgjegjësi i Shërbimeve), Vullnetarët, përfaqësues të komunitetit,	2024-2025
1.2	Parandalimi i ndotjes nga gjenerimi dhe depozitimi pa kriter i mbetjeve të rrezikshme (si legjislacionit shqiptar	1.2.1	Informimi i komunitetit për të diferencuar mbetjet e rrezikshme nga mbetjet urbane si dhe detyrimet e tjera të prodhuesit të mbetjeve;	Bashkia Përmet , (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve), Shkollat, ARM, Donatorët dhe organizatat -joqeveritare	2024
		1.2.2	Krijimi i skemave efektive për grumbullimin e ndarë të mbetjeve të rrezikshme (të ngjashme me skemat e redukimit të mbetjeve);	Bashkia Përmet , (Përgjegjësi i Shërbimeve); ARM, ISHMPU, ISHSH Donatorët dhe organizatat -joqeveritare	2027-2029
		1.2.3	Ruajtja e sigurtë në mënyrë të përkohshme e mbetjeve të rrezikshme (sipas rregullores për administrimin e tyre) derisa të sigurohet një zgjidhje rajonale apo kombëtare për trajtimin përfundimtar të tyre.	Bashkia Përmet , (Drejt. Shërbimeve publike) ARM, Donatorët dhe organizatat - joqeveritare	2027-2029
1.3	Parandalimi i ndotjes nga gjenerimi i mbetjeve spitalore apo mbetjeve inerte dhe ndërtimore	1.3.1	Inspektimi dhe kontrolli i ndotjes urbane nga materialet inerte dhe ndërtimore, skeletet e makinave, etj, që nga gjenerimi, transporti deri depozitimin e tyre;	Bashkia Përmet , (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë), ISHMPU; Kompanitë e ndërtimit	2024-2029

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË PERMET 2024- 2029

		<p>1.3.2 Projektim dhe ndërtim ose miratim të një vendepozitimi të përkohshëm për mbetjet ndërtimore dhe mbetje të tjera vëlimore</p> <p>brenda standarteve kombëtare;</p>	<p>Bashkia Përmet, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Këshilli i Bashkiak</p>	<p>2027</p>
		<p>1.3.3 Organizimi i tryezave lokale me industrinë e ndërtimit për të inkurajuar përdorimin dhe riciklimin e këtyre materialeve;</p>	<p>Bashkia Përmet, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Industria e ndërtimit</p>	<p>2025-2029</p>

		1.3.4	Hartimi i një rregullore për operimin e venddepozitimit për mbetjet ndërtimore dhe mbetje të tjera vëllimore. Përcaktimi i sanksioneve kundrejt gjeneruesve të mbetjeve në rast të mos menaxhimit të duhur të këtyre mbetjeve që ata gjenerojnë;	Bashkia Përmet , (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Këshilli i Bashkiak	2025-2027
		1.3.5	Monitorimi i rregullt i operimit të venddepozitimit të mbetjeve ndërtimore dhe vëllimore, si dhe monitorimi i prodhuesve të tyre në lidhje procedurën që ata ndjekin kur gjenerojnë këto lloj mbetjesh.	Bashkia Përmet , (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve, Përgjegjësi i venddepozitimit të mbetjeve ndërtimore dhe voluminoze)	2024-2029
1.4	Forcimi i kooperimit ndër- institucional monitorimin mjedisor dhe koordinimin e masave për përmirësimin e tij	1.4.1	Krijimi i dhe miratimi i një strukture lokale të inspektorëve bashkiak në lidhje me mjedisin dhe mbetjet;	Bashkia Përmet ; Këshilli Bashkiak	2025
		1.4.2	Zbatimi i sistemit të monitorimit në të gjitha NJA të Bashkisë dhe aplikimi i sanksioneve kundrejt shkelësve të rregullave apo dëmtuesve;	Bashkia Përmet , (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë);	2024-2029
		1.4.3	Përmirësimi i procedurave të licencimit mjedisor të ST në kooperim të ngushtë me strukturat e Agjensisë Rajonale të Mjedisit (ARM) dhe ISHMPU;	Bashkia Përmet ; ARM; ISHMPU	2024-2029
		1.4.4	Koordinimi në nivel rajonal dhe me njësitë lokale fqinje për monitorimin dhe parandalimin e ndotjes nga mbetjet, apo organizimin e shërbimit apo përdorimin e përbashkët të infrastrukturës së mbetjeve;	Bashkia Përmet ; Qarku i Gjirokastr, si dhe njësitë e tjera lokale	2024-2029

8.2 Komponenti: Grumbullimi dhe Transportimi i Mbetjeve dhe Pastrimi i Rrugëve

2	Objektivi Strategjik		Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afatet kohore
2.1	Përmirësimi shërbimeve mbetjeve Bashkinë Shkodër; Ofrimi shërbimeve eficiente dhe cilësore;	2.1.1	Riorganizimi i zonave të shërbimit të mbetjeve (ndarje e Bashkisë në tre zona shërbimi: Zona I (Qyteti Permet-rrethinat) Zona II (NjAd Petran-Piskove-rrethinat) Zona III (NjAd Carshove Frasher, rrethinat)	Bashkia Permet; (Kryetari, z. Kryetari Drejtori i shërbimeve, Përgjegjësi i	2025-2029
		2.1.3	Shtirja e shërbimit në NJA në të cilat nuk ofrohej shërbimi i mbetjeve (NJA Carshove, NJA Frasher) dhe konsolidimi i shërbimit në NJA të cilat kanë patur shërbim. Investim në infrastrukturë duke e përmirësuar atë, në sajë të nevoja të reja që ka Bashkia e re (blerje kontenerë dhe mjete teknologjike;	Bashkia Permet, (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë, zyra juridike dhe financave);	2025-2029

8.3 Komponenti: Depozitimi dhe Trajtimi i Mbetjeve

3	Objektivi Strategjik		Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afatet kohore
3.1	Rehabilitimi i të gjitha vend depozitimeve të vjetra në të gjitha NJA të Bashkisë Shkodër;	3.1.1	Kryerja e një studimi fizibiliteti për rehabilitimin dhe mbylljen e vendgrumbullimeve në NJA;	Bashkia Permet (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2025
		3.1.2	Bashkepunimi me projektin e menaxhimit rajonal të mbetjeve urbane	Bashkia Permet (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të projektit	2024-2029
		3.1.3	Rehabilitimi i venddepozitimeve në NJA (sipas projektit);	Bashkia Permet (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2024-2029
		3.2.2	Monitorimi i rregullt i të gjitha dërgesave të mbetjeve që hyjnë në ST, kontrolli i ngarkesës në lidhje me kategorinë e mbetjeve që duhet të lejohet të hyjë në landfill, raportimi i rregullt i ngarkesave të mbetjeve që hyjnë në IST.	Bashkia Shkodër (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike, Inspektori i landfillit të Bushatit	-2029

8.4 Komponenti: Aspektet Financiare

5	Objektivi Strategjik	Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afa tet koh ore	
5.1	Forcimi	5.1.1	Aplikimi çdo vit i metodologjisë së "Llogaritjes së plotë të kostos sipas modelit të DLDP " kur shpenzimet kapitale vlerësohen dhe llogaritet përgjatë gjithë jetës së dobishme të makinave dhe kontenierëve;	Bashkia Përmet (Përgje. Shërbimesh, dhe Dep. për Manaxhimin dhe Hartimin e Programeve Financiare-DMHPF)	2024-2029
		5.1.2	Rritje progresive e buxhetit vjetor operacional+mirëmbajtjes drejt mbulimit total të kostove operacionale dhe kostos kapitale;	Bashkia Shkodër (Përgj Shërbimesh, dhe Dep. DMHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.3	Kompesime financiare për konsumatorët me pamundësi për të paguar (me asistencë sociale apo me të ardhurave të ulëta) dhe jo për grumbullim inefficent të tarifave;	Bashkia Përmet (Përgj Shërbimesh, dhe Dep. DMHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.4	Hartimi i projekteve konkrete dhe të kërkohet mbështetje financiare për investimet e mëdha nga fondet e qeverisë, donatorë, hua nga institucione financiare apo banka;	Bashkia Përmet , Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.5	Rifreskimi i bazës së të dhënave të konsumatorëve duke synuar rritjen e numrit të tarifë paguesve drejt mbulimit total;	Bashkia Përmet (Policia Urbane, Përgj. Shërbimesh, dhe Dep. MHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.7	Aplikimi i penaliteve të qarta efektive, dhe procedurave detyruese për mos pagimin e tarifave të mbetjeve;	Bashkia Shkodër (Policia Urbane, Insp. Shërbimesh, dhe Dep. MHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.8	Vendos stimuj për minimizimin, riciklimin dhe kompostimin e mbetjeve: Aplikimi i uljeve në tarifat dhe heqja e tyre për konsumatorët e përfshirë në programet pilot të minimizimit;	Bashkia Përmet (Përgjegj. Shërbimesh, dhe Dep. MHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.9	Rishikimi dhe përmirësimi i tarifimit të bizneseve, në përputhje të plotë me parimin "ndotësi paguan";	Bashkia Shkodër (Përgj. Shërbimesh, dhe Dep. MHPF), Këshilli Bashkiak	2024-2029
		5.1.10	Kryerja e studimeve periodike (vjetore) mbi "Dëshirën për të paguar" dhe "Mundësinë për të paguar" nga qytetarët;	Bashkia Përmet (Dep.MHPF, Përgj. Shërbimeve), OJQ-të, Vullnetarë	2024-2029
		5.1.11	Rishikimi i strategjisë së mbulimit të kostove dhe nivelit të tarifave, bazuar në analizën e zhvilluar në plan dhe marrja në konsideratë e performancës së grumbullimit, studimin e dëshirës për të paguar, kostove dhe objektivave si dhe indikatorët financiar të përcaktuar në këtë plan;	Bashkia Përmet (Dep.MHPF, Insp. Shërbimeve) Ekspertë të jashtëm	2024-2029
		5.1.12	Transparenca dhe komunikimi: Procesi i caktimit të tarifave duhet të jetë transparent dhe duhet t'i komunikohet siç duhet të gjitha palëve të përfshira: duke përdorur metodat e komunikimit në masë si dhe atë "derë më derë".	Bashkia Përmet (Dep.MHPF, Përgj Shërbimeve), OJQ-të, Vullnetarë, OJQ	2024-2029

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE NGURTA URBANE TË BASHKISË SHKODËR 2017-2022

8.5 Komponenti: Ndërgjegjësimi Publik dhe Edukimi

6	Objektivi Strategjik		Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afatet kohore
6.1	Sensibilizimi i komunitetit dhe bizneseve për t'u bërë pjesë e iniciativave të bashkisë për mbajtjen pastër të territorit, pagimin e tarifës së pastrimit, si dhe për aplikimin e skemave inovative për minimizimin e mbetjeve	6.1.1	Ofrimi i vazhdueshëm i informacioneve të përgjithshme për publikun dhe bizneset; broshura informative, buletinë, postera, rrjete sociale, etj;	Bashkia Përmet; Konsulentë & Ekspertë të jashtëm të komunitetit, Bizneset e riciklimit, OJQ-të.	2018-2022
		6.1.2	Ofrimi i informacioneve specifik për grupet e interesit (konsumatorët në zonat pilot);	Bashkia Përmet; Konsulentë & Ekspertë të jashtëm të komunitetit, Bizneset e riciklimit, OJQ-të.	2018-2022
		6.1.3	Lançimi i nismave të reja (grumbullimi individual i mbetjeve, riciklimi dhe kompostimi) duke përdorur promovimin në TV,	Bashkia Përmet ; Bizneset e riciklimit, OJQ-të.	2018-2022
		6.1.4	Krijimi i grupeve në komunitet për promovimin e edukimit dhe ndërgjegjësimin në zonat pilot dhe konsumatorët pilot;	Bashkia Përmet; Konsulentë & Ekspertë të jashtëm të komunitetit, Bizneset e riciklimit, OJQ-të.	2018-2022
		6.1.5	Hartimi dhe shpërndarja e paketave të informacionit sipas grupeve të interesit (qytetarët, bizneset, shkollat, industria, etj);	Bashkia Përmet; Komuniteti, Bizneset e riciklimit, OJQ-të, Donatorë	2018-2022
		6.1.6	Përdorimi i mjeteve teknologjike dhe kontenierët për të ofruar informacion të përgjithshëm (slogan, numrat e kontaktit, grafikët e shërbimit);	Bashkia Përmet;	2018-2022
		6.1.7	Realizimi i fushatës "derë më derë" për të përfshirë popullatën dhe bizneset në mënyrë eficiente mbi aktivitetet e riciklimit dhe ndarjes në burim dhe pagesës së tarifës së pastrimit;	Bashkia Përmet; Bizneset e riciklimit, Vullnetarë, OJQ-të,	2018-2022
		6.1.8	Hartimi i programeve dhe fushatave "vijuese" të riciklimit për të përmirësuar cilësinë e ndarjes në burim përmes programeve të riciklimit;	Bashkia Përmet; Konsulentë & Ekspertë të jashtëm, Bizneset e riciklimit, Vullnetarë, OJQ-të.	2018-2022
		6.1.9	Hartimi dhe shpërndarja e udhëzuesve dhe ilustrimeve për riciklimin dhe kompostimin, për shkollat, bizneset, banorët.	Bashkia Përmet; Konsulentë & Ekspertë të jashtëm të komunitetit, Bizneset e riciklimit, OJQ-të.	2018-2022

IX. RISHIKIMI I PLANIT

Ndjekja e zbatimit të planit duhet të jetë një proces i vazhdueshëm me vlerësime periodike (çdo 5 vjet) ose më shpesh nëse është e nevojshme për vlerësimin dhe rishikimin e objektivave dhe masave. Monitorimi dhe vlerësimi mund të funksionojë si një bazë për rishikimin e planit.

Çështje të rëndësishme për t'u marrë në konsideratë kur të analizohet ky plan janë sigurisht vlerësimi nëse objektivat janë përmbushur, nëse masat e parashikuara kanë qenë efektive apo jo. Një plan duhet të rishikohet gjithashtu, kur politika kombëtare e mbetjeve rekomandon apo detyron ndryshime thelbësore në mënyrën e manaxhimit të mbetjeve apo vendos objektiva të ndryshëm në funksion të obligimeve ndërkombëtare. Në këto raste, plani duhet të përballet me ndryshime të thella ose mund të jetë i nevojshëm hartimi i një plani të ri. Përgjatë zbatimit të planit, duhen analizuar në mënyrë të vazhdueshme faktorët kryesorë që impaktojnë në parashikimet dhe objektivat e vëna në plan, si zhvillimi i popullsisë, ndryshimet lidhur me konsumin dhe llojin e mbetjeve të gjeneruara nga industritë apo ekonomitë shtëpiake. Gjithashtu analizimi i këtyre faktorëve shërben për të vlerësuar programet dhe projektet në proces apo që priten të fillojnë.

Si kryhet monitorimi dhe vlerësimi

Bashkia duhet të ndjekë këto hapa në kryerjen e procesit të monitorimit dhe të vlerësimit të planit, si më poshtë:

- 1) Rishikimi i situatës: Rishikimi i objektivave dhe synimeve, kontrolli nëse ato i përshtaten kontekstit real dhe vlerësimi i tyre me anë të indikatorëve;
- 2) Mbledhja e evidencave sasiore dhe cilësore që lidhen me mbetjet;
- 3) Analizimi i evidencave: Analizimi i të dhënave për të matur progresin, krahasimi i rezultateve me objektivat dhe synimet, kontrolli nëse objektivat janë arritur në një afat kohor të dëshiruar;
- 4) Dokumentimi i konkluzioneve
- 5) Ndarja dhe diskutimi i konkluzioneve: Gjetjet duhet të ndahen me palët e interesuara dhe domosdoshmërisht me vendimmarrësit.

Kryetari i bashkisë duhet të ngarkojë një grup pune përgjegjës apo zyrtarë të caktuar, brenda stafit të bashkisë, me përgjegjësinë e monitorimit dhe vlerësimit të planit. Grupi i punës duhet të përfshijë zyrtarë

Grumbullimi i mbetjeve dhe transport						Koha e shërbimit	
Raport ditor	Zona	Rajoni	Emri i supervisorit		Data	Ora	
	Permet						
	Emri i rrugës/fshati				Nr. i kontenierëve të grumbulluar	Nr. i kontenierëve të larë apo jo	Shënime
1	Mes	1	2		2 ditë/javë		
		2	1				
		3	5				
		4	1				
		5	4				
		6	2				
		7	2				
		8	1				
2	Boks	9	2		2 ditë/javë		
		10	1				
		11	1				
		12	2				
		13	2				
		14	3				
3	Drago	15	2		2 ditë/javë		
		16	1				
		17	2				
4	Kulla	18	1		2 ditë/javë		
		19	1				
		20	2				
		21	1				
		22	1				
		23	1				
		24	1				
		25	1				
5	Myseli	26	2		2 ditë/javë		
		27	1				
		28	1				
		29	1				

Tabela 44 Model të raportimi ditor për gjendjen e PGM

[Burimi: Punuar nga Autori]

9.2 Monitorimi i Zbatimit të Planit

Monitorimi i planit do të bëhet sipas indikatorëve të performancës të përcaktuar në tabelën e mëposhtme që do të shërbejë: **i)** Për të dhënë informacion të vazhdueshëm tek bashkëpunëtorët dhe grupet e interesit mbi statusin e zbatimit të planit; **ii)** Për të analizuar statusin dhe për të vlerësuar efektivitetin e skemave të zbatuara; **iii)** Për të përshtatur, modifikuar ose forcuar skemat apo programet në proces, ose për të krijuar të reja më të përshtatshme apo më të efektshme.

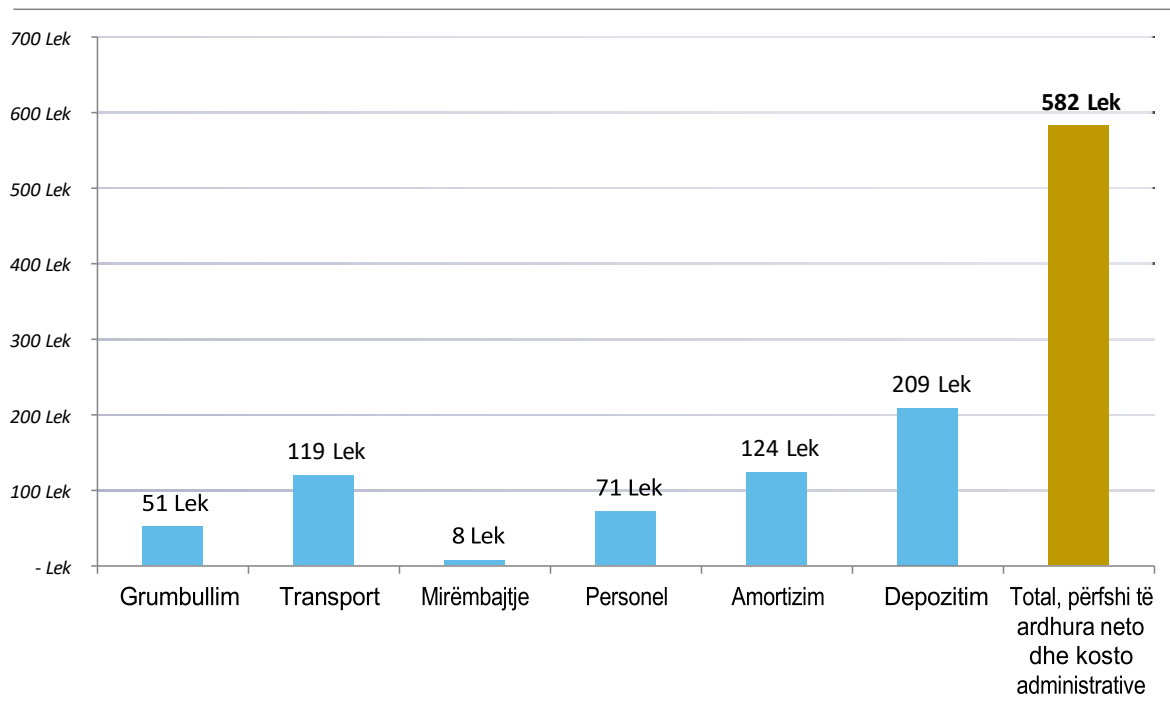
Indikatorët e performancës		Klasifikimi i koduar sipas ngjyrave			Cilësia e të dhënave
		I ulët	Mesëm	I lartë	
					I ulët Mesëm I lartë
Cilësia e shërbimit	C1 Sipërfaqja e mbuluar me shërbim				
	<i>C1.1 Zonat urbane dhe periferike</i>	0 – 40 %	41 – 80%	81 – 100%	
	<i>C1.2 Zonat rurale</i>	0 – 30 %	31 – 50%	51 – 100%	
	C2 Pastërtia e qytetit	0 – 32 %	33 - 66%	> 66%	
	C3 Perceptimi i publikut: shkalla e kënaqësisë kundrejt shërbimit	0 – 50%	51 - 80%	81 - 100%	
Qëndrueshmëri Mjedisore	D1 Ripërdorimi: shkalla e grumbullimit të diferencuar të mbetjeve	0 – 5%	5 – 20%	>20%	
	D2 Mbrojtja e burimeve natyrore: shkalla e trajtimit të mbetjeve në impiante trajtimi.	0 – 30%	31 – 70%	71 – 100%	
Qëndrueshmëria ekonomike dhe financiare	E1 Mbulimi i kostos: Tarifat mbulojnë koston.	0 – 35%	36 – 70%	71 – 100%	
	E2 Sa banorët kontribuojnë në financimin e shërbimit : shkalla e mbledhjes së tarifës	0 – 40%	41 – 75%	75 – 100%	
	E3 Transparenca e sistemit të faturimit	uUlet	mesme	lartë	
Kosto e shërbimit	 Euro/ton Euro / banorë / vit			

Figura 84 Indikatorët e performancës [Burimi: zhvilluar nga autori]

ANEKSI I – KOSTOT SIPAS SISTEMIT TË LLOGARITJES SË KOSTOS PËR SKENARIN I

Zona 1 – Qyteti Permet dhe rrethinat

<i>Zona e shërbimit</i>	Zona 1
<i>Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit]</i>	

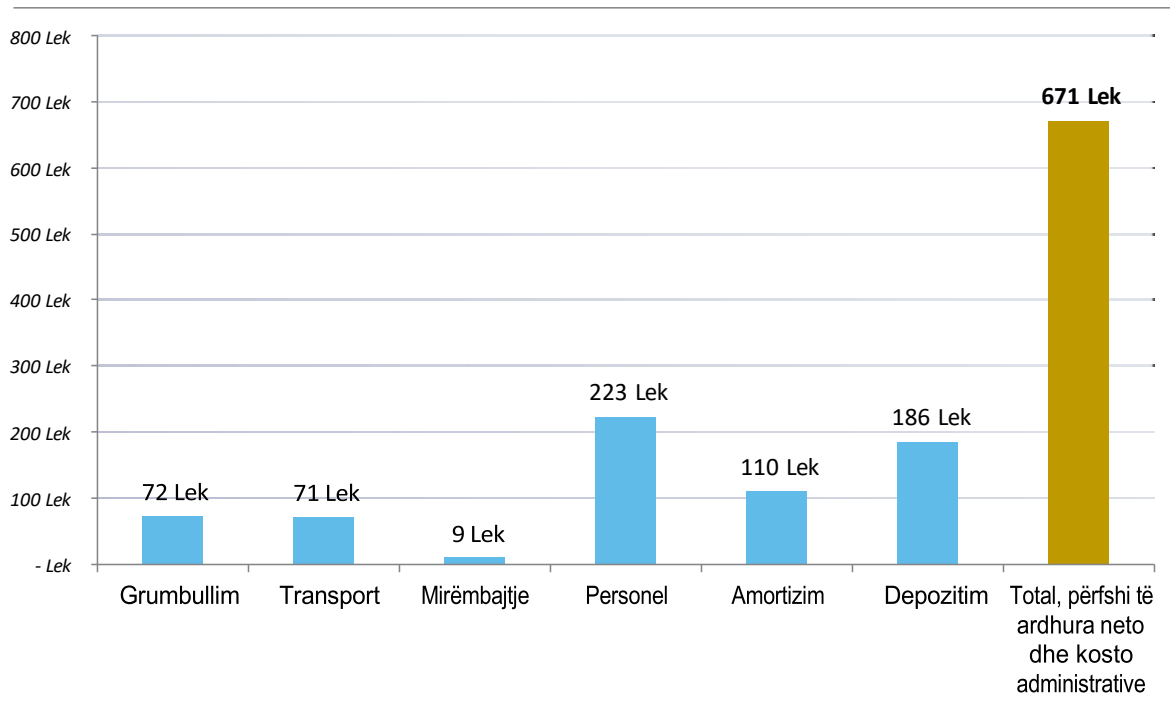

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor		
<i>Grumbullim</i>	51 Lek	0.37 €
<i>Transport</i>	119 Lek	0.86 €
<i>Mirëmbajtje</i>	8 Lek	0.06 €
<i>Personel</i>	71 Lek	0.51 €
<i>Amortizim</i>	124 Lek	0.89 €
<i>Depozitim</i>	209 Lek	1.50 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	582 Lek	4.19 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit		
<i>Grumbullim</i>	309 Lek	2.23 €
<i>Transport</i>	725 Lek	5.22 €
<i>Mirëmbajtje</i>	47 Lek	0.34 €
<i>Personel</i>	434 Lek	3.12 €
<i>Amortizim</i>	755 Lek	5.43 €
<i>Depozitim</i>	1,273 Lek	9.16 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	3,543 Lek	25.49 €

Zona 2 – NjAd Piskove-Petran

<i>Zona e shërbimit</i>	Zona 2
<i>Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit]</i>	

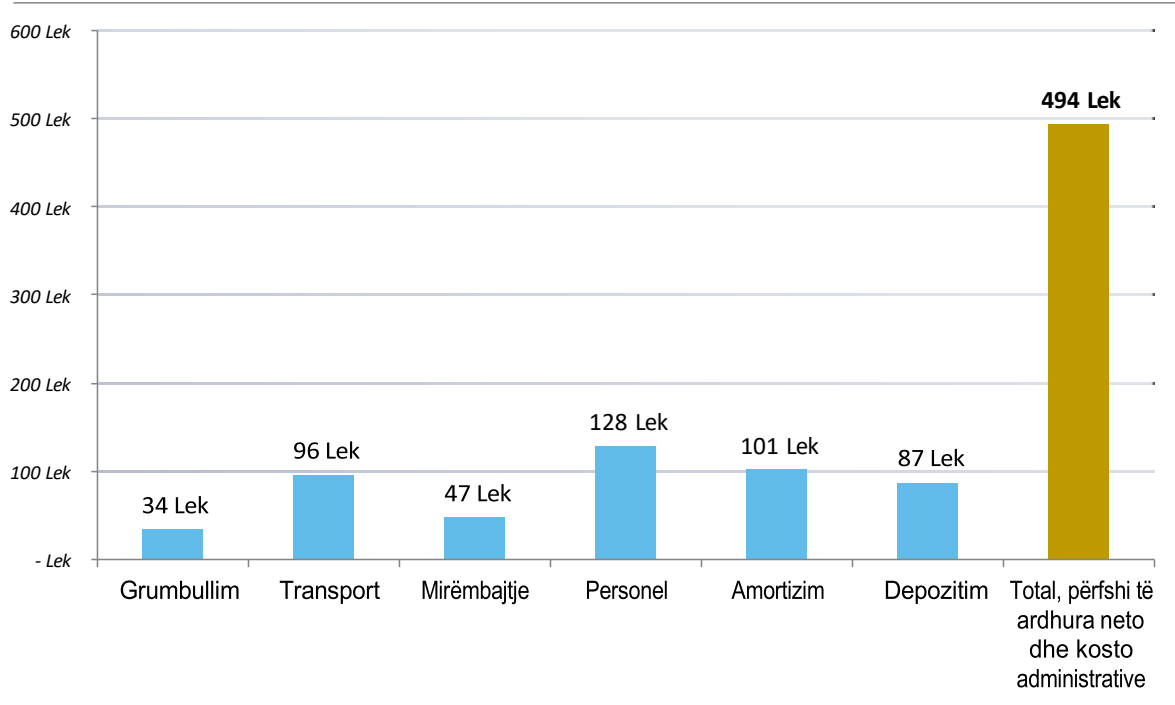

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor		
<i>Grumbullim</i>	72 Lek	0.52 €
<i>Transport</i>	71 Lek	0.51 €
<i>Mirëmbajtje</i>	9 Lek	0.06 €
<i>Personel</i>	223 Lek	1.61 €
<i>Amortizim</i>	110 Lek	0.79 €
<i>Depozitim</i>	186 Lek	1.34 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	671 Lek	4.83 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit		
<i>Grumbullim</i>	496 Lek	3.57 €
<i>Transport</i>	487 Lek	3.50 €
<i>Mirëmbajtje</i>	62 Lek	0.44 €
<i>Personel</i>	1,530 Lek	11.01 €
<i>Amortizim</i>	752 Lek	5.41 €
<i>Depozitim</i>	1,273 Lek	9.16 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	4,599 Lek	33.08 €

Zona 3 – Zona Carshove=Tre-Urat - NjAd Frasher-Bredhi i Hotoves)

Zona e shërbimit	Zona 3
<i>Kostot totale të menaxhimit [LEK/vit]</i>	

Kostot e menaxhimit të mbetjeve për banor

<i>Grumbullim</i>	34 Lek	0.24 €
<i>Transport</i>	96 Lek	0.69 €
<i>Mirëmbajtje</i>	47 Lek	0.34 €
<i>Personel</i>	128 Lek	0.92 €
<i>Amortizim</i>	101 Lek	0.73 €
<i>Depozitim</i>	87 Lek	0.63 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	494 Lek	3.55 €

Kosto për menaxhimin e mbetjeve për ton në vit

<i>Grumbullim</i>	494 Lek	3.55 €
<i>Transport</i>	1,396 Lek	10.04 €
<i>Mirëmbajtje</i>	693 Lek	4.98 €
<i>Personel</i>	1,876 Lek	13.50 €
<i>Amortizim</i>	1,480 Lek	10.65 €
<i>Depozitim</i>	1,273 Lek	9.16 €
Total, përfshi të ardhura neto dhe kosto administrative	7,211 Lek	51.88 €

ANEKSI II – PERFORMANCA E NIVELIT TË MBLEDHJES SË TARIFËS SIPAS SKENARIT I

Performanca e grumbullimit të tarifës - Skenari I							
I	Të ardhurat e grumbulluara në total nga familjet e bashkisë						
II	Pjese e kostos operative për familjet në total për Bashkinë						
III	Përqindja e mbulimit të kostos nga familjet për të gjithë Bashkinë						
IV	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM						
V	Pjese e kostos operative për BM në total për Bashkinë						
VI	Përqindja e mbulimit të kostos nga BM për të gjithë Bashkinë						
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BV						
VIII	Pjese e kostos operative për BV në total për Bashkinë						
IX	Përqindja e mbulimit të kostos nga BV për të gjithë Bashkinë						
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia						
VIII	Kosto Operative e Bashkisë						
IX	Përqindja e mbulimit të kostos për të gjithë Bashkinë						

ANEKSI III – PERFORMANCA E NIVELIT TË MBLEDHJES SË TARIFËS SIPAS SKENARIT II

Performanca e grumbullimit të tarifës - Skenari II							
I	Të ardhurat e grumbulluara në total nga familjet e bashkisë						
II	Pjese e kostos operative për familjet në total për Bashkinë						
III	Përqindja e mbulimit të kostos nga familjet për të gjithë Bashkinë						
IV	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BM						
V	Pjese e kostos operative për BM në total për Bashkinë						
VI	Përqindja e mbulimit të kostos nga BM për të gjithë Bashkinë						
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total nga BV						
VIII	Pjese e kostos operative për BV në total për Bashkinë						
IX	Përqindja e mbulimit të kostos nga BV për të gjithë Bashkinë						
VII	Të ardhurat e grumbulluara në total Bashkia						
VIII	Kosto Operative e Bashkisë						
IX	Përqindja e mbulimit të kostos për të gjithë Bashkinë						